

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ПРОВІДНІ ОСВІТЯНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ
УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ СТАТИСТИКИ

Збірник аналітичних і статистичних даних за 2012 рік

Київ 2013

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського*

Протокол № 11 від 02 жовтня 2013 року

Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики : зб. аналіт. і стат. даних за 2012 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад. : Л. О. Біла, А. В. Копилова ; наук. ред. : П. І. Рогова, І. І. Хемчян]. – К., 2013. – с. 102.

Укладачі: *Л. О. Біла, н. с. відділу наукового і прикладного бібліотекознавства ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського*

*А. В. Копилова, м. н. с. відділу наукового і прикладного бібліотекознавства ДНПБ
України ім. В. О. Сухомлинського*

Наукові редактори: *П. І. Рогова, к. і. н., с. н. с., директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

*І. І. Хемчян, зав. відділом наукового і прикладного бібліотекознавства ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського*

Літературний редактор: *Ю. В. Петік, зав. науково-редакційним відділом ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

Відповідальний за випуск: *І. І. Хемчян*

Комп'ютерний набір: *Л. О. Біла, А. В. Копилова*

З М І С Т

Перелік скорочень.....	5-6
Вступ.....	7-8
I. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ У 2012 РОЦІ	
1.1 Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека та Миколаївська науково-педагогічна бібліотека.....	9-17
1.1.1. Аналітична інформація.....	9-15
1.1.2. Статистична інформація.....	16-17
Таблиця 1. Наявність та використання інформаційних ресурсів	
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники	
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності	
Таблиця 4. Кадрове забезпечення	
1.2 Спеціальні наукові бібліотеки установ Національної академії педагогічних наук України.....	18-33
1.2.1. Аналітична інформація.....	18-29
1.2.2. Статистична інформація.....	30-33
Таблиця 1. Наявність та використання інформаційних ресурсів	
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники	
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності	
Таблиця 4. Кадрове забезпечення	
1.3 Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти.....	34-53
1.3.1. Аналітична інформація.....	34-49
1.3.2. Статистична інформація.....	50-53
Таблиця 1. Наявність та використання інформаційних ресурсів	
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники	
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності	
Таблиця 4. Кадрове забезпечення	
1.4 Бібліотеки вищих навчальних закладів III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю.....	54-70
1.4.1. Аналітична інформація.....	54-62
1.4.2. Статистична інформація.....	63-70

- Таблиця 1. Наявність та використання інформаційних ресурсів
- Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники
- Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності
- Таблиця 4. Кадрове забезпечення

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК У 2012 РОЦІ.....71-90

2.1 Аналітична інформація.....71-86

2.2 Зведені статистичні дані.....87-90

- Таблиця 1. Наявність та використання інформаційних ресурсів
- Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники
- Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності
- Таблиця 4. Кадрове забезпечення

Додаток 1. Відомості про бібліотеки.....91-102

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

АБІС	— автоматизована бібліотечно-інформаційна система
АНО	— Академія неперервної освіти
АРМ	— автоматизоване робоче місце
БД	— база даних
БІР	— бібліотечно-інформаційна рада
ВНЗ	— вищий навчальний заклад
ВРІ	— вибіркове розповсюдження інформації
ГПА	— гуманітарно-педагогічна академія
ГУ	— гуманітарний університет
ДВНЗ	— Державний вищий навчальний заклад
ДВНЗ „УМО”	— Державний вищий навчальний заклад „Університет менеджменту освіти”
ДГУ	— державний гуманітарний університет
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	— Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
ДЗКІ	— довідкове забезпечення керівництва інституту
ДПА	— довідково-пошуковий апарат
ДПІ	— державний педагогічний інститут
ДПУ	— державний педагогічний університет
ДУ	— державний університет
ЕК	— електронний каталог
ЕДД	— електронна доставка документів
ЄГІР	— єдиний галузевий інформаційний ресурс
ЄРК	— єдина реєстраційна картотека
ЗНЗ	— загальноосвітній навчальний заклад
ІГІР	— інтегрований галузевий інформаційний ресурс
ІКТ	— інформаційно-комунікаційні технології
ІП	— інформаційні потреби
ІПА	— інженерно-педагогічна академія
ІПОПК	— інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів

ІППО	– інститут післядипломної педагогічної освіти
ІПУ	– інженерно-педагогічний університет
ІТ	– інформаційні технології
ІФЛА	– Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ
КВНЗ	– комунальний вищий навчальний заклад
ЛОНПБ	– Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека
МБА	– міжбібліотечний абонемент
МНІ	– машиночитані носії інформації
МНПБ	– Миколаївська науково-педагогічна бібліотека
МОН України	– Міністерство освіти і науки України
НАПН України	– Національна академія педагогічних наук України
НДР	– науково-дослідна робота
НМД	– науково-методична діяльність
ННЦ ПТО НАПН України	– Навчально-науковий центр професійно-технічної освіти НАПН України
НПУ	– національний педагогічний університет
НУ	– національний університет
ОІУВ	– Обласний інститут удосконалення вчителів
ОІПОПП	– Обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників
ОКІППО	– Обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти
ОРФ	– обмінно-резервний фонд
ПЗ	– програмне забезпечення
ПТНЗ	– професійно-технічний навчальний заклад
РВНЗ	– Регіональний вищий навчальний заклад
РІППО	– республіканський інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів
РЦВ	– рідкісні і цінні видання
СКС	– систематична картотека статей

ВСТУП

Одним із головних завдань „Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні” (2013), Закону України „Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні” та Концепції Державної цільової національної культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи „Бібліотека – XXI” є об’єднання зусиль організацій і відомств для вирішення проблем інформаційної підтримки науки і освіти, створення відкритої мережі освітніх ресурсів та їх інтеграція.

Інтеграція – це новий напрям діяльності книгозбірень на сучасному етапі, що передбачає об’єднання ресурсів і сервісів у рамках єдиної інформаційної системи. Саме тому провідні педагогічні бібліотеки держави як інформаційні галузеві центри мають вирішувати вищезазначені проблеми та створювати уніфікований доступ до електронних ресурсів, здійснювати оцінку їх достовірності й актуальності, що радикально поліпшить якість інформаційного обслуговування науковців і практиків галузі.

Відповідно до завдань НДР „Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (далі ІГР) в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського” (*науковий керівник*: Рогова П. І., к. і. н., директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) було розроблено „Концепцію

створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського”. Актуальність цього питання обумовлено необхідністю створення ІГР на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на засадах корпоративних зв’язків із провідними книгозбірнями мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України для забезпечення інноваційного розвитку науки й освіти й надання до нього вільного й повноцінного доступу.

Починаючи з 2011 р., фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського започатковано видання щорічника **„Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики”**, головною метою підготовки якого є аналіз стану основних напрямів діяльності різних видів провідних книгозбірень мережі освітянських бібліотек за певний період та прийняття відповідних рішень щодо вдосконалення бібліотечно-інформаційного забезпечення фахівців освітянської галузі.

Основні завдання збірника: підготовка оперативної аналітичної та статистичної інформації про діяльність Львівської та Миколаївської науково-педагогічних бібліотек, спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України, бібліотек ОПППО, бібліотек ВНЗ III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів; оцінка рівня роботи вищезазначених книгозбірень та вивчення інноваційного досвіду роботи; підготовка висновків та рекомендацій щодо оптимізації

діяльності провідних освітянських бібліотек у контексті створення ІГР.

Це вже третій випуск щорічника, в якому міститься статистична й аналітична інформація про діяльність провідних освітянських бібліотек мережі різних видів за 2012 р. порівняно з 2011 р.

У ході дослідження основних напрямів роботи бібліотек значна увага приділялася вивченню статистичних показників, які характеризують їхню діяльність у поточному році і є важливою складовою

об'єктивного аналізу якості та повноти бібліотечно-інформаційного забезпечення педагогічної науки, освіти й практики.

Укладачі збірника висловлюють вдячність книгозбірням мережі освітянських бібліотек України за надання даних щодо діяльності своїх установ.

Підготовлений збірник рекомендовано керівникам провідних освітянських бібліотек України та іншим фахівцям, які здійснюють бібліотечно-інформаційне забезпечення педагогічної науки й освіти.

I. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ У 2011 РОЦІ

1.1 Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека та Миколаївська науково-педагогічна бібліотека

1.1.1 Аналітична інформація

Впродовж 2012 року робота Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки (ЛОНПБ) та Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки (МНПБ) спрямовувалася на здійснення високоякісного й повноцінного бібліотечно-бібліографічного обслуговування користувачів задля максимального задоволення їхніх науково-інформаційних та бібліографічних потреб і запитів.

Зростання інформаційних потреб користувачів визначає нові підходи до формування фондів бібліотек, вдосконалення їхньої структури, способів ефективного використання та збереження. Станом на 01.01.2013 р. бібліотечний фонд ЛОНПБ становив близько 439 тис. прим. документів, фонд МНПБ – близько 97 тис. У 2012 р. до фонду ЛОНПБ надійшло 4236 прим. документів, а до фонду МНПБ – 4743 прим. документів. Порівнюючи показники надходження документів у 2011 та 2012 роках, бачимо, що в 2012 році документів надійшло менше – в ЛОНПБ на 152 прим., в МНПБ на 460 прим. Приріст фонду становить 4,9 % в МНПБ та близько 1 % в ЛОНПБ.

Аналіз нових надходжень літератури за видами документів свідчить, що з кожним роком збільшується частка періодичних видань. Так, в 2011 р. вони становили у ЛОНПБ 65,3 %, у МНПБ – 77,3 % від загальної кількості новоодержаних документів, а в

2012 р. вже відповідно 75% та 81,1%. Друге місце серед загальної кількості нових надходжень посідали книги та брошури: у ЛОНПБ – 24,7 % (1045 прим.), у МНПБ – 18,8 % (893 прим.). Варто зазначити, що обидві книгозбірні майже не комплектують свої фонди аудіовізуальними й електронними документами: так, у 2011 р. до ЛОНПБ надійшло лише 17 прим., а у 2012 р. 16 прим., до МНПБ у 2011 р. вищезазначених документів не надходило, а у 2012 р. їх надійшло лише 5.

Моніторинг нових надходжень за галузями знань показав, що під час формування фондів у 2012 році бібліотеки віддавали перевагу документам із психолого-педагогічних наук. Так, фонд ЛОНПБ поповнився на 2134 прим. (50% від загальної кількості надходжень), МНПБ на 2481 прим. (52,3%). На другому місці в ЛОНПБ перебували документи з літературознавства й мовознавства та художня література – 877 прим. (21%), а в МНПБ традиційно мають перевагу документи з суспільних наук – 1731 прим. (36,5%).

Аналіз нових надходжень за цільовим призначенням виявив, що в обох книгозбірнях спостерігається тенденція до зменшення кількості надходжень наукових документів і навчальної літератури. Так, якщо під час комплектування бібліотечного фонду в 2011 р. в ЛОНПБ частка наукових видань становила понад 22 % (966 прим.), а в МНПБ 7 %

(347 прим.), то в 2012 р. цей показник зменшився й становить відповідно 2,5 % (104 прим.) в ЛОНПБ та 5,9 % (280 прим.) в МНПБ. Кількість навчальних видань в ЛОНПБ у 2011 р. становила 11% (483 прим.), а в 2012 р. вже 9,2 % (388 прим.), в МНПБ цей показник становив 40 % (2127 прим.) в 2011 р. та 38,4% (1819 прим.) в 2012 р.

Досліджуючи надходження літератури за мовами, необхідно зазначити, що в загальній частці нових надходжень незмінним залишається пріоритет українських видань, що становлять 94 % (3998 прим.) в ЛОНПБ та 69 % (3280 прим.) в МНПБ.

Як свідчить аналіз джерел комплектування фондів бібліотек, основним шляхом поповнення фонду в МНПБ є придбання документів за рахунок бюджетних коштів – щороку таким способом їх надходить близько 90 % від загальної кількості (4271 прим.). На відміну від МНПБ, до фондів ЛОНПБ вже другий рік поспіль за рахунок бюджетних коштів не надійшло жодного примірника документів. ЛОНПБ поповнює свої фонди за рахунок обласних видавництв та центру ГУОН Львівської ОДА. І варто зазначити, що цей показник щороку збільшується: у 2011 р. він становив 66 % (2901 прим.), а у 2012 р. вже майже 73 % (3080 прим.) документів. У звітному році обсяги подарованих документів становлять 27 % (1130 прим.) в ЛОНПБ та 10 % (485 прим.) в МНПБ. Порівнюючи ці показники з 2011 р., бачимо, що в МНПБ він збільшився на 2 %, а в ЛОНПБ навпаки зменшився на 6 %.

Для комплектування своїх фондів книгозбірням необхідно більше використовувати таке джерело

поповнення, як обмінно-резервні фонди, адже кількість документів, які щороку надходять у їхні фонди з ОРФ, становить від 0,6 % до 0,8 %. Так, у 2011 р. з цих фондів до МНПБ надійшло 60 прим., в ЛОНПБ 21 прим. документів, а у 2012 р. в МНПБ – 37 прим., а в ЛОНПБ 26 прим. документів.

Книгозбірні проводять систематичну роботу по очищенню бібліотечного фонду. З різних причин із фонду ЛОНПБ упродовж 2012 року було вилучено 944 примірники документів, що на 160 прим. менше порівняно з 2011 роком. У МНПБ було вилучено 1262 прим. документів, це на 1265 менше, ніж попереднього року.

Отже, моніторинг поповнення фондів ЛОНПБ та МНПБ в 2012 р. дав можливість зробити такі висновки: фінансування на поповнення фондів вкрай обмежено; поповнення фондів електронними повнотекстовими документами не відповідає вимогам сьогодення; обсяг надходження наукових видань та навчальної літератури є недостатнім.

Пріоритетним напрямом діяльності обох бібліотек є забезпечення сучасних потреб користувачів у бібліотечно-інформаційних продуктах і послугах.

Аналіз звітної документації щодо кількості користувачів за ЄРК показав, що в ЛОНПБ цей показник щороку зменшується: так, в 2010 р. він становив 6216 осіб, в 2011 р. – 6177 осіб, а в 2012 р. – 5531 особу. В МНПБ навпаки спостерігається тенденція збільшення кількості користувачів: в 2010 р. їх налічувалась 4001 особа, в 2011 р. – 4185 осіб, а в 2012 р. – 5029 осіб. Домінуючою категорією користувачів в ЛОНПБ, як і в

попередньому році, є студенти вузів – 38,7% (2138 осіб), кількість вчителів – 31,4% (1737 осіб). В МНПБ у 2012 р. найбільшу групу користувачів становили вчителі – 29,5% (1484 особи) та студенти – 25% (1252 особи). Значно меншу частину становили науково-педагогічні кадри – 9 % (496 осіб) у ЛОНПБ та 0,5 % (23 особи) у МНПБ, бібліотекарі – 3 % в ЛОНПБ (169 осіб) і 5% (251 особа) в МНПБ.

У 2012 р. ЛОНПБ відвідало 29635 осіб, МНПБ 33211 осіб. Порівнюючи показник відвідувань із минулим роком, необхідно зазначити, що в обох книгозбірнях спостерігається тенденція щодо його зниження. У ЛОНПБ він зменшився на 2522 відвідувань, в МНПБ – на 2083, також в МНПБ на 2322 зменшилась кількість віртуальних відвідувань до 19769. ЛОНПБ інформації з цього питання не надала.

Порівняльний аналіз показників використання інформаційних ресурсів обох книгозбірень у 2011 та 2012 роках дає підстави зробити висновок, що в МНПБ щороку зменшується обсяг книговидачі – в 2012 р. вона становить 108845, що на 6715 менше порівняно з попереднім роком. У ЛОНПБ навпаки цей показник збільшився на 14902 і становить 131673. Як і в минулі роки найактивніше користувачі запитують документи з таких галузей знань, як педагогіка та психологія. В ЛОНПБ книговидача документів цієї тематики в 2012 р. становить 69 % (90647 прим.), в МНПБ – 74 % (80498 прим.). Підвищеною популярністю в ЛОНПБ користувалися документи з літературознавства, мовознавства й художньої літератури – 11 % (13360 прим.), В МНПБ на другому місці документи з

суспільних наук 11 % (12028 прим.). У 2012 р. книговидача документів з питань бібліотекознавства та бібліографознавства як в ЛОНПБ, так і в МНПБ залишалася низькою й становила відповідно 0,4 % (517 прим.) та 1,3 % (1361 прим.).

Аналіз використання інформаційних ресурсів за видами документів засвідчує, що з кожним роком в ЛОНПБ збільшується видача періодичних видань. У 2011 р. вона становила 64%, а в 2012 р. вже 73 % (96105 прим.) від загальної документовидачі. В МНПБ цей показник стабільно високий і коливається в межах 85% у 2011 р. та 84,3 % (91785 прим.) у 2012 р. Водночас користувачі обох книгозбірень майже не використовують документи на електронних носіях. Видача таких документів щороку дуже низька: в ЛОНПБ у 2010 р. цей показник становив 456 прим., в 2011 р. жодного, а в 2012 р. 234 прим.; в МНПБ в 2010 р. було видано 25 прим., в 2011 р. 11 прим., а в 2012 р. лише 3.

В обсягах документовидачі залишається домінуючою українська мова, становлячи 89 % (117696 прим.) в ЛОНПБ та 73 % (78976 прим.) в МНПБ.

Згідно зі статистичними звітами в діяльності зазначених бібліотек відсутня така форма роботи як МБА.

Для високоякісного обслуговування користувачів і задоволення їхніх запитів значну роль відіграє досконала інформаційно-пошукова система бібліотеки. Користувачі бібліотек здійснюють пошук інформації, використовуючи як традиційний довідково-бібліографічний апарат, так і електронний каталог, бази даних тощо. На початок 2013 р. обсяг ЕК ЛОНПБ

становив 34,4 тис. записів: БД книг 4,1 тис. записів, БД періодики 21,0 тис. записів, БД навчально-методичної літератури 9,3 тис. записів. Обсяг ЕК МНПБ становив 204,0 тис. записів: БД книг 45,6 тис. записів, БД періодики 157,9 тис. записів, БД аудіовізуальних матеріалів і електронних видань 0,17 тис. записів. У 2012 р. ЛОНПБ почала наповнювати БД „Повнотекстові ресурси” повними текстами періодичних видань. На технічній базі бібліотеки працює „Зведений електронний каталог бібліотек міста” (зокрема й шкільних), який сумарно містить близько 0,5 млн. записів. Проект підтримується обласною бібліотечною асоціацією.

Важливою складовою довідково-бібліографічної діяльності обох бібліотек в 2012 р. була підготовка та випуск власної бібліографічної продукції.

З метою популяризації спадщини видатних вітчизняних і зарубіжних педагогів фахівці ЛОНПБ в серіях „Видатні педагоги” та „Педагоги України” впродовж звітного періоду підготували матеріали „Степан Сірополко – подвижник українського шкільництва”, „Олена Степанів-Дашкевич – українська військова і громадська діячка, педагог”. Також було підготовлено бібліографічний покажчик „Сім’я і родинне виховання”, календар знаменних та пам’ятних дат „Основні знаменні та пам’ятні дати 2013 року та тематика книжково-журнальних виставок до них”, рекомендаційні бібліографічні списки літератури „Українська система освіти в європейському та світовому освітньому просторі і проблеми глобалізації”, „Портфоліо як технологія зростання учителя та учня”, „Формування екологічної компетентності дітей

дошкільного віку”, „Соціалізація особистості у сучасній школі”, каталоги виставок: „Люблю я тебе, мила Батьківщино” (до 200-річчя від дня народження Є. Гребінки), „Світ правди і краси” (до 100-річчя від дня народження М. П. Стельмаха), „Романтичний прозаїк: життя і творчість Ю. Яновського” до 110-річчя від дня народження), „Степанів – легенда стрілецької слави”. Для надання допомоги освітянським установам в організації культурно-просвітницьких заходів фахівці ЛОНПБ розробляють сценарії їх проведення – у 2012 р. їх було підготовлено 5. Щоквартально готувались інформаційні анотовані письмові огляди літератури для вчителів щодо методики викладання біології, зарубіжної літератури, математики й інформатики, трудового навчання та фізичної культури, української мови й літератури, фізики, хімії. Усі видання, які підготувала бібліотека, розміщено на її сайті.

У 2012 р. фахівцями МНПБ підготовлено 5 бібліографічних видань, а саме: „Використання когнітивно-креативних методів навчання в процесі вивчення біології”, „Інформаційно-комунікаційні технології та сучасний урок хімії”, „Формування мотивації навчальної діяльності школярів: бібліографічний покажчик”, „Бібліотека сучасної школи: бібліографічний покажчик”, „Шлях української педагогіки: бібліографічний покажчик”. Повні тексти документів розміщено на сайті бібліотеки.

З 1999 р. книгозбірня випускає інформаційний бюлетень „Освітнянин”. Бібліотека активно висвітлює свій досвід роботи на сторінках видання МОБА „БібліоАС” та на місцевому телебаченні.

В обслуговуванні користувачів та задоволенні їхнього попиту важливе місце посідає надання й отримання різноманітних довідок, зокрема в режимі онлайн. Впродовж 2012 р. ЛОНПБ надала 7977 довідок (в автоматизованому режимі 7), що на 376 менше порівняно з 2011 р., кількість наданих довідок в МНПБ збільшилася на 9 і становить 596, з них 11 довідок в автоматизованому режимі.

Розкриттю бібліотечних фондів сприяла організація різноманітних книжкових виставок. Впродовж 2012 р. ЛОНПБ підготувала 112 виставок, з них 41 тематична. В МНПБ було оформлено 56 книжкових виставок, з них 6 віртуальних, 16 переглядів літератури, 30 презентації книг та журналів. За звітний період в МНПБ проведено 12 Днів інформації та 20 Днів спеціаліста, ЛОНПБ інформації з даного питання не надала.

У обох бібліотеках діє система інформаційного обслуговування, зорієнтована на індивідуальне та групове інформування освітян регіону. Кількість індивідуальних абонентів ВРІ в ЛОНПБ у 2012 р. зменшилася на 1 і становить 8, а групових залишилася в кількості 2; в МНПБ кількість індивідуальних і групових абонентів ВРІ не змінилась і становить відповідно 6 та 4.

Вивчення питання матеріально-технічного стану та комп'ютеризації бібліотек показало, що в 2012 р. комп'ютерний парк ЛОНПБ поповнився на 3 одиниці й налічує 11 машин, які мають доступ до мережі Інтернет. Для користувачів бібліотеки організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi. Бібліотека працює в АБІС „ІРБІС“. Для роботи

співробітників бібліотеки створено 9 АРМ, для користувачів – 2. ЛОНПБ має власний веб-сайт, на якому представлено інформацію про бібліотеку, її послуги та ресурси, висвітлено новини освіти Львівщини. Відвідувачі сайту мають змогу ознайомитися з календарем знаменних дат; новими надходженнями, повними текстами бібліографічних та методичних документів і сценаріїв, підготовлених фахівцями бібліотеки, здійснити пошук в електронному каталозі, переглянути віртуальні виставки. Завдяки відкритому на сайті книгозбірні „Пункту Доступу Громадян до інформації органів державної влади в бібліотеці“ користувачі мають можливість отримати інформацію органів державної влади та дізнатись, яким чином можна долучитись і впливати на законодавчий процес. На допомогу бібліотечному фахівцю на сайті представлено нормативно-правову базу та план теоретико-практичних семінарів. У стадії розробки перебуває сторінка „Віртуальна бібліографічна довідка“.

Впродовж 2012 р. комп'ютерний парк МНПБ не оновлювався. На початок 2013 р. в книгозбірні налічувалося 17 одиниць комп'ютерної техніки, ноутбук, сканер штрих-кодів, маршрутизатор. Всі комп'ютери підключено до мережі Інтернет. Бібліотека працює в АБІС „ІРБІС“. АРМ для працівників книгозбірні – 13, для користувачів – 2. МНПБ має власний сайт, на якому представлено електронний каталог, інформацію про бібліотеку, її структуру, ресурси „Нові надходження за кожний місяць“, „Щорічна передплата як українських, так і російських видань“, „Видання бібліотеки“, „Інформаційно-

дозвілєві заходи”. Набувають популярності в користувачів бібліотеки послуги „електронна доставка документів” та „електронна бібліографічна довідка”.

Відповідно до Положення про мережу освітянських бібліотек МОНмолодьспорту України та НАПН України ЛОНПБ та МНПБ виконують функції регіональних науково-методичних центрів для освітянських бібліотек всіх типів і видів відповідного регіону, тому одним із важливих напрямів науково-методичної діяльності обох книгозбірень є робота з шкільними бібліотеками. ЛОНПБ здійснює науково-методичне забезпечення шкільних бібліотек м. Львова та Львівської області. Фахівці бібліотеки проводять семінари для районних методистів із бібліотечної роботи та шкільних бібліотекарів, читають лекції з основ бібліотечно-бібліографічних знань на курсах підвищення кваліфікації шкільних бібліотекарів, готують рекомендаційні списки („Інструктивно-методичні матеріали, які регламентують діяльність шкільних бібліотек“, „Інформативно-правові акти з питань бібліотечної діяльності“) тощо.

МНПБ спільно з науково-методичним центром управління освіти здійснює підвищення кваліфікації шкільних бібліотекарів, узагальнює досвід роботи, готує матеріали на колегію міського управління освіти, сприяє впровадженню ІКТ в шкільних бібліотеках. Фахівці МНПБ щороку проводять моніторингові дослідження на наявність технічного забезпечення шкільних бібліотек комп'ютерною технікою та підключенням до мережі Інтернет. Результати дослідження публікуються в інформаційному бюлетені „Освітянин”, збірці „Освіта

Миколаєва. Інформаційний огляд за підсумками навчального року”, заслуховуються на колегіях управління освіти, що сприяє оснащенню шкільних бібліотек сучасним обладнанням і комп'ютерами. Завдяки співпраці ЛОНПБ з місцевими видавництвами шкільні бібліотеки отримали книг місцевих авторів на суму 122 тис. грн..

Надалі функціонують проекти „Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва – шкільним”, „Педагогічна читальня імені А. Топорова”, „Школа бібліотечної майстерності”, в рамках яких було проведено теоретично-практичні семінари „Співпраця педагогів та шкільного бібліотекаря з батьками – вимога часу”, „Естетичне виховання у творчому та культурному розвитку особистості”, „Формування духовності особистості – основна стратегія впровадження національної культури”. Проблемні питання сучасної освіти та виховання обговорювалися на засіданнях проблемно-творчих груп „Формування і розвиток інформаційної компетентності особистості, моделювання роботи шкільної бібліотеки в умовах впровадження дистанційного навчання”, „Впровадження інтерактивних форм і методів роботи в діяльність шкільної бібліотеки”. Важлива увага приділялась питанням самоосвіти на засіданнях методичних об'єднань „Система самоосвітньої роботи шкільного бібліотекаря як засіб вдосконалення фахових, психолого-педагогічних і методичних знань”. Підвищенню професійної майстерності було присвячено й заняття в Школі молодого бібліотекаря. Веде надалі свою роботу Школа „ІРБІС”, в рамках якої шкільні бібліотекарі навчаються

створювати власні електронні ресурси: бібліографічні бази даних, електронні презентації, веб-сторінки на сайті навчального закладу тощо.

Для якісного виконання книгозбірнею її основного завдання бібліотечні працівники демонструють необхідний високий професіоналізм, широту кругозору, володіння комп'ютерними технологіями, вміння орієнтуватися в мінливих умовах сьогодення. Загальна ситуація з кадровим забезпеченням в ЛОНПБ та МНПБ залишається стабільною. Відповідно до статистичних даних кількість працюючих у штатах бібліотек не змінилась і становить 22 особи в ЛОНПБ та 18 осіб в МНПБ. Якісний склад кадрів в обох бібліотеках майже не змінився: так, із повною вищою бібліотечною освітою в МНПБ працює 12 осіб або 67 % (в 2011р. – 14 осіб), в ЛОНПБ цей показник становить 3 особи 14 % (в 2011 р. – 4 особи). Аналіз кадрового складу бібліотечних працівників за досвідом роботи виявив проблему з оновленням колективів, адже переважна більшість фахівців працюють в книгозбірнях понад 20 років, а саме 10 осіб (45 %) в ЛОНПБ та 12 (67 %) осіб в МНПБ. Тобто відбувається природний процес „перетікання” працівників із однієї вікової групи до наступної, однак при цьому основна група для створення резерву (група працівників зі стажем від 1 до 3 років) фактично не поповнюється – цей показник в ЛОНПБ становить 3 особи (14 %), а в МНПБ 2 особи (11 %). Як показують статистичні дані, щороку в ЛОНПБ та МНПБ навчання на курсах підвищення кваліфікації проходить лише по 1

особі, тому питання необхідності професійного вдосконалення бібліотекарів залишається актуальним.

ВИСНОВКИ

Аналіз основних напрямів діяльності ЛОНПБ та МНПБ засвідчив, що вони намагаються вдосконалювати свою роботу шляхом впровадження новітніх технологій у бібліотечно-інформаційні процеси, формування та використання інформаційних ресурсів. Проте для забезпечення якісного й повноцінного бібліотечно-бібліографічного обслуговування користувачів даним бібліотекам необхідно:

- ✓ продовжувати співпрацю з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у формуванні єдиного галузевого інформаційного ресурсу, в підготовці повнотекстових баз даних із огляду на потреби користувачів і наявні фонди;

- ✓ активізувати роботу щодо поповнення фондів електронними повнотекстовими документами;

- ✓ продовжити роботу щодо створення на власних веб-сайтах електронної бібліотеки; запровадження електронної доставки документів; віртуальної довідкової служби; передплати доступу до зовнішніх джерел наукової, освітньої та суспільної інформації;

- ✓ впроваджувати в практику діяльності бібліотек інноваційний досвід роботи ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідних бібліотек мережі;

- ✓ активізувати роботу з підвищення кваліфікації та вдосконалити систему професійного навчання працівників бібліотек.

1.1.2. Статистична інформація

Таблиця І. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

№	Назва бібліотеки	Наявність фонду (прим.)												Використання фонду (прим.)		
		Загалом			Книги, брошури			Періодичні видання			Електронні видання			2011 р.	2012 р.	Ріст
		2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст			
1.	ЛОНПБ	435306	438598	+ 3292	362043	362144	+ 101	72665	75840	3175	598	614	+ 16	116771	131673	+ 14902
2.	МНПБ	93502	96983	+ 3481	57516	58027	+ 511	35813	38778	2965	173	178	+ 5	115560	108845	- 6715
	Всього	528808	535581	+ 6773	419559	420171	+ 612	108478	114618	+ 6140	771	792	+ 21	232331	240518	+ 8187

Таблиця ІІ. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ І ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ

№	Назва бібліотеки	Користувачі			Відвідування						Обертаність	Книго- забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		За ЄРК			Кількість відвідувань			Віртуальних відвідувань						
		2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст				
1.	ЛОНПБ	6177	5531	- 646	32157	29635	- 2522				0,3	79,3	23,8	5,4
2.	МНПБ	4185	5029	+ 844	35294	33211	- 2083	22091	19769	- 2322	1,1	19,3	21,6	2,7
	Загалом	10362	10560	+ 198	67451	62846	- 4605	22091	19769	- 2322	0,7	49,3	22,7	4,05

Таблиця III. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2013 р.)

№	Назва бібліотеки	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність ЕБ	Надання користува- чам доступу до віддалених джерел інф-ї в Інтернеті	Використання ЕДД
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних електр. БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробіт-ників	Для користу-вачів									
1.	ЛОНПБ	11	9	2	11	ІРБІС	34413	34413	16765	Сайт	Ні	Так	Так
2.	МНПБ	17	13	2	17	ІРБІС	204000	204000	34000	Сайт	Ні	Так	Так
	Загалом	28	22	4	28		238413	238413	50765	2 сайт		2	2

Таблиця IV. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№	Назва бібліотеки	Кількість бібліотечних працівників		За освітою (станом на 01.01.2013 р.)				За стажем роботи (станом на 01.01.2013 р.)				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	Зокрема бібліотечна	Базова вища	Зокрема бібліотечна	До 3-х років	З 3-х до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2011	2012									2011	2012
1.	ЛОНПБ	22	22	19	3	3	2	3	5	4	10	20	18
2.	МНПБ	18	18	16	12			2		4	12	18	18
	Загалом	40	40	35	15	3	2	5	5	8	22	38	36

1.2 Спеціальні наукові бібліотеки установ Національної академії педагогічних наук України

1.2.1 Аналітична інформація

У системі Національної академії педагогічних наук України (НАПН України) як вищої галузевої державної наукової установи функціонує сім спеціальних наукових книгозбірень, що є структурними підрозділами установ, на базі яких їх створено. Це:

- ✓ спеціальна наукова бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України;

- ✓ спеціальна наукова бібліотека Інституту вищої освіти НАПН України;

- ✓ спеціальна наукова бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України;

- ✓ спеціальна наукова бібліотека Інституту соціальної та політичної психології НАПН України;

- ✓ спеціальна наукова бібліотека Інституту професійно-технічної освіти НАПН України;

- ✓ спеціальна наукова педагогічна бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти” НАПН України (ДВНЗ „УМО” НАПН України);

- ✓ спеціальна наукова бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти НАПН України” (ННЦ ПТО НАПН України).

Вищезазначені бібліотеки входять до мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, яку очолює ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Головна мета діяльності спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України: задоволення інформаційних потреб (ІП) як співробітників установи,

на базі якої функціонує книгозбірня, так і спеціалістів інших установ, які за своїм фахом потребують використання їхніх інформаційних ресурсів.

Поданий розділ підготовлено на підставі статистичних звітів про діяльність шести книгозбірень установ НАПН України, отриманих ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у 2012 р. Бібліотека Інституту вищої освіти НАПН України відмовилася звітувати про виконану в 2011 р. та 2012 р. роботу.

Сукупний фонд спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України станом на 01.01.2013 р. становив 280 899 примірників, тоді як у 2011 р. цей показник становив 277 294 примірники. Найбільші за обсягом фонди зосереджено в бібліотеці ДВНЗ „УМО” (117 150 прим.) і бібліотеці імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка (100 508 прим.); фонд книгозбірні „ННЦ ПТО” – 46 574 прим., Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих – 9 381 прим., Інституту соціальної і політичної психології – 4 169 прим., Інституту професійно-технічної освіти – 3 117 прим.

Аналіз статистичних даних нових надходжень до бібліотек установ НАПН України протягом 2012 р. свідчить, що до їхніх фондів за цей час надійшло 2 441 назви (5 006 прим.) документів, що на 184 назви (674 прим.) менше, ніж у 2011 р. (2 625 назв/5 680 прим.). Так, найбільше отримали нової літератури бібліотеки ДВНЗ „УМО” (1 620 прим.) та „ННЦ ПТО” (1 467 прим.). Книгозбірня Інституту професійно-технічної освіти

одержала у 2012 р. 613 прим., Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих – 485 прим., бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка – 464 прим., а бібліотека Інституту соціальної і політичної психології – 357 прим. Кількість надходжень до фондів майже всіх бібліотек установ НАПН України у 2012 р. скоротилася, через що оновлення фондів відбувається дуже повільно, відповідно коефіцієнт оновлення, у бібліотеці „ННЦ ПТО” становить 3,2 %, в книгозбірні ДВНЗ „УМО” – 1,4 %, в бібліотеці імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка – 0,5 %. Виняток становлять лише бібліотека Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих (5,2 %), Інституту соціальної і політичної психології (8,5 %) та Інституту професійно-технічної освіти (19,6 %). Однак це не можна назвати позитивною тенденцією, адже такі високі показники оновлення досягнуто лише за рахунок невеликого обсягу бібліотечного фонду вищезазначених книгозбірень.

Аналіз надходжень документів за джерелами виявив, що упродовж 2012 р. бібліотеки установ НАПН України поповнювали свої фонди через:

- ✓ подарунки від авторів, видавництв, установ, читачів – 52,5 % (2 631 прим.);
- ✓ видання, придбані за власні кошти, – 9,4 % (469 прим.);
- ✓ поповнення через обмінно-резервні фонди (ОРФ), переважно з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – 1,6 % (82 прим.);
- ✓ документи, отримані від користувачів бібліотек установ НАПН України замість загублених – 0,1 % (2 прим.);

- ✓ інші джерела – 36,4 % (1 822 прим.).

Порівняно з 2011 р. значно зменшилася кількість видань, придбаних за власні кошти установи, видань, що надійшли в подарунок від авторів, видавництв, установ, читачів тощо та через ОРФ.

Щодо надходжень за галузями знань слід зазначити, що впродовж 2012 р. книгозбірні установ НАПН України загалом отримали:

- ✓ 33,9 % (1 659 прим.) документів педагогічної тематики;
- ✓ 18,1 % (885 прим.) документів психологічної тематики;
- ✓ 14,2 % (695 прим.) документів із суспільних наук;
- ✓ 11,3 % (553 прим.) видань із природничих наук;
- ✓ 8,4 % (409 прим.) документів із прикладних наук;
- ✓ 4,5 % (222 прим.) з літературознавства і мовознавства;
- ✓ 1,3 % (64 прим.) художньої літератури;
- ✓ 1,0 % (50 прим.) видань із питань бібліотекознавства, бібліографознавства та інформаційної діяльності;
- ✓ 6,1 % (296 прим.) документів іншої тематики.

Аналізуючи вищезазначене, слід зауважити, що порівняно з 2011 р. в 2012 р. збільшилася кількість нових надходжень за такими галузями знань, як природничі науки, прикладні науки, літературознавство й мовознавство, іншої тематики, та, у свою чергу, зменшилася кількість видань педагогічної та психологічної тематики, документів із суспільних наук, художньої літератури, а також видань із питань

бібліотекознавства, бібліографознавства й інформаційної діяльності.

Аналіз нових надходжень за видами документів за звітний рік показав, що їх більшу частину становили книги та брошури, в середньому 57,6 % (2 928 прим.), періодичні видання – 31,7 % (1 615 прим.) (з них: журнали – 21,6 %, газети – 10,1 %), дисертації – 2,7 % (135 прим.), автореферати дисертацій – 7,2 % (368 прим.), електронні документи – 0,8 % (41 прим.). Слід зазначити, що на відміну від 2011 р., коли періодичні видання з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства й інформаційної діяльності передплачувала лише бібліотека ДВНЗ „УМО” (три назви), у 2012 р. фахову періодику почали передплачувати вже три спеціальні наукові бібліотеки установ НАПН України, а саме: книгозбірня Інституту соціальної та політичної психології (одна назва), бібліотека „ННЦ ПТО” (дві назви) та ДВНЗ „УМО” (три назви). Це, безперечно, сприяє підвищенню професійного рівня фахівців бібліотек установ НАПН України.

Аналіз нових надходжень документів за типами продемонстрував: найбільше впродовж 2012 р. спеціальними науковими бібліотеками установ НАПН України було отримано наукової літератури – 56,1 % (2 634 прим.) та навчальної літератури – 39,7 % (1 867 прим.). Крім того, до їхніх фондів також надійшло 1,3 % (60 прим.) довідкової літератури та 2,9 % (137 прим.) літературно-художніх видань. Відзначимо, що порівняно з 2011 р. значно зросла кількість надходжень

літературно-художніх видань, навчальної та довідкової літератури.

Аналіз надходжень документів за мовами показав, що, як і в попередні роки, більшість із них становлять документи українською мовою – 88,1 % (4 232 прим.), документи російською мовою становлять 11,7 % надходжень (564 прим.), а документи іншими мовами – лише 0,2 %.

Паралельно з придбанням нових документів у 2012 р. здійснювалось і вилучення з фондів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України застарілих, зношених, втрачених документів у порядку, визначеному регламентними документами. Так, за цей період із фондів вищезазначених книгозбірень було вилучено 2 043 примірники документів (із них книг, брошур – 441 прим., періодичних видань – 1 602 прим.).

Отже, в підсумку слід зазначити, що впродовж 2011–2012 рр. процес комплектування фондів книгозбірень установ НАПН України був досить нестабільним. Це передовсім зумовлено дефіцитом асигнувань на передплату періодичних видань і комплектування документів. Щоб вирішити вищезазначену проблему працівники бібліотек установ НАПН України активно використовують таке джерело поповнення фондів, як подарунки авторів, установ, читачів, видавництв тощо, але цього замало для забезпечення відповідності фонду інформаційним запитам користувачів і необхідного рівня оновлення фонду.

Автоматизація бібліотечно-інформаційних процесів, інформаційні технології в обслуговуванні

читачів, створення електронних каталогів і бібліотек, Інтернет та Інтернет-технології, формування бібліотечно-інформаційних систем і мереж, взаємодія бібліотек в електронному інформаційному просторі, доставка документів, он-лайнві ресурси – це далеко не повний перелік питань, що визначають нову реальність, у якій функціонують сучасні бібліотеки.

Так, станом на 01.01.2013 р. ліцензійну версію автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи (АБІС) використовували чотири бібліотеки установ НАПН України: книгозбірні Інституту професійно-технічної освіти, Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих та Інституту психології ім. Г. С. Костюка користуються АБІС „ІРБІС”, а бібліотека ДВНЗ „УМО” – АБІС „УФД Бібліотека”. Доречно буде зазначити, що книгозбірня ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка придбала ліцензійну версію АБІС „ІРБІС” лише в грудні 2012 р., до цього нею використовувалась демоверсія вищезазначеної АБІС. У інших бібліотеках установ НАПН України також встановлено демоверсію АБІС „ІРБІС”. Електронний каталог (ЕК) формують п'ять досліджуваних книгозбірень: бібліотека ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка (302 записи), книгозбірня Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих (826 записів) та Інституту професійно-технічної освіти (115 записів), бібліотека ДВНЗ „УМО” (375 записів), книгозбірня Інституту соціальної та політичної психології (86 записів) тощо.

Нагадаємо, що одним із пріоритетних завдань, яке ставить перед собою ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – головний координаційний центр

мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, – є формування на своїй базі інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГІР) в електронній формі та надання до нього вільного й багатоаспектного доступу для інформаційного забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної освіти, педагогічної та психологічної науки і практики. Тому в 2012 р. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в межах виконання НДР „Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського” (наук. керівник – Рогова П. І., канд. іст. наук, директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) і згідно з плановими завданнями на рік розпочато створення зведеної бази даних дисертацій із питань педагогіки та психології, що зберігаються в освітянських бібліотеках України.

Так, у результаті спільної діяльності з бібліотеками установ НАПН України в електронному каталозі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського наприкінці 2012 р. було створено „Зведену базу даних дисертацій із питань освіти, педагогіки та психології”, до якої вже скопійовано бібліографічні записи дисертацій із електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а також бібліотек Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих, Інституту професійно-технічної освіти та книгозбірні ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка (на кінець 2012 р. Зведена БД налічувала 3 064 БЗ дисертацій). Вона й надалі поповнюватиметься в міру надходження й опрацювання дисертацій. До цієї бази

даних імпортуватимуться бібліографічні записи дисертацій з електронних каталогів усіх бібліотек – учасниць проекту з одночасним звірянням БЗ на дублетність. Під час імпортування записів у Зведену БД відбувається злиття БЗ однакових дисертацій із зазначенням усіх організацій – тримачів дисертацій. Крім того, для уніфікації створення БЗ дисертацій і уникнення помилок у майбутньому фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розробили інструкцію „Створення бібліографічних записів для зведеної бази даних дисертацій”, яку було розповсюджено серед бібліотек – учасниць Зведеної БД.

Окрім створення ЕК спеціальні наукові бібліотеки установ НАПН України ведуть далі роботу з формування ДПА у своїх фондах і в традиційній формі: так, ними, як і раніше, ведуться абеткові й систематичні каталоги, систематичні картотеки статей, картотеки статей співробітників установи та каталоги дисертацій і авторефератів дисертацій тощо.

Аналіз використання інформаційного ресурсу книгозбірень установ НАПН України впродовж 2012 р. показав, що за цей період з їхніх фондів було видано 205 760 документів, що практично на 70 % більше, ніж у 2011 р. (61 862 прим. документів). Найбільші показники документовидачі зареєстровано в бібліотеці ДВНЗ „УМО” – 182 370 книговидач та книгозбірні ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка – 7 078 книговидач. У бібліотеці Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих було видано 5 490 документів, книгозбірні Інституту соціальної і політичної психології – 5 044 документи, бібліотеці Інституту професійно-

технічної освіти – 3 149 документів, а в книгозбірні „ННЦ ПТО” – 2 629 документів. Необхідно зазначити, що показники книговидачі збільшились у всіх вищезазначених бібліотеках, однак найбільше – в книгозбірні ДВНЗ „УМО”. Так, якщо у 2011 р. з її фондів було видано близько 40 тис. прим. документів, то в 2012 р. цей показник зріс до 182 370 прим.

Порівняльний аналіз кількості книговидач за галузями знань свідчить, що, як і в попередні роки, найбільший попит мали документи з педагогічних (65 %), психологічних (21,6 %) та суспільних (10,2 %) наук. Документи, що стосуються прикладних і природничих наук видавалися рідко (відповідно 0,9 % та 0,5 % від загальної кількості книговидач). Найменший попит мали документи за такими галузями знань: художня література – 0,6 %, літературознавство і мовознавство – 0,3 %, мистецтво і спорт – 0,2 %, інші – 0,5 %.

З приводу кількості книговидач за видами документів слід зазначити, що видавались переважно книги/брошури (85,2 %) та періодичні видання (13,2 %); дисертації й автореферати дисертацій становлять незначну частку від загальної кількості книговидач, а саме 0,7 % (1 496 прим.) та 0,8 % (1 636 прим.) відповідно. Практично відсутній у бібліотеках установ НАПН України попит на електронні документи (так, лише в книгозбірні Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих було видано 10 документів, у бібліотеці Інституту соціальної й політичної психології – 8, а в книгозбірні Інституту професійно-технічної освіти – 2). Аналіз кількості книговидач документів за мовами

засвідчив: найбільше в спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН України було видано документів українською мовою – 79,6 % (12 983 прим.), російською мовою – 20,4 % (3 322 прим.), іншими мовами – 0,01 % (7 прим.) від загальної кількості книговидач.

Проаналізувавши основні показники обслуговування за МБА, що є однією з важливих ланок бібліотечної діяльності, було зроблено такі висновки: порівняно з 2011 р. у 2012 р. спостерігалася тенденція збільшення кількості абонентів МБА в книгозбірнях установ НАПН України. Так, за статистичними даними 2011 р. їх налічувалося 15, а на 01.01.2013 р. – вже 39. Крім того, значно зріс показник отриманих із інших бібліотек документів: так, у 2011 р. він становив лише 74 документи, а у 2012 р. – вже 210. У свою чергу зменшився показник виданих іншим бібліотекам документів: так, у 2011 р. він складав 22 документи, тоді як у 2012 р. – лише 9. Найактивнішими бібліотеками установ НАПН України, що надають таку послугу, є книгозбірня Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих, Інституту соціальної й політичної психології, Інституту професійно-технічної освіти та ДВНЗ „УМО”. Послугу МБА ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського використовують лише вище перелічені книгозбірні установ НАПН України.

Аналізуючи основні показники використання інформаційних ресурсів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України, важливо буде проаналізувати й кількість залучених до них користувачів. Так, у 2012 р. ними було зареєстровано 6 657 користувачів за ЄРК, що в середньому на 9 % більше, ніж у 2011 р. (6 065

користувачів). Найбільша кількість користувачів за ЄРК спостерігалась у бібліотеці ДВНЗ „УМО” НАПН України (4 201), а найменша – в книгозбірні Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (175). В інших бібліотеках цей показник був таким: книгозбірня „ННЦ ПТО” – 926 користувачів, Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих – 585 користувачів, бібліотека ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка – 412, книгозбірня Інституту соціальної й політичної психології – 358 користувачів за ЄРК.

Аналіз складу користувачів за категоріями свідчить: найчисленнішу групу в бібліотеках установ НАПН України складають студенти – 37,3 %, а співробітники інших установ – 21,6 %, науково-педагогічні кадри – 25,4 %. Така категорія користувачів книгозбірень установ НАПН України, як слухачі курсів та аспіранти становить 5,9 % від загальної кількості користувачів за ЄРК, учителі – 0,9 %, бібліотекарі – 0,4 %, інші – 8,5 %.

Склад користувачів за категоріями в спеціальній науковій бібліотеці ДВНЗ „УМО” помітно відрізняється від складу користувачів у інших книгозбірнях установ НАПН України, а саме: найбільшу категорію становлять студенти – 45 % (1 887 осіб), слухачі курсів та аспіранти – 33,4 % (1 401 особа), науково-педагогічні кадри – 12,5 % (522 особи). Від загальної кількості користувачів бібліотеки співробітники інших установ становлять 5,1 % (214 осіб), і лише 0,4 % – учителі, бібліотекарі й інші.

Проаналізуємо цифрові показники відвідуваності спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України упродовж 2011–2012 рр. Так, якщо у 2011 р. було

зафіксовано 48 507 відвідувань вищезазначених книгозбірень, то у 2012 р. їх кількість зменшилася майже на 2 % (47 491 відвідування). Найбільша кількість відвідувань зафіксовано в книгозбірні ДВНЗ „УМО” (36 474), що свідчить про активне використання фонду названої бібліотеки. В інших книгозбірнях установ НАПН України показники відвідуваності такі: бібліотека Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих – 3 255 відвідувань (з них 207 – віртуальних), книгозбірня ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка – 3 086, „ННЦ ПТО” – 2 271, Інституту соціальної й політичної психології – 1 498, Інституту професійно-технічної освіти – 907 відвідувань.

Аналіз використання інформаційного ресурсу спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України за такими параметрами, як загальна кількість книговидач, кількість книговидач за галузями знань, за видами документів та за мовами, обслуговування за МБА, кількість користувачів книгозбірні, склад користувачів за видами, а також кількість відвідувань бібліотеки, дає підстави зробити висновок, що упродовж 2011–2012 рр. практично всі вищезазначені показники мали тенденцію до зростання. Це свідчить про систематичне вивчення інформаційних потреб користувачів фахівцями досліджуваних книгозбірень та ефективне використання фондів бібліотек установ НАПН України.

Реорганізація спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України у сучасні бібліотечно-інформаційні центри нині об’єктивно залежить від рівня їх технічного забезпечення.

Так, аналіз забезпеченості бібліотек установ НАПН України комп’ютерною технікою показав, що всі досліджувані книгозбірні на 01.01.2013 р. було комп’ютеризовано: так, бібліотека ДВНЗ „УМО” має сім комп’ютерів, „ННЦ ПТО” й Інституту професійно-технічної освіти – по чотири комп’ютери, книгозбірня Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих – два комп’ютери, а бібліотека Інституту соціальної й політичної психології та Інституту психології ім. Г. С. Костюка – по одному. Найгірше забезпечено комп’ютерною технікою спеціальну наукову бібліотеку ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, що, в свою чергу, заважає їй максимально розкрити свої ресурси, а також безперешкодно надавати освітянам доступ до віддалених джерел інформації (одного комп’ютера недостатньо для забезпечення потреб 4 працівників книгозбірні й усіх її користувачів). Тому придбання ще одного ПК для оперативного та якісного обслуговування користувачів – нагальна потреба, що стоїть сьогодні як перед керівництвом бібліотеки, так і перед керівництвом установи, на базі якої вона функціонує.

До Інтернету підключено всі бібліотеки установ НАПН України, що дає їм змогу надавати користувачам вільний доступ до вітчизняного та світового інформаційних ресурсів, а також використовувати бібліографічні, реферативні й повнотекстові бази даних інших бібліотек, зокрема ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Так, доступ до віддалених джерел інформації в Інтернеті своїм користувачам надають усі книгозбірні установ НАПН України, крім бібліотеки ім.

А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка (через наявність лише одного комп'ютера, на якому працюють співробітники книгозбірні).

Позитивним є той факт, що у 2012 р. чотири бібліотеки установ НАПН України створили власні сторінки на веб-сайтах своїх установ – це, зокрема, книгозбірня ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка, а також бібліотеки Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих, Інституту професійно-технічної освіти та ДВНЗ „УМО”. З часом це дасть можливість вищезазначеним книгозбірням широко представляти на них власні електронні каталоги, бібліографічні бази даних, пошукові ресурси Інтернету тощо відповідно до специфіки закладу, на базі якого створено книгозбірню, а також надавати своїм користувачам такі види послуг, як „Електронна доставка документів” (ЕДД) та „Віртуальна довідкова служба”, що, в свою чергу, поліпшило б ефективність і якість інформаційно-бібліографічного забезпечення фахових потреб науково-педагогічних кадрів.

Слід також зазначити, що в 2012 р. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського й Асоціація „Інформатіо-Консорціум” з метою надання доступу до повнотекстових ресурсів іноземними мовами організували для провідних освітянських бібліотек тестовий безкоштовний двомісячний доступ до повнотекстових БД наукових фахових періодичних видань EBSCO, а також на один місяць – Institute of Physics Publishing та East view. Бажання скористатися цим доступом і надати можливість своїм користувачам використовувати іноземні ресурси в науковій і

навчальній діяльності виявила, на жаль, лише одна з шести бібліотек установ НАПН України, а саме книгозбірня Інституту професійно-технічної освіти.

Загалом стан технічної бази спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України можна визнати задовільним, однак для того, щоб зазначені книгозбірні функціонували як сучасні бібліотечно-інформаційні центри та спільно з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського створювали систему інноваційного інформаційного забезпечення фахових потреб науковців, керівництву установ необхідно оптимізувати їхню роботу відповідно до вимог сьогодення.

Під час аналізу інформаційної діяльності досліджуваних бібліотек упродовж 2011–2012 рр. враховувалися такі показники: підготовка бібліографічних посібників різних видів і типів; організація книжкових виставок; проведення днів інформації і днів фахівця; довідково-бібліографічне інформування; вибіркове розповсюдження інформації (ВРІ) та диференційоване забезпечення керівництва інформацією (ДЗКІ) тощо.

Проведений аналіз підготовки бібліографічних посібників різних видів і типів свідчить, що, як і в попередні роки, підготовка списків нових надходжень і рекомендаційних списків є досить слабкою ланкою в інформаційно-бібліографічній роботі книгозбірень установ НАПН України. Так, як і в 2011 р., в 2012 р. бібліографічні списки підготувала лише бібліотека Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих (12 рекомендаційних списків та 10 списків нових

надходжень), книгозбірня Інституту професійно-технічної освіти (3 рекомендаційні списки й 2 списки нових надходжень) та бібліотека ДВНЗ „УМО” (2 списки нових надходжень). Бібліографічні огляди з актуальних питань розвитку педагогічної науки й практики в звітному році проводили лише бібліотека ДВНЗ „УМО” (4 бібліографічні огляди) та книгозбірня Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих (3 огляди). Отже, для поліпшення цифрових показників інформаційної та довідково-бібліографічної діяльності, а також якості бібліотечного обслуговування рекомендується такий вид роботи активізувати і в інших бібліотеках установ НАПН України.

Негативною тенденцією є й те, що упродовж 2011–2012 рр. жодна з бібліотек установ НАПН України не підготувала бібліографічного покажчика з актуальних питань розвитку педагогічної науки, освіти й практики. Щоправда, це пояснюється „Типовим положенням про спеціальну наукову бібліотеку установи Академії педагогічних наук України”, затвердженим БІР при Президії АПН України (протокол № 1 від 25 грудня 2003 р.), у якому сказано, що книгозбірня „...готує і видає бібліографічні покажчики за профілем досліджень установи та бібліографічні покажчики наукового доробку вчених даної установи раз на 3 роки...”.

З метою забезпечення інформаційних потреб усіх категорій користувачів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України упродовж 2012 р. їм було надано 879 довідок, з них 5 – в автоматизованому режимі доступу (для порівняння, в 2011 р. налічувалось 1 284 усних довідки). Також фахівцями книгозбірень установ

НАПН України було підготовлено 39 виставок нових надходжень (у 2011 р. було підготовлено 34 такі виставки), 66 тематичних виставок (у 2011 р. – 72), 50 виставок за профілем діяльності своєї установи (у 2011 р. – 52) Експозиції представлялися на конференціях і семінарах установ НАПН України, загальних зборах НАПН України, Міжнародній виставці „Сучасна освіта в Україні – 2012”, „Сучасні заклади освіти – 2012”, „Освіта та кар’єра – 2012”, „Інноватика в сучасній освіті” тощо.

Бібліографічне інформування аспірантів, здобувачів, професорсько-викладацького складу, науково-педагогічних працівників тощо в режимі ВРІ, а керівництва установ НАПН України – в режимі ДЗКІ здійснювалось у бібліотеці ДВНЗ „УМО”, Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих, Інституту професійно-технічної освіти та „ННЦ ПТО”. Рекомендується цей вид інформаційної діяльності впровадити й у книгозбірні ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка й Інституту соціальної й політичної психології.

Отже, проаналізувавши основні показники інформаційної діяльності спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України упродовж 2011–2012 рр., можна зробити такі висновки: інформаційна робота у вищезазначених книгозбірнях проводиться практично без використання інноваційних методів і форм роботи (таких як Інтернет, електронні ресурси, віртуальна довідка тощо), що, в свою чергу, заважає якісному й оперативному інформаційному забезпеченню науковців і практиків України.

Бібліотечні кадри – важливий чинник ефективного функціонування бібліотеки. Від їх професіоналізму, розуміння поставлених перед бібліотекою завдань, вміння вирішувати їх оперативно й раціонально нині залежить не лише якість задоволення інформаційних потреб користувачів, а й успішність трансформації спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН України в сучасні бібліотечно-інформаційні центри.

Як свідчать подані звіти, на початок 2013 р. найбільше штатних одиниць налічувалось у бібліотеці ДВНЗ „УМО“ – 4 співробітники, книгозбірні ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка та „ННЦ ПТО“ – по 3 співробітники, бібліотеці Інституту педагогічної освіти й освіти дорослих – 2, в книгозбірнях Інституту соціальної й політичної психології та Інституту професійно-технічної освіти – по 1 співробітнику.

На 01.01.2013 р. у спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН України загалом працювало 14 фахівців (13 – на повну ставку), з яких: з повною вищою освітою – дванадцять фахівців, вищою бібліотечною освітою – чотири фахівці, з неповною вищою освітою – один, загальною середньою – один фахівець.

Плинності кадрів у досліджуваних бібліотеках не спостерігалось. Про це свідчать такі показники: шестеро фахівців працюють на одному місці понад 20 років, два – до 20-ти років, три – до 10-ти років, а троє – до трьох років. Детальніше з вищевказаними показниками можна ознайомитись у таблиці 4.

Нове інформаційне середовище зумовлює істотні зміни в діяльності бібліотечних працівників і спричинює нові тенденції в їхньому підході до професії. Так, сучасний бібліотекар має володіти такими професійно-значущими якостями, як: широка ерудиція, що базується на історико-культурному фундаменті, професійна компетентність, заснована на необхідному запасі загальних і спеціальних знань, умінь і навичок, методологічна оснащеність, гнучкість і адаптивність мислення, що обумовлює отримання нового знання, придбання нових практичних умінь і навичок тощо.

Зазначимо, що упродовж 2011–2012 рр. свій професійний рівень підвищило 8 фахівців книгозбірень установ НАПН України: так, у 2011 р. працівник бібліотеки Інституту соціальної й політичної психології та фахівець Інституту професійно-технічної освіти навчались на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а в 2012 р. всі завідувачі бібліотек установ НАПН України відвідували лекції та практичні заняття з вивчення АБІС „ІРБІС“ та УДК, що їх організовувала ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Крім цього, оскільки ще в 2011 р. 6 фахівців книгозбірень установ НАПН України стали індивідуальними членами Української бібліотечної асоціації (УБА), а в 2012 р. продовжили своє членство, вони мали змогу безкоштовно відвідувати семінари й майстер-класи, що влаштовувались УБА протягом року.

Також працівники спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України отримували фахові консультації від науковців ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

для вдосконалення своєї роботи та підвищення фахового рівня.

Отже в підсумку слід зазначити, що активізація співпраці спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського сприяє професіоналізації кадрів цих книгозбірень, проте залишається ряд проблем, що потребує сприяння у вирішенні з боку керівників установ НАПН України, на базі яких функціонують ці бібліотеки, а саме: поліпшення фінансування на передплату фахових періодичних видань із питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства й інформаційної діяльності, що дасть змогу працівникам досліджуваних книгозбірень підвищувати свою кваліфікацію через самоосвіту; залучення кадрів бібліотек до навчання на курсах, семінарах, тренінгах тощо як у бібліотеці, так і в інших установах (зокрема, на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського); надання офіційної підтримки бібліотекарям, які бажають отримати науковий ступінь.

ВИСНОВКИ

Аналіз діяльності спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України показав, що упродовж 2011–2012 рр. надалі відбувалися позитивні зрушення в діяльності цих бібліотек, проте залишається чимало проблем, розв'язання яких можливе лише за підтримки з боку керівництва установ НАПН України, фахівців ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а також активної позиції фахівців книгозбірень. Тому з метою реформування й удосконалення діяльності цих бібліотек як допоміжних підрозділів із інформаційно-бібліотечного забезпечення наукових досліджень своїх установ, ДНПБ

України В. О. Сухомлинського рекомендує керівництву закладів та завідувачам бібліотек:

- ✓ розв'язати питання щодо належного комплектування фондів, зокрема, періодичними виданнями (зокрема фаховими бібліотечними), що сприятиме забезпеченню їх сучасними й актуальними документами як на традиційних, так і на електронних носіях, і відповідатиме завданням цих бібліотек;

- ✓ використовувати можливості ОРФ ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського та бібліотек інших систем і відомств для поповнення власних фондів;

- ✓ бібліотеці Інституту соціальної й політичної психології та Інституту психології ім. Г. С. Костюка придбати ще по одному комп'ютеру, що дасть можливість цим книгозбірням створити автоматизовані робочі місця (АРМ) із доступом до мережі Інтернет для читачів;

- ✓ придбати програмне забезпечення АБІС „ІРБІС“ книгозбірням ДВНЗ „УМО“, Інституту соціальної й політичної психології та Інституту вищої освіти, що в свою чергу сприятиме налагодженню їхньої кооперативної роботи з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та іншими освітянськими бібліотеками;

- ✓ активізувати діяльність щодо формування ІГІР для забезпечення фахових потреб науковців і практиків у галузі освіти та корпоративного електронного каталогу освітянських бібліотек НАПН України і МОН України на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;

- ✓ сприяти створенню на сайтах своїх установ веб-сторінок бібліотеці Інституту соціальної й політичної

психології, Інституту вищої освіти та „ННЦ ПТО”; книгозбірням, що вже мають власні веб-сторінки, продовжити роботу щодо їхнього розвитку, а також здійснити впровадження інноваційних onlain-послуг;

- ✓ використовувати рекомендації ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;

- ✓ активно взаємодіяти з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського й іншими освітянськими бібліотеками;

- ✓ використовувати можливості МБА та ЕДД;

- ✓ раз на три роки готувати й публікувати бібліографічні показники за профілем досліджень установи та бібліографічні показники наукового доробку вчених установи;

- ✓ рекламувати бібліотеку та бібліотечні послуги;

- ✓ керівникам установ, на базі яких функціонують бібліотеки, сприяти організації навчання їх працівників на курсах підвищення кваліфікації, курсах комп’ютерної грамотності тощо;

- ✓ формувати відповідні професійні компетенції шляхом самоосвіти;

- ✓ брати активну участь у науково-практичних конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах, що проводяться як ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, так і бібліотеками інших систем та відомств.

Реалізація вищезазначеного позитивно вплине на модернізацію діяльності спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України та подальшу їх трансформацію в сучасні інформаційно-бібліотечні центри освітянської галузі України.

1.2.2 Статистична інформація

Таблиця 1. НАЯВНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

№	Назва спеціальної наукової бібліотеки установи НАПН України	Наявність фонду (прим.)												Використання фонду (прим.)		
		Всього			Книги, брошури			Періодичні видання			Електронні видання			2011	2012	Ріст
		2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст			
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	100482	100508	+26	80053	79813	-240	658	658	-	-	-	-	7145	7078	-67
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	8677	9381	+704	-	-	-	432	326	-106	10	20	+10	5681	5490	-191
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	3816	4169	+353	2064	2255	+191	202	234	+32	11	1	-10	4338	5044	+706
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	3682	3117	-565	799	1269	+470	1108	1418	+310	1	2	+1	3096	3149	+53
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	115530	117150	+1620	-	-	-	319	1029	+710	52	52	-	39489	182370	+142881
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	45107	46574	+1467	45107	46574	+1467	-	-	-	-	-	-	2113	2629	+516
	Всього:	277294	280899	+3605	128023	129911	+1888	2719	3665	+946	74	75	+1	61862	205760	+143890

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ

№	Назва бібліотеки ОШПО	Користувачі			Відвідування						Відносні показники			
		За ЄРК			Кількість відвідувань			В т.ч. віртуальних відвідувань			Обертаність	Книго- забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст				
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	437	412	-25	2938	3086	+148	-	-	-	0,1	243,9	17,1	12,1
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	522	585	+63	1364	3255	+1891	-	207	+207	0,6	16,0	9,4	5,6
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	174	358	+184	1436	1498	+62	-	-	-	1,2	11,6	14,1	4,2
4.	Бібліотека Інституту професійно- технічної освіти	87	175	+88	616	907	+291	-	-	-	1,0	17,7	18	5,2
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	4009	4201	+192	39980	36474	-3506	-	-	-	1,6	27,9	43,4	8,7
6.	Бібліотека „Навчально- наукового центру професійно- технічної освіти“	836	926	+90	2173	2271	+98	-	-	-	0,1	50,3	2,8	2,4
	Всього:	6065	6657	+592	48507	47491	-1016	-	207	+207	0,7	61,2	17,5	6,4

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2013 р.)

№	Назва бібліотеки ОППО	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність ЕБ	Надання користувачам доступу до віддалених джерел інф-ї в Інтернеті	Використання ЕДД
		Кількість комп'ютерів	К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Кількість АРМ		Обсяг власних електр. БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	1	1	-	1	„ІРБІС“	302	302	302	сторінка	-	Ні	Ні
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	2	1	1	2	„ІРБІС“	826	826	826	сторінка	-	Так	Так
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	1	1	-	1	„ІРБІС“ (демо-версія)	86	86	86	-	-	Так	Ні
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	4	1	3	3	„ІРБІС“	115	115	50	сторінка	-	Так	Ні
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	7	2	5	7	УФД „Бібліотека“	375	375	375	сторінка	-	Так	Ні
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	4	1	3	-	„ІРБІС“ (демо-версія)	-	-	-	-	-	Так	Ні
	Всього:	19	7	12	14	6	1704	1704	1639	4	-	Так-5	Так-1

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№	Назва бібліотеки ОШПО	Кількість бібліотечних працівників		За освітою (станом на 01.01.2013 р.)				За стажем роботи (станом на 01.01.2013 р.)				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3-х років	З 3-х до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2011	2012									2011	2012
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	4	3	2	1	-	-	-	-	-	3	4	3
2.	Бібліотека Інституту вищої освіти	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	2	2	2	1	-	-	1	-	-	1	2	1
4.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	1
5.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1
6.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	4	4	4	2	-	-	-	-	2	2	4	4
7.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	3	3	2	-	-	-	1	2	-	-	3	3
	Всього:	17	14	12	4	-	-	3	3	2	6	15	13

1.3 Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти

1.3.1 Аналітична інформація

Станом на 01.01.2013 р. в Україні налічувалось 25 спеціальних навчально-педагогічних бібліотек обласних (міських) інститутів післядипломної педагогічної освіти (ІППО), що є структурними підрозділами установ, на базі яких вони функціонують. Це книгозбірні таких закладів: Вінницького ОІПОП, Волинського ІППО, Дніпропетровського ОІППО, Донецького ОІППО, Житомирського ОІППО, Закарпатського ІППО, Запорізького ОІППО, Івано-Франківського ОІППО, ІППО Чернівецької області, КВНЗ „Харківська АНО“, КВНЗ „Херсонська АНО“, Київського ОІПОП, Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського, Кримського РІППО, Луганського ОІППО, Львівського ОІППО, Миколаївського ОІППО, Одеського ОІППО, Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського, Рівненського ОІППО, Сумського ОІППО, Тернопільського ОІППО, Хмельницького ОІППО, Черкаського ОІПОП, Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського.

Представлений до уваги розділ підготовлено на підставі статистичних звітів за 2012 р., надісланих від бібліотек 24 ОІППО. Книгозбірня Житомирського ОІППО не прозвітувалась про виконану протягом року роботу.

Навчально-педагогічні бібліотеки ОІППО, які належать до типу спеціальних книгозбірень, обслуговують педагогічні, науково-педагогічні, бібліотечні кадри освітянської галузі України, що

підвищують професійну кваліфікацію на базі ОІППО, тож і формування фонду вищезазначених бібліотек спрямовано на вкомплектованість документами з питань теорії, історії педагогіки, психології, освіти, організації управління та методики навчально-виховного процесу, які становлять до 50 % від загального фонду бібліотеки.

Станом на 01.01.2013 р. сукупний фонд бібліотек ОІППО становив 845 142 примірники, тоді як у 2011 р. – 824 246 примірників. Найбільші за обсягом фонди зосереджено в бібліотеках Запорізького ОІППО (84 279 прим.), Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського (57 206 прим.), Луганського ОІППО (54 274 прим.), Рівненського ОІППО (48 139 прим.), Дніпропетровського ОІППО (47 108 прим.). Найменшу кількість документів у фонді мають бібліотеки Львівського ОІППО (12 610 прим.), ІППО Чернівецької області (18 000 прим.), Донецького ОІППО (20 092 прим.), Закарпатського ІППО (22 396 прим.).

Поповнення фондів бібліотек ОІППО протягом 2011–2012 рр. аналізувалося за такими параметрами: за кількісними показниками надходжень нових документів; за джерелами надходжень документів; надходження документів за галузями знань; надходження документів за видами; надходження документів за типами; надходження документів за мовами.

Аналіз статистичних даних нових надходжень до бібліотек ОІППО протягом 2011–2012 рр. свідчить про те, що до їхніх фондів за досліджуваний період надійшло

16 698 назв (78 348 прим.) документів: у 2011 р. – 7 940 назв (36 928 прим.), у 2012 р. – 8 758 назв (41 420 прим.). Найбільше документів за останній рік отримано бібліотеками КВНЗ „Херсонська АНО” (2 134 назви), Черкаського ОІПОП (770 назв), Київського ОІПОП (731 назва), Закарпатського ІППО (698 назв). Найменше комплектувались бібліотеки Кримського РІПО (178 назв), Тернопільського ОІПО (167 назв) та Вінницького ОІПОП (137 назв).

Позитивним є той факт, що частка нових надходжень до бібліотек ОІПО станом на 01.01.2013 р. досягла 4,9 %, що практично відповідає рекомендованому показнику (5 %) Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (далі – ІФЛА).

Аналіз надходжень документів за джерелами свідчить, що впродовж 2012 р. бібліотеки ОІПО поповнювали свої фонди через:

- ✓ видання, придбані за кошти, виділені інститутами на комплектування фондів своїх бібліотек, – 80,9 % (27 662 прим.);
- ✓ подарунки від авторів, видавництв, установ, читачів – 7,8 % (2 655 прим.) від загальної кількості отриманих протягом 2012 р. документів;
- ✓ видання з обмінно-резервних фондів (зокрема, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) – 1,3 % (458 прим.);
- ✓ документи, що придбали користувачі бібліотек ОІПО замість загублених, – 0,1 % (37 прим.);
- ✓ інші джерела – 9,9 % (3 377 прим.).

Позитивною тенденцією у 2012 р. є збільшення кількості видань, які було придбано бібліотеками ОІПО у видавництвах і книготорговельних організаціях за рахунок асигнувань, передбачених на комплектування. Крім того, всі вищезазначені книгозбірні отримують до своїх фондів методичні та бібліографічні видання, підготовлені ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Так, протягом трьох років кожній бібліотеці було передано 30 назв документів.

Щодо надходжень за галузями знань слід зазначити, що впродовж 2012 р. книгозбірні ОІПО загалом у середньому отримали:

- ✓ 34 % (13 419 прим.) документів педагогічної тематики;
- ✓ 12 % (4 727 прим.) документів психологічної тематики;
- ✓ 12,2 % (4 808 прим.) документів із суспільних наук;
- ✓ 6 % (2 390 прим.) видань із природничих наук;
- ✓ 2,2 % (864 прим.) документів із прикладних наук;
- ✓ 7 % (2 742 прим.) з літературознавства і мовознавства;
- ✓ 12 % (4 740 прим.) художньої літератури;
- ✓ 2,4 % (910 прим.) документів із мистецтва та спорту;
- ✓ 1,1 % (426 прим.) видань із питань бібліотечного, бібліографічного та інформаційного забезпечення;
- ✓ 11,1 % (4 355 прим.) документів іншої тематики.

Проведений аналіз надходжень нових документів за галузями знань у 2011–2012 рр. показав, що у 2012 р.

значно зросла кількість документів педагогічної та психологічної тематики, художньої літератури, документів з мистецтва і спорту, документів іншої тематики. Це свідчить про те, що у 2012 р. саме документи з вищезазначених галузей знань користувалися найбільшим попитом серед користувачів бібліотек ОІППО.

Аналіз нових надходжень за звітний рік за видами документів показав, що вагому частину становили періодичні видання – 62,7 % (22 055 прим.) (з них: журнали – 54,2 %, газети – 8,5 %), книги та брошури – 33,9 % (11 896 прим.), дисертації та автореферати дисертацій – 0,9 % (283 прим.), електронні документи – 0,7 % (294 прим.), аркушеві видання – 0,6 % (227 прим.), інші документи становили 1,1 % (383 прим.).

Зосередимось на питанні передплати фахової періодики бібліотеками ОІППО протягом досліджуваного періоду. Так, у 2012 р. вищезазначеними книгозбірнями було передплачено 3 249 назв періодичних видань (2 292 назви – журнали, 957 назв – газети), що на 209 назв менше, ніж у 2011 р. Найбільшу кількість видань передплачували такі бібліотеки: Київського ОІПОПК – 264 назви, Запорізького ОІППО – 243 назви, Миколаївського ОІППО – 193 назви, Дніпропетровського ОІППО – 284 назви. Найгірший стан передплати в бібліотеках ІППО Чернівецької області – 96 назв, Кримського РІППО – 81 назва, Львівського ОІППО – 89 назв.

Аналіз нових надходжень документів за типами продемонстрував: впродовж 2012 р. бібліотеками ОІППО

було отримано 56,5 % (3 804 назви) навчальної літератури та 31,1 % (2 444 назви) наукової літератури. Також до їхніх фондів надійшло 10,4 % (2 646 назв) літературно-художніх видань, 1,7 % (238 назв) довідкової літератури та 0,3 % (76 назв) рідкісних і цінних документів. Отже, навчальні та наукові типи документів складають більшість серед загальної кількості нових надходжень.

Аналіз надходжень документів за мовами упродовж двох останніх років показав, що 82,7 % (20 272 прим.) із них становлять документи українською мовою, 13,3 % (3 254 прим.) – російською мовою та 4 % (986 прим.) – документи іншими мовами (польською, білоруською, чеською, англійською тощо).

Проведений аналіз вилучення з фондів бібліотек ОІППО застарілих, зношених, втрачених документів у порядку, визначеному регламентними документами, засвідчив, що упродовж 2012 р. із фондів книгозбірень ОІППО вибуло 45 223 примірники документів (з них 37 727 примірників – книги, брошури та 6 646 примірників – періодичні видання).

Підсумовуючи вищезазначене, слід відзначити, що порівняно з минулими роками комплектування книгозбірень ОІППО у 2010–2012 рр. значно поліпшилося, про що свідчать і основні показники цього процесу.

З метою розкриття, популяризації та надання доступу до бібліотечних фондів усі бібліотеки ОІППО у 2012 р. продовжували роботу з формування у традиційній формі довідково-пошукового апарату (ДПА)

до своїх фондів, а саме абеткових та систематичних каталогів, систематичної картотеки статей, краєзнавчих і тематичних картотек тощо. Аналіз звітних матеріалів показав, що в середньому кожна бібліотека ОППО веде 3–12 тематичних картотек із актуальних питань розвитку сучасної педагогічної науки (наприклад, „Творчий потенціал педагогічних працівників” – бібліотека Дніпропетровського ОППО, „Інноваційні технології педагогічного процесу”, „ТРВЗ – педагогіка”, „Тьютор як нова педагогічна професія”, „Педагогічне насильство” – бібліотека Київського ОПОПК, „Професійна мобільність вчителя”, „3 плеяди видатних вітчизняних вчених-педагогів” – бібліотека КВНЗ „Херсонська АНО”, „Музейна педагогіка”, „Передовий педагогічний досвід” – бібліотека Луганського ОППО, „Інноваційна діяльність педагога” – бібліотека Полтавського ОППО імені М. В. Остроградського тощо), освіти й практики (наприклад, „Менеджмент в освіті” – бібліотека Волинського ІППО, „Громадянська освіта в сучасній школі”, „Інклюзивна освіта”, „Освіта сталого розвитку”, „Моніторинг якості освіти” – бібліотека Дніпропетровського ОППО, „Інновації в освіті”, „Самоосвітня діяльність” – бібліотека Донецького ОППО, „Освітні технології” – бібліотека Запорізького ОППО, „Сучасний погляд на дошкільну освіту” – бібліотека Івано-Франківського ОППО, „Дистанційне навчання в системі освіти”, „Інформаційно-комунікаційні технології в освіті”, „Освітній коучінг”, „Ноосферна освіта” – бібліотека Київського ОПОПК, „Інновації в освіті”, „Інтерактивні технології в освіті” – бібліотека

КВНЗ „Херсонська АНО”, „Полікультурна освіта”, „Екологічна освіта”, „Експериментальна робота в закладах освіти”, „Сучасні освітні технології”, „Моніторинг якості освіти” – бібліотека Луганського ОППО, „Андрагогіка: освіта впродовж життя”, „Видатні діячі освіти і науки”, „Філософія освіти в контексті державотворення”, „Мовна освіта та роль педагога для сталого демократичного суспільства” – бібліотека Полтавського ОППО імені М. В. Остроградського, „Імідж педагога”, „Самоосвіта вчителя”, „Освіта за кордоном” – бібліотека Сумського ОППО тощо), діяльності шкільних бібліотек (наприклад, „Освітнянські бібліотеки Закарпаття”, „Бібліотечна справа” – бібліотека Закарпатського ІППО, „Організація діяльності шкільної бібліотеки” – бібліотека Запорізького ОППО, „Шкільний бібліотечно-інформаційний центр” – бібліотека Івано-Франківського ОППО, „На допомогу шкільному бібліотекарю”, „Шкільні програми” – бібліотека КВНЗ „Харківська АНО” тощо).

Для задоволення потреб сучасного користувача, забезпечення оперативного доступу до всіх інформаційних ресурсів як власного виробництва, так і придбаних, бібліотеки намагаються освоювати й активно впроваджувати сучасні досягнення в галузі інформаційних, комунікаційних і мультимедійних технологій у всі бібліотечні процеси.

Пріоритетом цього є створення власного електронного каталогу (далі ЕК), завдяки якому значно поліпшується якість і швидкість пошуку, а також

продуктивність роботи бібліотечних фахівців із опрацювання документів.

Так, на 01.01.2013 р. ЕК було створено й забезпечено постійним поповненням у дев'яти бібліотеках ОІППО, а саме: Волинського ІППО (17 366 записів), Донецького ОІППО (1 200 зап.), Івано-Франківського ОІППО (23 567 зап.), Київського ОІПОПК (14 798 зап.), КВНЗ „Харківська АНО” (5 505 зап.), КВНЗ „Херсонська АНО” (38 172 зап.), Кримського РІППО (144 зап.), Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського (1 876 зап.), Черкаського ОІПОПП (12 600 зап.).

Аналіз програмного забезпечення, яке використовують у своїй роботі над створенням ЕК досліджувані книгозбірні, виявив: вісім бібліотек, а саме Дніпропетровського ОІППО, Донецького ОІППО, Закарпатського ІППО, КВНЗ „Херсонська АНО“, Київського ОІПОПК, Кримського РІППО, Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського, Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського, мають ліцензійне програмне забезпечення АБІС „ІРБІС“, ще дев'ять книгозбірень користуються іншими АБІС („Шкільна бібліотека“, „Славутич“, „MARK–SQL“, самостійно розробленими програмами). Проте задля поліпшення кооперативної діяльності з ДНІБ України ім. В. О. Сухомлинського й іншими освітянськими бібліотеками мережі щодо створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (далі ІГР) усім книгозбірням ОІППО необхідно мати єдине ліцензійне програмне забезпечення – АБІС „ІРБІС“.

Під час аналізу використання інформаційного ресурсу бібліотек ОІППО було враховано такі показники: кількість користувачів книгозбірні; склад користувачів за категоріями; кількість відвідувань бібліотеки; загальна кількість книговидач; кількість книговидач за галузями знань; кількість книговидач за видами та мовами документів.

Так, здійснений аналіз кількості залучених до книгозбірень ОІППО у 2011–2012 рр. користувачів свідчить: протягом 2011 р. у бібліотеках ОІППО було зареєстровано за єдиною реєстраційною картотекою (далі ЄРК) 66 527 користувачів, у 2012 р. – 81 984 користувачі, що майже на 18 % більше, ніж у 2011 р. Найбільшу кількість користувачів за ЄРК за статистичними показниками 2012 р. зареєстровано в бібліотеці Донецького ОІППО (11 674 користувачі), Дніпропетровського ОІППО (7 157 користувачів), Тернопільського ОІППО (6 509 користувачів) та Київського ОІПОПК (5 646 користувачів); найменшу – в бібліотеці Вінницького ОІПОПП (252 користувачі), Сумського ОІППО (328 користувачів) та Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського (758 користувачів).

Аналіз складу користувачів за категоріями дав підстави для такого висновку: на 01.01.2013 р. найчисленнішою групою в книгозбірнях ОІППО є слухачі курсів – 67,6 % (55 448 корист.) і вчителі – 20,7 % (16 955 корист.), співробітники ОІППО становлять 3,1 % від загальної кількості користувачів за ЄРК (2 553 корист.), студенти ВНЗ – 2,6 % (2 123 корист.). Така категорія користувачів книгозбірень

ОППО, як науково-педагогічні кадри та бібліотекарі, становить по 2,2 % (1 784 та відповідно 1 826 корист.), інші – 1,6 % (1 321 корист.). Зазначимо, що протягом досліджуваного періоду помітно зросла кількість таких категорій користувачів, як слухачі курсів, учителі, студенти ВНЗ, бібліотекарі.

Поряд зі збільшенням кількості користувачів, значно збільшилась і кількість відвідувань бібліотек ОППО. Так, у 2011 р. було зафіксовано 284 596 відвідувань бібліотек, а у 2012 р. їх уже налічувалось 539 096. На 01.01.2013 р. найбільшу кількість відвідувань зафіксовано в бібліотеці КВНЗ „Харківська АНО” (131 324), Волинського ІППО (104 746), Київського ОПОПК (53 754). Крім того, порівняно з 2011 р., у 2012 р. майже вдвічі зросла кількість віртуальних відвідувань: так, якщо у 2011 р. було зафіксовано 112 671 віртуальне відвідування, то у 2012 р. їх уже налічувалось 271 281. Лідирують у віртуальних відвідуваннях бібліотеки КВНЗ „Харківська АНО” (128 409 відвідувань) та Волинського ІППО (88 088). Вищезазначена інформація свідчить про те, що сьогодні користувачів більше за традиційну цікавить електронна версія інформаційного ресурсу та віртуальна репрезентація бібліотеки, тому фахівцям книгозбірень ОППО слід більше уваги приділяти інформативній наповненості веб-сторінок своїх бібліотек і створенню їхніх власних сайтів.

З метою надання доступу до повнотекстових ресурсів іноземними мовами ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та Асоціація „Інформатіо-

Консорціум” організували упродовж 2012–2013 рр. для провідних освітянських бібліотек тестовий безкоштовний двомісячний доступ до повнотекстових баз даних (далі БД) наукових фахових періодичних видань EBSCO, а також на один місяць – Institute of Physics Publishing та East view. Це дало можливість освітянам України краще ознайомитися зі світовими здобутками з питань педагогіки, психології й освіти. Бажання скористатися тестовим доступом і надати можливість своїм читачам використовувати іноземні ресурси в науковій та навчальній діяльності у 2012 р. виявили лише 5 із 24-х бібліотек ОППО, зокрема книгозбірня Дніпропетровського ОППО, Закарпатського ІППО, Київського ОПОПК, Миколаївського ОППО та Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського.

Аналіз використання інформаційного ресурсу книгозбірень ОППО показав, що впродовж 2011–2012 рр. із фондів бібліотек було видано 1 883 862 документи, при чому у 2012 р. на 0,7 % (6 320 документів) більше, ніж у 2011 р. Найвищі показники документовидачі протягом 2012 р. зареєстровано в бібліотеках Дніпропетровського ОППО – 170 192 прим., Київського ОПОПК – 109 949 прим., КВНЗ „Херсонська АНО” – 79 258 прим.; найнижчі – в книгозбірні Вінницького ОПОПП (4 668 прим.), Сумського ОППО (4 800 прим.) та Львівського ОППО (9 922 прим.).

Порівняльний аналіз кількості книговидач за галузями знань у бібліотеках ОППО у 2012 р. свідчить про те, що попитом користувалися переважно документи з педагогічних (37,2 %), суспільних (13,2 %) та

психологічних (10,7 %) наук, а також літературознавства й мовознавства (12 %). Документи, що стосуються природничих наук і художньої літератури видавалися рідше (відповідно 9,6 % та 6,3% від загальної кількості книговидач). Найменший попит мали документи за такими галузями знань: мистецтво і спорт – 4,1 %, прикладні науки – 3,2 %, бібліотекознавство та бібліографознавство – 1,6 %, інші – 2,1 %.

Аналіз кількості книговидач за видами документів засвідчив, що найактивніше користувалися періодичними виданнями (66,9 %; 579 292 прим.) та книгами/брошурами (32,1 %; 278 161 прим.); дисертації та автореферати дисертацій становлять незначну частку від загальної кількості книговидач, а саме 0,05 % (347 прим.). Порівняно з 2011 р. зріс попит на електронні документи й становить 0,8 % (6 613 прим.). Аналіз кількості книговидач документів за мовами засвідчив: найбільше протягом 2012 р. у бібліотеках ОІППО було видано документів українською мовою – 85,4 % (684 262 прим.), російською мовою – 11,6 % (93 092 прим.), іншими мовами – 3,0 % (24 088 прим.) від загальної кількості книговидач.

Надалі активно використовували бібліотеки ОІППО й таку форму обслуговування користувачів, як міжбібліотечний абонемент (далі МБА). Так, кількість абонентів МБА мережі ОІППО у 2012 р. становила 173 (у 2011 р. – 110), було видано документів іншим бібліотекам – 570 (у 2011 р. – 382), отримано документів із інших бібліотек – 418 (у 2011 р. – 253). Активно використовують МБА такі книгозбірні ОІППО:

Донецького ОІППО (кількість абонентів МБА – 34, видано документів іншим бібліотекам – 249, отримано документів із інших бібліотек – 73), Київського ОІПОПК (кількість абонентів МБА – 28, видано документів іншим бібліотекам – 137, отримано документів із інших бібліотек – 66), Дніпропетровського ОІППО (кількість абонентів МБА – 25, видано документів іншим бібліотекам – 50, отримано документів із інших бібліотек – 12), Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського (кількість абонентів МБА – 21, видано документів іншим бібліотекам – 45, отримано документів із інших бібліотек – 112).

Послугу електронної доставки документів (далі ЕДД) для віддалених користувачів згідно з поданими звітами надають дев'ять бібліотек ОІППО: Вінницького ОІПОП, Волинського ІППО, Закарпатського ІППО, ІППО Чернівецької області, КВНЗ „Херсонська АНО“, Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського, Одеського ОІУВ, Рівненського ОІППО, Тернопільського ОКІППО.

Аналіз забезпеченості бібліотек ОІППО на 01.01.2013 р. комп'ютерною технікою свідчить:

✓ усі досліджувані книгозбірні мали власні комп'ютери (загальна їх кількість – 101). Найбільше комп'ютерною технікою забезпечено бібліотеки Донецького ОІППО (15 комп'ютерів), Миколаївського ОІППО та Рівненського ОІППО (кожна має по 12 комп'ютерів), КВНЗ „Харківська АНО“ (11 комп'ютерів);

✓ загалом у бібліотеках ОППО налічується 101 комп'ютер, 17 сканерів, 21 принтер;

✓ загальна кількість комп'ютерів, які мають доступ до Інтернету, у бібліотеках ОППО – 94, із них 63 – для користувачів.

До всесвітньої мережі Інтернет підключено 22 книгозбірні ОППО, а саме: Волинського ІППО, Дніпропетровського ОППО, Донецького ОППО, Закарпатського ІППО, Запорізького ОППО, Івано-Франківського ОППО, ІППО Чернівецької області, КВНЗ „Харківська АНО“, КВНЗ „Херсонська АНО“, Київського ОПОПК, Кіровоградського ОППО ім. Василя Сухомлинського, Кримського РІППО, Луганського ОППО, Львівського ОППО, Миколаївського ОППО, Одеського ОІУВ, Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського, Рівненського ОППО, Сумського ОППО, Тернопільського ОКІППО, Черкаського ОПОПП, Чернігівського ОППО імені К. Д. Ушинського. Бібліотеки Вінницького ОПОПП, Житомирського ОППО та Хмельницького ОППО запланували підключення до Інтернету на 2013 р.

Слід зазначити, що необмежений доступ до Інтернету відкрив перед досліджуваними книгозбірнями нові можливості, а саме: надавати своїм користувачам вільний доступ до вітчизняного та світового інформаційного простору, а також використовувати бібліографічні, реферативні та повнотекстові БД інших бібліотек (зокрема ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Національної парламентської бібліотеки України, Національної бібліотеки України

імені В. І. Вернадського та ін.). Так, доступ до віддалених джерел інформації в Інтернеті надають користувачам 18 бібліотек, а саме: Волинського ІППО, Донецького ОППО, Закарпатського ІППО, Запорізького ОППО, Івано-Франківського ОППО, КВНЗ „Харківська АНО“, КВНЗ „Херсонська АНО“, Київського ОПОПК, Кіровоградського ОППО ім. Василя Сухомлинського, Кримського РІППО, Луганського ОППО, Миколаївського ОППО, Одеського ОІУВ, Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського, Рівненського ОППО, Тернопільського ОКІППО, Черкаського ОПОПП, Чернігівського ОППО імені К. Д. Ушинського.

Власні сторінки на веб-сайтах своїх інститутів мають 18 книгозбірень, а саме: Вінницького ОПОПП, Волинського ІППО, Дніпропетровського ОППО, Донецького ОППО, Закарпатського ІППО, КВНЗ „Харківська АНО“, КВНЗ „Херсонська АНО“, Київського ОПОПК, Кіровоградського ОППО ім. Василя Сухомлинського, Кримського РІППО, Львівського ОППО, Миколаївського ОППО, Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського, Рівненського ОППО, Хмельницького ОППО, Черкаського ОПОПП, ІППО Чернівецької області, Чернігівського ОППО; на стадії розробки перебуває сторінка бібліотеки Житомирського ОППО. Власний сайт розробили бібліотеки Дніпропетровського ОППО, Івано-Франківського ОППО та ІППО Чернівецької області.

Крім того, на сьогодні повноцінно функціонують дві ЕБ: Донецького ОППО та Луганського ОППО; на

стадії розробки перебувають ЕБ книгозбірень Житомирського ОППО, КВНЗ „Харківська АНО” та ІППО Чернівецької області.

Також варто зазначити, що у Всеукраїнському конкурсі бібліотечних інтернет-сайтів, який проводить Українська бібліотечна асоціація (УБА) спільно з Міністерством культури України, у 2011 р. в номінації „Кращий сайт спеціальної бібліотеки” третє місце посіла книгозбірня Волинського ІППО.

Таким чином новітні технології не тільки змінюють склад інформаційних ресурсів бібліотек, а й роблять обслуговування користувачів більш якісним, оперативним і комфортним.

Інформаційна діяльність бібліотек ОППО у 2011–2012 рр. здійснювалась із використанням усіх форм і методів колективного й індивідуального обслуговування, зокрема інформування в режимі вибіркового розповсюдження інформації (далі ВРІ) про нові надходження літератури з питань педагогіки і психології шляхом підготовки бібліографічних видань (інформаційних та рекомендаційних бібліографічних списків, бібліографічних покажчиків); організації виставок нових надходжень і тематичних виставок літератури до наукових конференцій, нарад, симпозіумів, знаменних дат у галузі освіти; бібліографічних оглядів літератури з актуальних психолого-педагогічних питань тощо.

Так, протягом звітнього періоду користувачам бібліотек ОППО було загалом надано 31 174 бібліографічних довідок (у 2011 р. – 15 607, у 2012 р. –

15 567), з них в автоматизованому режимі 7 077 (у 2011 р. – 3 460, у 2012 р. – 3 617). Особливо активно працювали в даному напрямі бібліотеки КВНЗ „Херсонська АНО” (у 2012 р. надано 2 721 довідку), Миколаївського ОППО (2 693 довідки), КВНЗ „Харківська АНО” (2 432 довідки) та Київського ОПОПК (2 412 довідок).

Також для повноцінного та якісного інформаційного забезпечення користувачів бібліотеками ОППО упродовж 2012 р. було надано 7 787 індивідуальних та 4 923 групових повідомлень, проведено 76 Днів спеціаліста (фахівця), 155 Днів інформації, 67 Днів бібліографії, 8 Ярмарок ідей тощо. Крім того, для популяризації своїх фондів досліджуваними книгозбірнями активно організовувались книжкові виставки (так, бібліотеками ОППО було організовано 197 виставок нових надходжень, 420 тематичних виставок та 188 виставок за профілем діяльності інституту). Слід відзначити бібліотеку Волинського ІППО, яка на своїй сторінці демонструє підготовані нею віртуальні виставки.

За результатами аналізу звітних матеріалів, що надійшли від книгозбірень ОППО, упродовж 2012 р. ними було підготовлено 1 042 бібліографічних посібників (з них 56 бібліографічних покажчиків, 434 рекомендаційних бібліографічних списків, 144 списки нових надходжень, 408 бібліографічних оглядів) як у друкованому, так і в електронному вигляді. На жаль, практично жодна з книгозбірень ОППО не оприлюднює підготовані бібліографічні посібники на власних

сторінках/сайтах, що може свідчити про неправильну інформацію, подану ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у щорічних звітах бібліотек, або про погану якість видань.

Незважаючи на те, що практично всі досліджувані бібліотеки ОІППО у своїх звітах подають інформацію про підготовлені матеріали й проведені протягом року заходи, далеко не всі з них є учасниками вищезазначеного „Зведеного плану”. Так, у 2011 р. до „Зведеного плану” подали інформацію 10 книгозбірень (бібліотека Волинського ІППО, Дніпропетровського ОІППО, Київського ОІПОПК, Івано-Франківського ОІППО, Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського, Кримського РІППО, Луганського ОІППО, КВНЗ „Херсонська АНО”, КВНЗ „Харківська АНО”, Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського); у 2012 р. – лише 8 бібліотек (книгозбірня Волинського ІППО, Київського ОІПОПК, Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського, Луганського ОІППО, КВНЗ „Херсонська АНО”, Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського, Рівненського ОІППО, Черкаського ОІПОПП). Тому ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського рекомендує всім бібліотекам ОІППО активно включатися в оприлюднення своєї роботи у „Зведеному плані інформаційно-видавничої діяльності та основних заходів з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників освітянської галузі України”, надсилати до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та виставляти на своїх сторінках/сайтах власну бібліографічну продукцію, що сприятиме активізації

їхньої інформаційної та науково-дослідної роботи з питань бібліотекознавства та бібліографознавства, поліпшенню якості бібліотечного обслуговування й науково-інформаційного забезпечення фахівців освітянської галузі України, а також поглибленню співробітництва та обміну інноваційним досвідом.

Аналіз науково-методичного напрямку діяльності книгозбірень ОІППО показав, що більшість із них (а саме бібліотеки Вінницького ОІПОПП, Дніпропетровського ОІППО, Донецького ОІППО, ІППО Чернівецької області, Закарпатського ІППО, Запорізького ОІППО, Івано-Франківського ОІППО, КВНЗ „Харківська АНО”, КВНЗ „Херсонська АНО”, Київського ОІПОПК, Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського, Кримського РІППО, Луганського ОІППО, Одеського ОІУВ, Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського, Рівненського ОІППО, Тернопільського ОКІППО, Хмельницького ОІППО, Черкаського ОІПОПП та Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського) надають науково-методичну підтримку шкільним бібліотекам області. Їхня робота зосереджується здебільшого на підготовці методичних рекомендацій (наприклад, „Методичні рекомендації до серпневих нарад”, 2011 р. – бібліотека Дніпропетровського ОІППО; „Стратегія діяльності шкільних та публічно-шкільних бібліотек у 2012-2013 навчальному році”, 2012 р. – бібліотека Рівненського ОІППО, „Перлини роботи шкільної бібліотеки”, 2011 р. – бібліотека Чернігівського ОІППО тощо; розробленні програм і сценаріїв занять із основ інформаційної культури учнів („Регіональна

автоматизована інформаційно-бібліотечна система „Шкільна бібліотека LS 2.2”, 2012 р. – бібліотека Запорізького ОІППО); проведенні конференцій, семінарів та „круглих столів” (наприклад, „Шкільні бібліотекарі в онлайн”, „Бібліотека – центр європейської культури”, 2012 р. – бібліотека Донецького ОІППО); І Всеукраїнський науково-практичний семінар „Неперервна освіта як чинник професійного і творчого зростання бібліотечних працівників”, обласні семінари „Організація діяльності методиста відділу освіти щодо забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів регіону навчальною літературою в сучасних умовах”, „Віртуальне методичне об’єднання бібліотекарів загальноосвітніх навчальних закладів на освітньому порталі ЗапоВікі: особливості організації та ведення”, 2012 р. (бібліотека Запорізького ОІППО), „Профільне навчання в загальноосвітній школі” (бібліотека Івано-Франківського ОІППО); „Бібліотекар ХХІ століття: нові стандарти професії” (2011 р.), семінари-практикуми „Створення та адміністрування Веб-сайту шкільної бібліотеки як крок до інтерактивного спілкування з користувачами”, „Сучасні тенденції організації бібліотечного простору”, 2012 р. (бібліотека Київського ОІПОП); „Система автоматизації бібліотек ІРБІС в практиці роботи бібліотек навчальних закладів АРК”, 2012 р. (бібліотека Кримського РІППО); „Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у роботу шкільної бібліотеки. Рецепти майстерності”, 2012 р. (бібліотека Луганського ОІППО); „Бібліотеки шкіл області як осередок сприяння розвитку і збереження

культур національних і етнічних груп населення”, 2011 р. (бібліотека КВНЗ „Херсонська АНО”); „Сучасні бібліотечні технології: інновації, реалії, перспективи”, „Педагогічний потенціал шкільної бібліотеки та її роль в системі освіти”, 2012 р. (бібліотека Одеського ОІУВ); „Застосування інноваційних технологій, форм і методів у роботі бібліотеки загальноосвітнього навчального закладу”, „Маркетинговий супровід діяльності бібліотек навчальних закладів”, 2012 р. (бібліотека КВНЗ „Харківська АНО”); „Інформаційно-бібліотечне обслуговування користувачів бібліотеки з використанням інноваційних технологій”, 2012 р. (бібліотека Хмельницького ОІППО); „Робота з читачами бібліотеки навчального закладу щодо формування задоволення їхніх читачьких потреб” (2011 р.), „Використання інтерактивних технологій у роботі шкільних бібліотекарів”, 2012 р. (бібліотека ІППО Чернівецької області); інтернет-семінар „Діти в Інтернеті: бібліотека на допомогу формуванню культури використання інформаційного простору Інтернету” (бібліотека Черкаського ОІППО) та ін.); інструктивно-методичних нарад, методичних об’єднань тощо; підготовці лекцій для курсів з підвищення кваліфікації шкільних бібліотекарів області (наприклад, „Нормативно-правове забезпечення діяльності бібліотеки навчального закладу”, „Організація роботи шкільної бібліотеки”, „Нові вимоги до бібліографічного опису”, 2011 р. (бібліотека Вінницького ОІПОП); „Організація роботи бібліотеки загальноосвітнього навчального закладу” (бібліотека Тернопільського ОІППО) тощо; веденні на

сторінці/сайті свого інституту рубрики, присвяченої підвищенню професійного рівня шкільних бібліотекарів (рубрика „На допомогу шкільному бібліотекарю” на форумі сайту академії з рубрик: Календар знаменних та пам’ятних дат, Інформаційні ресурси, Заходи, Новини, Заробітна плата шкільних бібліотекарів, Читання дітей та підлітків, Інвентаризація бібліотечного фонду, Сценарії для бібліотекарів, Шкільний бібліотечно-інформаційний центр – бібліотека КВНЗ „Харківська АНО”).

Водночас фахівці бібліотек ОПППО надалі вели роботу в таких напрямках, як надання консультативно-методичної допомоги, виявлення та впровадження в роботу шкільних книгозбірень бібліотечних новацій та ін.

Слід зазначити, що з метою надання науково-методичної підтримки бібліотекам ОПППО ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського систематично надсилає до їхніх фондів методичні рекомендації, розроблені фахівцями книгозбірні. Це, зокрема: „Формування та зберігання фонду рідкісних та цінних видань в освітянських бібліотеках МОНмолодьспорту України та НАПН України”, „Перевірка бібліотечних фондів”, „Доукомплектування фондів бібліотек освітянської мережі МОН України та НАПН України” тощо.

Якісно нове інформаційне середовище істотно позначилося на діяльності бібліотечних працівників і зумовило появу нових тенденцій у змісті фахової підготовки бібліотекаря. У ході аналізу кадрового забезпечення бібліотек ОПППО було враховано такі

показники: кількість працівників зазначених книгозбірень; їхня освіта; досвід роботи.

Так, на 01.01.2013 р. в книгозбірнях ОПППО працювало 53 бібліотечні фахівці, з яких бібліотечну освіту мають 42 % (22 працівники), зокрема повну вищу бібліотечну – 20 осіб, базову бібліотечну – 2 особи, навчається – 1 бібліотечний працівник. Істотних змін порівняно з 2011 р. у зазначених показниках не відбулось. Значної плинності кадрів у досліджуваних бібліотеках також не спостерігається. На це вказує той факт, що більшість їхніх працівників присвятили роботі в даних установах понад 20 років (22 особи). Від 10 до 20 років у книгозбірнях ОПППО працює 6 осіб, до 10-ти років – 17, до 3-х років – 5 осіб.

Штат у 5-ти з 24 бібліотек, що надіслали свої звіти, складається з одного працівника (бібліотеки Вінницького ОПОПП, Закарпатського ІППО, Запорізького ОПППО, Івано-Франківського ОПППО, Львівського ОПППО), у 13-ти бібліотеках – з двох співробітників (бібліотеки Волинського ІППО, ІППО Чернівецької області, Київського ОПОПК, Кіровоградського ОПППО ім. Василя Сухомлинського, КВНЗ „Харківська АНО”, Кримського РППО, Миколаївського ОПППО, Одеського ОІУВ, Полтавського ОПППО ім. М. В. Остроградського, Рівненського ОПППО, Сумського ОПППО, Тернопільського ОКІППО, Хмельницького ОПППО), у книгозбірнях КВНЗ „Херсонська АНО”, Черкаського ОПОПП та Чернігівського ОПППО імені К. Д. Ушинського – з 3-х, Донецького та Луганського

ОППО – з 4-х, а у бібліотеці Дніпропетровського ОППО – з 5-ти працівників.

Престиж бібліотечної професії та бібліотеки загалом багато в чому залежить від рівня професійної майстерності її співробітників. Тому, незважаючи на досвід і стаж роботи, усі категорії працівників бібліотек ОППО потребують постійного підвищення кваліфікації.

Традиційною формою підвищення кваліфікації працівників бібліотек ОППО є курсова підготовка на базі обласних наукових бібліотек. Проведений аналіз показав, що упродовж 2011–2012 рр. на курсах навчалися 10 бібліотечних працівників (у 2011 р. – 5 осіб, у 2012 р. – 5 осіб). У 2011 р. підвищили свій фаховий рівень працівники бібліотек КВНЗ „Херсонська АНО”, Луганського ОППО, Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського, Рівненського ОППО, Чернігівського ОППО імені К. Д. Ушинського (по 1 особі від бібліотеки); у 2012 р. – фахівці бібліотек Донецького ОППО, Івано-Франківського ОППО, Одеського ОІУВ (по 1 особі від бібліотеки), КВНЗ „Херсонська АНО” (2 особи від бібліотеки).

Крім цього, з метою оволодіння новими знаннями фахівці книгозбірень ОППО беруть активну участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, тренінгах, що організовують ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, обласні наукові, дитячі та юнацькі бібліотеки. Так, наприклад, на Міжнародній науково-практичній конференції „Науково-методичні й організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики

України: стан та перспективи“ (9–11 листопада 2011 р.), організованою ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, з доповідями виступили бібліотечні фахівці та методисти Луганського ОППО, Кіровоградського ОППО ім. Василя Сухомлинського, Дніпропетровського ОППО. У Всеукраїнському науково-практичному семінарі „Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України” (16–18 вересня 2012 р.) брали участь працівники бібліотек Закарпатського ІППО, Дніпропетровського ОППО, Чернігівського ОППО імені К. Д. Ушинського, Сумського ОППО, Запорізького ОППО, Черкаського ОІПОП, Волинського ІППО.

Порівняно з минулими роками, упродовж 2011–2012 рр. поліпшилося забезпечення працівників бібліотек ОППО фаховою періодикою, що сприяє їхній самоосвіті. Так, наприклад, на 01.01.2013 р. бібліотека Київського ОІПОПК передплачувала 8 назв фахових періодичних видань; Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського – 7 назв; бібліотеки Волинського ІППО, Донецького ОППО, Івано-Франківського ОППО, Луганського ОППО, Миколаївського ОППО, Черкаського ОІПОП – 6 назв; Рівненського ОППО – 5 назв; Вінницького ОІПОП, Закарпатського ІППО, Кіровоградського ОППО ім. Василя Сухомлинського, КВНЗ „Херсонська АНО“, КВНЗ „Харківська АНО“, Сумського ОППО – 4 назви. Три назви фахових періодичних видань передплачувалось бібліотеками Запорізького ОППО, ІППО Чернівецької області, Львівського ОППО,

Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського, дві назви – книгозбірнями Кримського РІППО, Тернопільського ОІППО та Хмельницького ОІППО.

З метою репрезентації освітянській спільноті ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та оперативного доведення інформації про її науково-методичну роботу на порталі бібліотеки відкрито сторінку „Науково-методична діяльність”, на якій висвітлюються найактуальніші питання, зокрема тексти нормативно-правових документів, що регламентують діяльність освітянських бібліотек, зокрема книгозбірень ОІППО; повні тексти методичних матеріалів; збірники наукових праць, опубліковані за результатами науково-практичних конференцій і семінарів; інформація про заходи для мережі освітянських бібліотек; відомості про книгозбірні; консультації з проблемних питань, що стосуються роботи бібліотекаря тощо. Більшість фахівців бібліотек ОІППО у проведеному ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у 2012 р. анкетуванні зазначила, що вищезазначений ресурс постійно використовується ними в процесі їхньої самоосвіти.

Одним із варіантів вирішення проблеми професійного зростання фахівців бібліотек ОІППО також залишається використання ними онлайн-версій професійних видань із метою систематичного ознайомлення й економії коштів на передплату їхніх паперових аналогів, пошук необхідних матеріалів серед інформаційних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (<http://www.dnpb.gov.ua/>) та інших наукових бібліотек, які є в кожній області

України, а також передплата саме тих фахових видань, які є найактуальнішими для них на даний момент.

Аналізуючи показники, що стосуються кадрів бібліотек ОІППО та підвищення їхньої кваліфікації, можна стверджувати, що, як і раніше, залишаються проблеми, пов'язані з рівнем професійної підготовки працівників вищезазначених бібліотек, що потребують удосконалення системи підвищення кваліфікації бібліотекарів, а також модернізації навчальних планів курсів.

ВИСНОВКИ

Порівнявши нинішній стан бібліотек ОІППО з 2011 р. щодо основних показників їхньої діяльності та впровадження інноваційних технологій, необхідно зазначити, що упродовж досліджуваного періоду більшістю з них проведено чималу наукову й практичну роботу, зокрема, в таких напрямках: формування сторінок і сайтів, електронних ресурсів, введення в діяльність он-лайн сервісів і послуг тощо. Однак поряд із позитивними зрушеннями в діяльності досліджуваних книгозбірень є й ряд проблем, які потребують розв'язання. З огляду на це, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головний координаційний та науково-методичний центр мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України рекомендує ректорам обласних ІППО та завідувачам бібліотек цих установ:

✓ обов'язково підключити книгозбірні Вінницького ОІПОП, Житомирського ОІППО та Хмельницького ОІППО до мережі Інтернет;

✓ придбати програмне забезпечення АБІС „ІРБІС“ (що сприятиме налагодженню корпоративної роботи з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського й іншими провідними освітянськими бібліотеками в обміні бібліографічними записами та створення об'єднаних електронних ресурсів) книгозбірням таких ОІППО: Вінницького ОІПОП, Волинського ІППО, Житомирського ОІППО, Запорізького ОІППО, Івано-Франківського ОІППО, ІППО Чернівецької області, КВНЗ „Харківська АНО“, Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського, Луганського ОІППО, Львівського ОІППО, Миколаївського ОІППО, Одеського ОІУВ, Рівненського ОІППО, Сумського ОІППО, Тернопільського ОКІППО, Хмельницького ОІППО, Черкаського ОІПОП;

✓ бібліотекам, що працюють із програмним забезпеченням АБІС „ІРБІС“, долучитися до співпраці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з бібліотеками мережі щодо обміну аналітичними бібліографічними записами для активізації процесу створення галузевої бази даних „Періодика” у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та у власних книгозбірнях;

✓ створити на сайтах ОІППО власні веб-сторінки чи сайти бібліотекам Житомирського ОІППО, Запорізького ОІППО, Одеського ОІУВ, Тернопільського ОКІППО та Сумського ОІППО;

✓ вести далі роботу щодо впровадження й використання на власних веб-сайтах, веб-сторінках нових послуг, зокрема, організації електронної бібліотеки; електронної доставки документів;

обслуговування читачів у режимі віддаленого доступу до баз даних українських та закордонних бібліотек, інформаційних центрів тощо;

✓ долучитися до корпоративної співпраці щодо наповнення галузевого сегменту реферативної інформації з питань педагогіки, психології та освіти в загальнодержавній реферативній базі даних „Україніка наукова” та в УРЖ „Джерело”;

✓ активізувати участь у підготовці „Зведеного плану науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України”;

✓ систематично впроваджувати в практику діяльності інноваційний досвід роботи ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідних освітянських бібліотек України;

✓ використовувати безкоштовний тестовий доступ до повнотекстових БД наукових фахових періодичних видань EBSCO, Institute of Physics Publishing, East view;

✓ рекламувати можливості бібліотеки та бібліотечні послуги шляхом використання соціальних мереж;

✓ активізувати діяльність щодо розробки інноваційних проектів та участі у гранатових програмах;

✓ завідувачам бібліотек та керівництву ОІППО, на базі яких вони функціонують, сприяти участі бібліотечних працівників у заходах з підвищення кваліфікації та забезпечити належні умови для самоосвіти;

✓ завідувачам бібліотек активно використовувати у своїй діяльності основи фандрейзингу, як джерела додаткового фінансування бібліотек;

✓ активізувати вступ бібліотек до УБА та участі в її проектах.

1.3.2 Статистична інформація

Таблиця 1. НАЯВНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

№	Назва бібліотеки ОІППО	Наявність фонду (прим.)												Використання фонду (прим.)		
		Загалом			Книги, брошури			Періодичні видання			Електронні видання					
		2011 рік	2012 рік	Ріст	2011 рік	2012 рік	Ріст	2011 рік	2012 рік	Ріст	2011 рік	2012 рік	Ріст	2011 рік	2012 рік	Ріст
1.	Вінницького ОІПОПП	27349	27557	+208	-	-	-	-	-	-	25	26	+1	4783	4668	-115
2.	Волинського ІППО	43267	43726	+459	43267	43726	+459	-	-	-	-	-	-	63488	64930	+1442
3.	Дніпропетровського ОІППО	43480	47108	+3628	34443	43251	+8808	8850	3669	-5181	187	188	+1	170156	170192	+36
4.	Донецького ОІППО	-	20092	+20092	-	19306	+19306	-	466	+466	-	320	+320	-	16803	+16803
5.	Житомирського ОІППО	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Закарпатського ІППО	21526	22396	+870	21526	20224	-1302	52	54	+2	10	10	-	22350	26490	+4140
7.	Запорізького ОІППО	85347	84279	-1068	73997	71231	-2766	1260	12916	+11656	90	132	+42	22332	24455	+2123
8.	Івано-Франківського ОІППО	26114	26610	+496	-	-	-	862	858	-4	82	96	+14	21955	21613	-342
9.	ІППО Чернівецької області	1897	18000	+16103	480	954	+474	1261	1555	+294	26	-	-	19733	28252	+8519
10.	КВНЗ „Харківська АНО“	34177	34177	-	25045	25045	-	8957	8957	-	175	175	-	32283	20759	-11524
11.	КВНЗ „Херсонська АНО“	41040	42570	+1530	38906	39883	+977	1699	2128	+429	435	559	+124	81256	79258	-1998
12.	Київського ОІПОПК	46302	30796	-15506	37006	21492	-15514	9235	9241	+6	61	63	+2	108758	109949	+1191
13.	Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського	38658	41936	+3278	34615	33888	-727	3918	8032	+4114	2	16	+14	27044	27891	+847
14.	Кримського РІППО	37470	31083	-6387	29914	29832	-82	7529	1224	-6305	27	27	-	19904	21504	+1600
15.	Луганського ОІППО	53783	54274	+491	38403	38108	-295	15380	15212	-168	500	600	+100	43250	43350	+100
16.	Львівського ОІППО	12533	12610	+77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10322	9922	-400
17.	Миколаївського ОІППО	37433	37639	+206	35451	35518	+67	198	1982	+1784	-	-	-	49936	49841	-95
18.	Одеського ОІППО	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	29848	30216	+368	29694	29956	+262	140	-	-	154	168	+14	24792	26787	+1995
20.	Рівненського ОІППО	50128	48139	-1989	32877	30055	-2822	17016	17809	+793	235	278	+43	37800	34291	-3509
21.	Сумського ОІППО	36373	30991	-5382	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9239	4800	-4439
22.	Тернопільського ОІППО	28206	29693	+1487	26833	26909	+76	1373	2784	+1411	-	-	-	51506	51541	+35
23.	Хмельницького ОІППО	35687	35268	-419	35027	34524	-503	660	730	+70	-	14	+14	56782	48075	-8707
24.	Черкаського ОІПОПП	37927	38776	+849	-	38731	+38731	-	-	-	44	41	-3	30196	30916	+720
25.	Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського	55701	57206	+1505	43798	44129	+331	-	10056	+10056	-	-	-	30906	28804	-2102
	Загалом:	824246	845142	+20896	581282	626762	+45480	78390	97674	+19284	2053	2713	+660	938771	945091	+6320

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ

№	Назва бібліотеки ОІППО	Користувачі			Відвідування						Відносні показники			
		За ЄРК			Кількість відвідувань			В т.ч. віртуальних відвідувань			Обертаність	Книгозабезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст				
1.	Вінницького ОІПОПП	443	252	-191	2350	2050	-300	-	-	-	0,17	109,4	18,5	8,1
2.	Волинського ІППО	2837	2867	+30	16540	104746	+88206	47808	88088	+40280	1,48	15,25	22,64	5,8
3.	Дніпропетровського ОІППО	7128	7157	+29	11621	11607	-14	142	150	+8	3	6	1,6	2,1
4.	Донецького ОІППО	-	11674	+11674	-	11674	+11674	-	3274	+3274	0,84	1,7	1,4	1
5.	Житомирського ОІППО	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Закарпатського ІППО	3550	3836	+286	15810	14917	-893	-	-	-	4	6	6	7
7.	Запорізького ОІППО	3630	3993	+363	5504	6054	+550	-	-	-	0,29	21,1	3,4	1,5
8.	Івано-Франківського ОІППО	1101	1013	-88	1830	1785	-45	150	302	+152	0,81	27	21	2
9.	ІППО Чернівецької області	3650	4653	+1003	3890	4653	+763	312	524	+212	1,48	11,49	6,07	40,05
10.	КВНЗ „Харківська АНО“	987	815	-172	28207	131324	+103117	24279	128409	+104130	0,94	34,6	32,7	28,6
11.	КВНЗ „Херсонська АНО“	2426	2438	+12	24229	23280	-949	139	156	+17	2	17	33	10
12.	Київського ОІПОПК	5627	5646	+19	15033	53754	+38721	21346	31183	+9837	3,5	5,4	19,4	3,9
13.	Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського	3441	2153	-1288	9298	3502	-5796	-	-	-	0,87	9,1	8	1,6
14.	Кримського РІППО	798	852	+54	2916	3510	+594	-	-	-	0,71	35,1	25,1	4,1
15.	Луганського ОІППО	4710	5182	+472	17000	17880	+880	-	-	-	0,8	10,5	8,4	3,4
16.	Львівського ОІППО	1186	1193	+7	2694	2563	-131	-	-	-	0,79	10,6	8,3	2,1
17.	Миколаївського ОІППО	3246	3324	+78	8247	8672	+425	-	-	-	1,3	11,3	15	2,6
18.	Одеського ОІППО	-	3289	+3289	-	-	-	-	-	-	0,75	16,7	12,6	11,7
19.	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	5118	5370	+252	13573	14772	+1199	43	52	+9	0,8	5,6	4,9	2,65
20.	Рівненського ОІППО	3000	2899	-101	35103	34788	-315	-	-	-	0,5	16,6	11,8	12
21.	Сумського ОІППО	566	328	-238	1329	800	-529	-	-	-	0,15	94,48	14,63	2,43
22.	Тернопільського ОІППО	6001	6509	+508	36546	36700	+154	-	-	-	1,7	4,5	7,9	6
23.	Хмельницького ОІППО	4503	4500	-3	18012	17200	-812	-	-	-	3	10	9	4
24.	Черкаського ОІПОПП	1232	1283	+51	8133	27302	+19169	18252	19143	+891	0,8	30,18	24,1	6,4
25.	Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського	1347	758	-589	6727	5563	-1164	-	-	-	0,42	75,5	31,4	7,34
	Загалом:	66527	81984	+15457	284592	539096	+254504	112671	271281	+158610	1,3	24,4	14,5	7,3

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2013 р.)

№	Назва бібліотеки ОІППО	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет		Наявність ЕБ	Надання користувачам доступу до віддалених джерел інф-ї в Інтернеті	Використання ЕДІТ
		Кількість комп'ютерів	К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Кількість АРМ		Обсяг власних електр. БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік	Сторінка на сайті ОІППО	Власний сайт			
			Для співробітників	Для користувачів										
1.	Вінницького ОІПОПП	1	-	-	1	ACCESS	3100	-	-	1	-	-	Ні	Так
2.	Волинського ІППО	4	2	2	4	авторська	17366	17366	3307	1	-	-	Так	Так
3.	Дніпропетровського ОІППО	5	5	-	5	ІРБІС 64/128	-	-	-	1	1	-	Ні	Ні
4.	Донецького ОІППО	15	2	12	15	ІРБІС	2700	1200	800	1	-	1	Так	Ні
5.	Житомирського ОІППО	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Закарпатського ІППО	1	1	-	1	ІРБІС	580	-	230	1	-	-	Так	Так
7.	Запорізького ОІППО	7	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	Так	Ні
8.	Івано-Франківського ОІППО	2	1	1	2	„Бібліотека“	-	23567	3813	1	1	-	Так	Ні
9.	ІППО Чернівецької області	2	2	-	2	MARK-SQL	2064	-	-	-	1	-	Ні	Так
10.	КВНЗ „Харківська АНО“	11	2	9	11	авторська	5505	5505	838	1	-	-	Так	Ні
11.	КВНЗ „Херсонська АНО“	2	2	-	2	ІРБІС	41526	38172	8640	1	-	-	Так	Так
12.	Київського ОІПОПК	1	1	-	1	ІРБІС	14798	14798	4040	1	-	-	Так	Ні
13.	Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського	2	-	1	2	-	-	-	-	1	-	-	Так	Так
14.	Кримського РІППО	1	1	-	1	ІРБІС	144	144	-	1	-	-	Так	Ні
15.	Луганського ОІППО	4	2	2	4	-	-	-	-	-	-	1	Так	Ні
16.	Львівського ОІППО	2	1	1	-	MARK-SQL	-	-	-	1	-	-	Ні	Ні
17.	Миколаївського ОІППО	12	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	Так	Ні
18.	Одеського ОІППО	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Так	Так
19.	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	1	1	-	1	ІРБІС	1500	1876	500	1	-	-	Так	Ні
20.	Рівненського ОІППО	12	2	10	12	-	-	-	-	1	-	-	Так	Так
21.	Сумського ОІППО	4	1	3	4	-	-	-	-	-	-	-	Ні	Ні
22.	Тернопільського ОІППО	1	-	1	1	авторська	16123	-	-	1	-	-	Так	Так
23.	Хмельницького ОІППО	1	1	-	1	Шкільна б-ка	4810	-	570	1	-	-	Ні	Ні
24.	Черкаського ОІПОПП	5	2	3	1	Славутич	12600	12600	1800	1	-	-	Так	Ні
25.	Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського	4	1	1	4	ІРБІС				1	-	-	Так	Ні
	Загалом:	101	33	63	75	17	119716	115228	24538	18	3	2	18	9

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№	Назва бібліотеки ОІППО	Кількість бібліотечних працівників		За освітою (станом на 01.01.2013 р.)				За стажем роботи (станом на 01.01.2013 р.)				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3-х років	З 3-х до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2011	2012									2011	2012
1.	Вінницького ОІПОПП	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	1
2.	Волинського ІППО	2	2	1	1	-	-	-	1	-	1	2	2
3.	Дніпропетровського ОІППО	5	5	4	2	-	-	2	1	-	2	5	5
4.	Донецького ОІППО	4	4	4	1	-	-	1	-	-	3	4	4
5.	Житомирського ОІППО	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Закарпатського ІППО	1	1	1	1	-	-	-	-	-	1	1	1
7.	Запорізького ОІППО	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	1
8.	Івано-Франківського ОІППО	1	1	1	-	-	1	-	-	-	1	1	1
9.	ІППО Чернівецької області	2	2	2	-	-	-	-	2	-	-	2	2
10.	КВНЗ „Харківська АНО“	2	2	1	1	-	-	-	-	1	1	2	2
11.	КВНЗ „Херсонська АНО“	3	3	3	1	-	-	-	1	-	2	3	3
12.	Київського ОІПОПК	2	2	2	2	-	-	-	1	-	1	2	2
13.	Кіровоградського ОІППО ім. Василя Сухомлинського	2	2	2	-	-	-	-	1	1	-	2	2
14.	Кримського РІППО	2	2	2	1	-	-	-	1	-	1	2	2
15.	Луганського ОІППО	4	4	3	-	-	-	1	2	-	1	-	4
16.	Львівського ОІППО	2	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2	1
17.	Миколаївського ОІППО	2	2	1	1	1	1	-	-	-	2	2	2
18.	Одеського ОІППО	-	2	2	-	-	-	-	1	1	-	-	2
19.	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	1	2	1	1	-	-	-	1	-	1	1	1
20.	Рівненського ОІППО	2	2	2	2	-	-	-	-	1	1	2	2
21.	Сумського ОІППО	2	2	2	-	-	-	-	1	-	1	2	2
22.	Тернопільського ОІППО	3	2	2	1	-	-	-	1	-	1	3	2
23.	Хмельницького ОІППО	1	2	2	-	-	-	1	-	1	-	1	2
24.	Черкаського ОІПОПП	3	3	3	3	-	-	-	1	1	1	2	2
25.	Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського	2	3	3	2	-	-	-	-	-	-	2	1
	Загалом:	50	53	47	20	1	2	5	17	6	22	45	49

1.4 Бібліотеки вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації педагогічного та інженерно-педагогічного профілю

1.4.1 Аналітична інформація

Реформування вищої освіти, запровадження нових освітніх технологій значно посилює роль вузівських бібліотек в інформаційному забезпеченні та супроводженні навчального та науково-дослідного процесів ВНЗ.

Станом на 01.01.2013 р. до мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України входять 39 книгозбірень ВНЗ III-IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю.

У збірнику проаналізовано діяльність 36 бібліотек ВНЗ III-IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю (далі – бібліотеки ВНЗ), які надіслали до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського звітні документи за 2012 р., зокрема 23 педагогічних і гуманітарно-педагогічних, 3 гуманітарних і 10 класичних університетів.

Не надали інформацію про роботу у звітному періоді бібліотеки Ізмаїльського ДГУ, Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки та Хмельницького НУ.

Важливим завданням бібліотек вищих навчальних закладів на сучасному етапі є формування єдиного науково-інформаційного простору, створення інформаційних ресурсів, інтеграція в європейський і світовий інформаційний простір.

Повноцінний і якісний склад фонду кожної вузівської бібліотеки є основою належного, оперативного

бібліотечно-бібліографічного й інформаційного обслуговування користувачів відповідно до їхніх інформаційних запитів. У сучасних умовах інформаційні ресурси книгозбірень вищів становлять собою органічне поєднання традиційних документних ресурсів на паперових носіях та електронних ресурсів локального або мережевого доступу. Тому питання формування, вдосконалення структури, способів ефективного використання та збереження інформаційних ресурсів вузівських бібліотек є одним із актуальних завдань ВНЗ.

Станом на 01.01.2013 р. загальний документний фонд бібліотек ВНЗ налічує понад 17,8 млн. прим. Найбільшими є фонди бібліотек таких ВНЗ: НПУ ім. М. П. Драгоманова – понад 1,2 млн. прим., Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка – понад 980 тис. прим., Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя – близько 980 тис. прим. та Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка – близько 965 тис. прим. За видовим складом сукупний бібліотечний фонд у 2012 році розподіляється так: 84,5 % становлять книги та брошури (понад 15 млн. прим.), 10,5 % – періодичні видання (понад 1,8 млн. прим.), інші види документів – 4,8 % (близько 860 тис. прим.) і лише 0,2 % (понад 33 тис. прим.) – електронні видання. За результатами аналізу документів за цільовим призначенням обсяг навчальних видань становить 52,8 % (понад 9,4 млн. прим.) з них в електронному форматі 0,2 % (близько 16,2 тис. прим.), наукових – 25,9 % (понад

4,6 млн. прим.), літературно-художніх – 11,8 % (понад 2,1 млн. прим.), рідкісних і цінних – 0,7 % (понад 133 тис. прим.). Найбільший фонд навчальних видань у бібліотеках ВНЗ: Української ІПА (понад 644 тис. прим.), Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка (понад 570 тис. прим.) та Національного ПУ ім. М. П. Драгоманова (понад 555 тис. прим.). Значні колекції рідкісних і цінних видань мають: НБ Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка – близько 26 тис. од. зберігання, НБ Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка – понад 21 тис. од. зберігання та бібліотека ім. академіка М. О. Лавровського Ніжинського ДУ ім. Миколи Гоголя – близько 12 тис. од. зберігання.

За звітний рік до бібліотек ВНЗ надійшло близько 275 тис. прим. документів, приріст фонду становив 1,5 %. Порівняно з 2011 р. надходження документів збільшилося на 13,1 тис. прим., проте цей приріст пояснюється не збільшенням кількості отриманих документів, а збільшенням кількості бібліотек, що подали звітні документи. Середній показник надходження документів до однієї бібліотеки у 2011 р. становив 7927 прим., в 2012 р. він зменшився й становить 7631 прим. Найбільше документів у 2012 р. отримали бібліотеки: Української ІПА (20551 прим.), Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника (18712 прим.), Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (15600 прим.). Порівняно з попереднім роком істотно збільшилось надходження літератури до бібліотек: Бердянського ДПУ (на 7284 прим.), Житомирського ДУ ім. І. Франка (на 6129 прим.), Київського університету ім. Б. Грінченка (на

5980 прим.). Найменше поповнилися фонди бібліотек ВНЗ: Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ „Донбаський ДПУ” – 1357 прим., Хмельницької ГПА – 1765 прим., Маріупольського ДУ – 2499 прим.

Найбільша частка серед основних джерел комплектування фондів, як і торік, припадає на придбання за рахунок бюджетних і позабюджетних коштів навчальних закладів. У 2011 р. цей показник становив 32,3 % від загальної кількості надходжень, а в 2012 р. – 27 % (понад 74 тис. прим.). Впродовж 2012 р. за ці кошти на комплектування фондів найкраще було профінансовано книгозбірні Київського університету ім. Б. Грінченка (7,3 тис. прим.), Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника (6,1 тис. прим.), Луганського НУ ім. Т. Шевченка (5,3 тис. прим.). Викликає занепокоєння те, що в бібліотеки Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький національний університет” та ДВНЗ „Донбаський ДПУ” кошти для поповнення фондів у 2012 р. не виділялись.

У звітному році збереглася тенденція збільшення обсягів подарованих документів з 20,1 % (понад 54 тис. прим.) у 2011 р. до 23 % (близько 64 тис. прим.). Про активну роботу з комплектування фондів за рахунок дарів свідчать показники бібліотек Бердянського ДПУ (8,5 тис. прим.), РВНЗ „Кримський ІПУ” (4,9 тис. прим.), Уманського ДПУ ім. П. Тичини (3,9 тис. прим.).

Показник надходження документів з редакційних структур навчальних закладів також збільшився й становить 13 % (понад 36 тис. прим.) проти 9,4 % (24,7 тис. прим.) у 2011 р. Щороку значна кількість

документів надходить за рахунок повернення користувачами літератури взамін загубленої, у 2012 р. цей показник майже не змінився й становить 7,5 % (20,7 тис. прим.). Аналіз джерел надходження документів показав, що зберігається тенденція щодо зменшення поповнення фондів бібліотек ВНЗ за рахунок використання обмінно-резервних фондів: у 2011 р. цей показник становив 2,7 %, а в 2012 лише 1,8 %.

Аналіз надходження документів за галузями знань показав, що у 2012 р. при комплектуванні фондів перевага надавалась літературі з психолого-педагогічних питань – цей показник становив 19,9 % (понад 54 тис. прим.) та документам із суспільних наук – 17,8 % (близько 49 тис. прим.). Як і в попередні роки, в бібліотеки ВНЗ надійшла значна кількість документів із питань літературознавства й мовознавства – 12,5 % (понад 30 тис. прим.) та природничих наук 9 % (понад 25 тис. прим.). Показник надходження документів з питань бібліотечного та бібліографічного майже не змінився й становить 0,5 % (1,4 тис. прим.).

За видовим складом основний відсоток надходжень до бібліотек становили книги та брошури – 63,6 % (близько 175 тис. прим.).

Періодичні видання становлять 21,5 % (понад 59 тис. прим.), загалом бібліотеками ВНЗ у 2012 р. було передплачено 6355 назв періодичних видань. Середній показник надходження періодики у 2012 р. становить 163 назви, це на 17 менше порівняно з попереднім роком. Значно зменшилася кількість назв журналів у бібліотеках Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький національний

університет”, Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди (-67 назв), Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка (-55 назв). Лідерами в передплаті періодичних видань залишаються бібліотеки ВНЗ: Луганського НУ ім. Т. Шевченка – 382 назви та НПУ ім. М. П. Драгоманова – 333 назви. Найгірший стан передплати в бібліотеці Маріупольського ДУ – лише 16 назв.

Відсоток надходження аудіовізуальних та електронних документів до фондів книгозбірень ВНЗ у 2012 р. становить 1,3 (3,7 тис. прим.).

Аналіз надходження документів за типами показав, що основну частину становить навчальна література, а саме 52 % від загальної кількості надходження документів (понад 142 тис. прим.). Найбільша кількість навчальних видань, як і попереднього року, надійшла в бібліотеки ВНЗ: Української ПІА (17,8 тис. прим.) та Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Франка (9,8 тис. прим.). На другому місці – наукові документи, впродовж 2012 р. їх надійшло понад 76,1 тис. прим., що становить 28 % від загальної кількості надходжень. Поповненню фондів науковою літературою віддали перевагу наукові бібліотеки Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника (10,5 тис. прим.), Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (8,4 тис. прим.) та Житомирського ДУ ім. І. Франка (6,3 тис. прим.). Щороку збільшується надходження до бібліотек ВНЗ рідкісних та цінних документів, ось і в 2012 р. цей показник більший на 5,1 тис. прим. і становить 6,7 тис. прим. Значно поповнилися фонди рідкісними та цінними документами в бібліотеках Південноукраїнського НПУ

ім. К. Д. Ушинського (4502 прим.) та Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка (1183 прим.).

Близько 77 % документів (понад 210 тис. прим.), що надійшли до бібліотечних фондів, видано українською мовою, цей показник у 2012 р. збільшився на 9 %.

Отже, моніторинг надходження документів до бібліотечних фондів книгозбірень ВНЗ дав підстави зробити такі висновки: кошти, що виділялися на поповнення фондів, значно скоротилися, як наслідок оновлюваність фондів у 2012 р. становила лише 1,5 %. Вже кілька років поспіль на належне формування фондів бібліотек ВНЗ негативно впливає недостатнє фінансування, зменшення нових надходжень літератури наукового спрямування, невиконання нормативів надходження навчальної літератури, низький відсоток комплектування документами на електронних носіях.

У 2012 р. з фондів бібліотек ВНЗ було вилучено понад 254 тис. прим. документів, порівняно з попереднім роком це більше на 48 тис. прим. Кількість документів, які щороку вибувають із фондів бібліотек ВНЗ, становить 1,2 - 1,4 % від загального обсягу бібліотечного фонду.

Зміни, які характеризують нову парадигму освіти, диктують зростання вимог до інформаційного забезпечення навчального закладу. Стратегічні пріоритети вищої школи змінюють пріоритети бібліотечно-бібліографічного й інформаційного обслуговування.

За звітний рік бібліотеками ВНЗ за єдиним реєстраційним обліком обслужено 275884 користувачі. Проведений аналіз кількості користувачів показав, що порівняно з попереднім роком лише в 9 книгозбірнях цей показник збільшився, в решті бібліотек спостерігається тенденція до зменшення кількості користувачів. Так, у бібліотеці Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського у 2011 р. кількість користувачів зменшилась більш як на 1000 осіб, а в 2012 р. їх кількість стала меншою ще на 2028 осіб. В НБ Луганського НУ ім. Т. Шевченка кількість користувачів у 2012 р. зменшилась на 2233 особи, в бібліотеці ДВНЗ „Переяслав-Хмельницького ДПУ ім. Г. Сковороди” – на 1172 особи та в НБ Української ІПА – на 1021 особу. Найчисленнішою категорією користувачів, звичайно, є студенти – 87 % (близько 240 тис. осіб), професорсько-викладацький склад становить 6 % (близько 16,5 тис. осіб) від загальної кількості користувачів. Варто зазначити, що лише 61 % викладачів ВНЗ є користувачами бібліотек вузів, у яких вони працюють.

Загалом зменшення кількості користувачів спричинило зниження й таких показників роботи, як відвідування та книговидача. Так, відвідування у 2012 році становило понад 8,1 млн., що майже на 300 тис. менше, ніж у 2011 р., проте показник віртуальних відвідувань навпаки щороку збільшується й у 2012 р. налічує близько 1,7 млн. – це на 820 тис. більше порівняно з попереднім роком.

Кількість документовидачі у 2012 р. становить близько 18,4 млн. примірників. Лише в 8 книгозбірнях

кількість документовидачі збільшилась. Другий рік значно зменшується кількість документовидачі в бібліотеках ВНЗ Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький національний університет” (-150,2 тис. прим.), Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя (-128,2 тис. прим.). Поряд з тим необхідно зазначити, що бібліотека Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка вже кілька років має найвищі показники документовидачі – 1,01 млн. документів, а в бібліотеці Житомирського ДУ ім. І. Франка у 2012 р. документовидача збільшилась на 150 тис. прим.

Частка документів з психолого-педагогічних питань у загальних обсягах використаного інформаційного ресурсу становить близько 22 % (понад 3,9 млн. прим.).

Важливою формою забезпечення читачів відсутніми у фондах бібліотек документами залишилось замовлення літератури через систему МБА. На жаль, у звітному році показники роботи системи МБА й надалі знижувалися внаслідок подорожчання пересилання літератури. Так, кількість абонентів МБА порівняно з попереднім роком зменшилася на 81 і становить 236, зменшилася також кількість виданих документів іншим бібліотекам до 788 прим., проте кількість отриманих документів збільшилась і становить 2009 прим. 12 книгозбірень взагалі не використовують у своїй роботі таку форму обслуговування. Найактивніше користуються МБА бібліотеки ВНЗ: Уманського ДПУ ім. П. Тичини (57 абонентів, отримано 36 документів, видано іншим бібліотекам 418 документів), Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (40 абонентів, отримано 206

документів, видано іншим бібліотекам 14 документів), НПУ ім. М. П. Драгоманова (22 абоненти, отримано 241 документ, видано іншим бібліотекам 179 документів).

Розкриттю бібліотечних фондів сприяє довідково-бібліографічна й інформаційна робота, спрямована на ведення довідково-пошукового апарату в традиційній та електронній формах, виконання бібліографічних довідок. Бібліотеки ВНЗ стають виробниками власних електронних інформаційних ресурсів. На базі масивів бібліографічної, реферативної, аналітичної інформації формуються різноманітні бібліотечні інформаційні продукти: електронні каталоги й картотеки, бібліографічні покажчики та реферативні видання, в електронному вигляді створюється та зберігається наукова й методична література.

Загальний обсяг власних баз даних (бібліографічних і повнотекстових) на початок 2013 р. у бібліотеках ВНЗ становив близько 5,28 млн. записів. Загальний обсяг ЕК бібліотек ВНЗ становить понад 4,93 млн. записів. Найбільші за кількістю бібліографічних записів ЕК залишаються в бібліотеках ВНЗ: НПУ ім. М. П. Драгоманова (понад 580 тис. записів), Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка (понад 469 тис. записів) та Чернігівського НПУ ім. Т. Шевченка (понад 452 тис. записів). Станом на 01.01.2013 р. лише бібліотека Горлівського інституту іноземних мов Донбаського ДПУ не має ЕК.

Аналіз бібліографічної діяльності бібліотек ВНЗ показав, що впродовж 2012 р. користувачам бібліотек ВНЗ надано понад 448 тис. бібліографічних довідок – це

на 4680 менше порівняно з попереднім роком, проте кількість довідок, наданих в автоматизованому режимі значно зростає й становить 94,6 тис, що на 31,9 тис. більше за торішній показник.

Невіддільною складовою довідково-бібліографічної діяльності книгозбірень є підготовка власної бібліографічної продукції. Результати аналізу звітних матеріалів свідчать, що в 2012 р. порівняно з попереднім роком бібліотеками ВНЗ було підготовлено на 23 бібліографічні покажчики менше, а саме – 124. Свою друковану продукцію у кількості 14 прим., видану у 2012 р., до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, як і попереднього року, надіслали 10 бібліотек ВНЗ: Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського (1 назва), Донбаського ДПУ (1 назва), НПУ ім. М. П. Драгоманова (1 назва), Київського університету ім. Б. Грінченка (2 назви), Луганського НУ ім. Т. Шевченка (1 назва), Маріупольського ДУ (2 назви), Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського (1 назва), Української ІПА (1 назва), Хмельницького НУ (3 назви), Чернігівського НПУ ім. Т. Шевченка (1 назва) – це становить лише 11 % від загальної кількості виданих бібліографічних посібників. Відсутність у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського цих видань не дає можливості повноцінно формувати галузевий сегмент інформаційних ресурсів. Інформацію про власну видавничу продукцію розміщено на 18 сайтах (сторінках) книгозбірень ВНЗ, а повні тексти видань бібліотеки – на 16 сайтах.

У системі заходів, спрямованих на пропаганду бібліотечних фондів, у 2012 р. значне місце відводилось

організації виставок як самостійних, так і в складі комплексних заходів – днів інформації, днів кафедр, днів бібліографії, наукових конференцій, круглих столів, презентацій тощо. Впродовж 2012 р. бібліотеками ВНЗ було організовано 6137 виставок, що на 560 менше порівняно з попереднім роком. Тематичні виставки становлять майже 50 % (3044) від загальної кількості організованих виставок, на другому місті виставки, присвячені профілю діяльності ВНЗ, їх кількість становить 32 % (1943), виставки нових надходжень становлять 17 % (1024). Варто зазначити, що кількість віртуальних виставок щороку зростає: так, у 2012 р. цей показник збільшився на 42 і становить 126 виставок.

Тенденції розвитку сучасного інформаційного суспільства диктують необхідність дедалі ширшого використання в навчальному процесі вузів інтернет-доступу до ресурсів бібліотек. Поряд із традиційними майже в усіх книгозбірнях існують електронні каталоги й бібліотечні сайти (сторінки), збільшується кількість електронних підручників, розвивається дистанційна освіта. Особливе місце в навчальному процесі займають веб-сайти бібліотек, які забезпечують цілодобовий доступ користувачів до бібліотечних ресурсів, пропонують додаткові можливості пошуку інформації й інші послуги, більшість яких реалізувати в друкованій формі неможливо. Веб-сайт бібліотеки – це її основний інструмент для дистанційного інформаційного обслуговування, онлайн-замовлення літератури, електронної доставки документів, використання сервісу „віртуальна довідка” тощо.

Аналізуючи стан впровадження нових інформаційних технологій у діяльність бібліотек вишів, необхідно акцентувати на матеріально-технічному забезпеченні цих книгозбірень. Незважаючи на проблеми фінансування, адміністрації ряду ВНЗ відшукали можливості для поліпшення умов роботи й матеріально-технічної бази бібліотек. Так, комп'ютерний парк книгозбірень у 2012 р. збільшився на 89 і становить 1232 од. Найбільшу кількість комп'ютерної техніки було придбано в бібліотеки ВНЗ Житомирського ДУ ім. І. Франка – 19 од., Української ПІА – 10 од. та Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка – 9 од. Станом на 01.01.2013 р. кількість автоматизованих робочих місць для працівників бібліотек ВНЗ становить 605, для користувачів – 541. Програмне забезпечення мають 35 бібліотек, з них в АБІС „ІРБІС” працює 12, в „УФД/Бібліотека” 18, в „UNILIB” 2, по одній бібліотеці працює в „Політек-Софт” і „КОНА”, 1 бібліотека працює із власним програмним забезпеченням. З грудня 2012 р. книгозбірня Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького перейшла працювати з власного програмного забезпечення в АБІС „ІРБІС”. Потребує програмного забезпечення бібліотека Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ „Донбаський ДПУ”.

Аналіз представництва бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю в мережі Інтернет показав, що у 2012 р. вже 18 бібліотек мають власні сайти (проти 12 у 2011 р.), 17 – сторінку на сайті ВНЗ, на сайті Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка представлено лише бібліотеку „Рідкісна

книга”. У ході вивчення змісту сайтів (сторінок) на їх відповідність інформаційним потребам користувачів та представлення на них електронних інформаційних ресурсів виявлено, що на сайтах (сторінках) 27 книгозбірень розміщено електронний каталог, проте вільний доступ надається на сайтах 21 бібліотеки, решта – в локальній мережі вишу.

Акцентуючи увагу на впровадженні нових інформаційних технологій, слід підкреслити важливість створення електронної бібліотеки як системи, що реалізує уніфікований підхід до накопичення, збереження й організації різноманітної інформації. Сьогодні на своїх сайтах цей ресурс мають 7 бібліотек, також на сайтах 12 книгозбірень сформовано репозитарії наукових праць викладачів і студентів ВНЗ. Обов'язковою умовою сучасного інформаційного забезпечення користувачів бібліотек ВНЗ є організація доступу до світової й вітчизняної наукової інформації в електронному вигляді. Впродовж 2012 р. 5 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю передплатили доступ до науково-інформаційних ресурсів провідних світових постачальників інформації, таких як EBSCO, SCOPUS, URAN, Bio One, Polpred та інші. Також на сайтах 11 книгозбірень проводилися тестові випробування популярних у світі баз даних і видавничих пакетів.

Нові підходи до організації бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів бібліотек як локальних, так і віддалених значною мірою оптимізують процес пошуку інформації й дають змогу

створювати мобільне довідково-інформаційне середовище, яке відповідає реальним запитам віддалених користувачів. Зокрема, йдеться про сервіс „Віртуальна бібліографічна довідка”, яким мають змогу скористатися відвідувачі на 15 сайтах (сторінках) бібліотек (проти 12 у 2011 р.). „Електронну доставку документів” представлено на 7 сайтах. У 6 бібліотеках ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю для користувачів організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi.

Щороку бібліотеки ВНЗ беруть активну участь у конкурсах, які організовує Українська бібліотечна асоціація спільно з Міністерством культури України. Так, наукова бібліотека НПУ ім. М. П. Драгоманова посіла третє місце у Всеукраїнському конкурсі бібліотечних інтернет-сайтів у номінації „Кращий сайт бібліотеки вищого навчального закладу 2012 року”.

Щоб здійснювати науково-інформаційне та довідково-бібліографічне забезпечення користувачів книгозбірень ВНЗ у сучасних умовах, працівникам бібліотек необхідно мати професійні й комунікативні навички, знання з управління, маркетингу в галузі інформаційних систем, вміти отримувати інформацію з глобальних мереж, володіти іноземними мовами тощо. У зв’язку з цим гостро постає проблема забезпечення бібліотек висококваліфікованими фахівцями. Проте аналіз статистичних даних кадрового складу за рівнем освіти засвідчує, що із загальної кількості працівників 1283 особи фахову освіту мають лише 34 % – 432 особи.

Показники кадрового забезпечення за стажем роботи свідчать про усталені тенденції ряду попередніх років, а саме кількість бібліотечних працівників в книгозбірнях ВНЗ, що мають стаж роботи понад 20 років – 42 % (538 осіб), до 20 років стажу – 22 % (280 особи), до 10 років – 26 % (334 осіб), до 3 років – 10 % (130 осіб).

Одним із важливих завдань, спрямованих на подальший розвиток бібліотек вишів, є постійне підвищення професіоналізму працівників. Із цією метою впродовж звітного періоду директори книгозбірень ВНЗ направляли співробітників для участі в науково-практичних конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах, майстер-класах, ділових іграх, які вважаються формами поглибленої професіоналізації. На цих заходах бібліотекарі мали можливість ознайомитися з інноваційним досвідом роботи, що охоплює різні аспекти діяльності як бібліотеки загалом, так і її структурних підрозділів. Як свідчать статистичні дані, у 2012 р. лише 9 % (110 працюючих) підвищували кваліфікацію, цей показник хоч і збільшився проти торішнього на 3 %, проте є недостатнім.

Аналіз стану кадрового забезпечення бібліотек ВНЗ окреслив шляхи подолання наявних проблем, характерних для всіх книгозбірень, а саме: підвищення ефективності бібліотечної праці шляхом модернізації бібліотек, освоєння новітніх інформаційних технологій, інтеграція ресурсів, посилення уваги до питань професіоналізації кадрів, самоосвіти й міжбібліотечної співпраці.

ВИСНОВКИ

Модернізація вищої освіти зумовлює необхідність інтенсивних змін у роботі бібліотеки ВНЗ і дає можливість книгозбірням стати потужними інформаційно-бібліотечними центрами, де генерується інформаційно-освітнє та соціокультурне середовище для користувачів. Аналіз основних напрямів роботи цих бібліотек дає змогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як координаційному й методичному центру мережі освітянських бібліотек України дати рекомендації щодо подальшого удосконалення їхньої діяльності:

- ✓ відшукати можливості для сучасного переоснащення матеріально-технічної бази бібліотек, що сприятиме їх інноваційному розвитку;

- ✓ продовжити діяльність бібліотек ВНЗ щодо формування єдиного галузевого інформаційного ресурсу на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського для

забезпечення фахових потреб науковців і практиків у галузі освіти;

- ✓ впроваджувати сучасні інформаційні технології в організацію роботи з „традиційними” фондами;

- ✓ активізувати роботу щодо організації й використання на власних веб-сайтах, веб-сторінках електронної бібліотеки; електронного репозитарію, електронної доставки документів; розвитку дистантних форм інформаційного обслуговування й оперативного доступу до зовнішніх джерел наукової, освітньої та суспільної інформації;

- ✓ продовжити роботу над упровадженням у практику діяльності бібліотек ВНЗ інноваційного досвіду роботи ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідних бібліотек мережі;

- ✓ впроваджувати найбільш сучасні й активні методи навчання, а саме: тренінги, фокус-семінари, ділові ігри, майстер-класи, методичні години тощо.

1.4.2 Статистична інформація

Таблиця І. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

№	Назва бібліотеки ВНЗ	Наявність фонду (прим.)												Використання фонду (прим.)		
		Загалом			Книги, брошури			Періодичні видання			Електронні видання			2011	2012	Ріст
		2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст			
1.	Бердянського ДПУ	252509	257699	+ 5190	216957	248308	+ 31351		195		389	481	+ 92	359306	309601	- 49705
2.	Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського	530591	527416	- 3175	475706	470616	- 5090	43704	45154	+ 1450	422	481	+ 59	933000	1001000	+ 68000
3.	Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка	356854	360695	+ 3841	249561	298204	+ 48643	20500			67	67	0	319600	291362	- 28238
4.	Горлівського ІМ ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	278695	273617	- 5078	265391	260033	- 5358	12683	12946	+ 263	8	8	0	164009	124771	- 39238
5.	ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	565588	565609	+ 21	515287	424558	- 90729		49030		84			480704	480704	0
6.	Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка	698975	707311	+ 8336	568265	574725	+ 6460		126309		330	335	+ 5	686114	665032	- 21082
7.	Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка	727658	730295	+ 2637	697997	700461	+ 2464	29580			81	93	+ 12	618749	620577	+ 1828
8.	Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	608053	610664	+ 2611	501609	527592	+ 25983	78402	80494	+ 2092	432	353	- 79	722407	572222	- 150185
9.	Республіканського ВНЗ „Кримський інженерно- педагогічний університет”	146108	151147	+ 5039	134763	139666	+ 4903	9372	9959	+ 587	1973	1519	- 454	318280	204047	- 114233
10.	Кременецького обласного ГПІ ім. Т. Шевченка		90854			80720			9834			300			155778	
11.	Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького	403912	404374	+ 462	363166	364410	+ 1244	39309	38516	- 793	1437	1448	+ 11	176941	150205	- 26736
12.	НПУ ім. М. П. Драгоманова	123413 2	1224821	- 9311	1065808	1052781	- 13027	151677	152982	+ 1305	1187	1441	+ 254	871991	810240	- 61751
13.	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського		317905			261214			9838						301245	
14.	ДВНЗ „Переяслав- Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди”	354218	364358	+ 10140	243932	234652	- 9280		62177		6456	7924	+ 1468	717032	622409	- 94623
15.	Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка	585612	592840	+ 7228	451361	456883	+ 5522	133316	127522	- 5794	935	1410	+ 475	723978	709852	- 14126

16.	Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка	982188	980805	- 1383		916295			63431		1038	1079	+41	1003382	1011905	+ 8523
17.	Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка	642750	642887	+ 137	509532	505723	-3809	102477	104174	+1697	3270	3724	+454	601100	602200	+ 1100
18.	Української ІПА	886998	889015	+ 2017	717076	717518	+442	111294	110333	-961	3012	98	-2914	687282	688913	+ 1631
19.	Уманського ДПУ ім. П. Тичини	291621	392675	+ 6908	287475	291131	+3656		101168		248	376	+128	384083	384103	+ 20
20.	Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди	753549	755227	+ 1678	704564						222	285	+63	604231	602786	- 1445
21.	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	170500	171200	+ 700	170400	171100	+700				240	125	-115	180926	181356	+ 430
22.	Хмельницької ГПА	114148	115110	+ 962	111408	111408	0	1586	2705	+1119	78	82	+4	361087	274207	- 86880
23.	Чернігівського НПУ ім. Т. Шевченка	678030	661189	- 16841	613321	596226	-17095	51316	53139	+1823	348	280	-68	312059	217063	- 94996
24.	Житомирського ДУ ім. І. Франка	456848	468564	+11716		383325		77403	79217	+1814	554	602	+48	457444	607642	+ 150198
25.	Кам’янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	953088	964165	+11077	809205	817468	+8263	143281	146046	+2765	602	651	+49	732383	719012	- 13371
26.	Київського університету ім. Бориса Грінченка	361452	348333	- 13119	349328	335695	-13633	12118	12602	+484		36		417569	452771	+35202
27.	Луганського НУ ім. Т. Шевченка	758559	765799	+ 7240	479378	478877	-501	386	386	0	2210	3932	+1722	863540	844793	- 18747
28.	Маріупольського ДУ	152207	154166	+ 1959	127645	139724	+12079	14010	14411	+401	24	31	+7	345862	315000	- 30862
29.	Миколаївського НУ ім. В. О. Сухомлинського	476872	479273	+ 2401	406175	406920	+745	100364	105685	+5321	278	294	+16	425175	432927	+ 7752
30.	Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя	102581 2	979630	- 46182	945349	898026	-47323	80268	80788	+520	195	195	0	425000	296786	- 128214
31.	Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника	755834	773089	+17255	654253	661481	+7228	47639	50387	+2748	1065	1337	+272	671931	673658	+ 1721
32.	Херсонського ДУ	475776	485453	+ 9677	396905	399659	+2754	90601	93158	+2557	492	450	-42	776242	694892	- 81350
33.	Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького		645800			485200			1186			171			905783	
34.	Республіканського ВНЗ „Кримський гуманітарний ун-т”	149813	167230	+17417	148049	152922	+4873		11906		767	849	+82	552293	542985	- 9308
35.	Рівненського ДГУ	526216	528331	+ 2115	476307	475823	-484	47948	50314	+2366	833			859527	839700	- 19827
36.	Севастопольського МГУ	39867	36910	- 2957	25588	27632	+2044	11300	6178	-5122	3000	3100	+100	46190	51622	+ 5432
	Загалом:	168121 56	16852874	+40718	14261100	14224125	-36975	1746628	1877186	+16642	29049	33272	+1690	17799417	17027199	- 772218

Таблиця II. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ І ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ

№	Назва бібліотеки ВНЗ	Користувачі			Відвідування						Обертаність	Книго-забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		За ЄРК			Кількість відвідувань			Віртуальних відвідувань						
		2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст				
1	Бердянського ДПУ	7359	7977	- 618	174749	159035	- 15714	1396	16682	+ 15286	1,2	31,2	37,5	19,2
2	Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського	10048	8020	- 2028	546433	602848	+ 56415	53047	156611	+ 103564	1,9	65,76	124,81	75,17
3	Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка	4688	4968	- 280	86864	85725	- 1139		8400		0,89	72	59	17,2
4	Горлівського ІМ ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	2964	2667	- 297	97950	74613	- 23337		377		0,5	102	46	28
5	ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	7935	8289	+ 354	220582	204676	- 15906				0,73	44,02	32,3	24,7
6	Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка	9185	8895	- 290	260120	252762	- 7358		1808		0,94	79,2	74,7	28,4
7	Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка	7121	6724	- 397	260730	262038	+ 1308		2258		0,85	108,6	92,3	38,97
8	Криворізького ІІ ДВНЗ „Криворізький національний університет”	8378	7755	- 623	310186	265013	- 45173	24148	21663	- 2485	0,9	79	74	34
9	Республіканського ВНЗ „Кримський інженерно-педагогічний університет”	3779	3470	- 309	93176	56121	- 37055				1,4	43,7	58,8	16,2
10	Кременецького обласного ГПП ім. Т. Шевченка		3517			10700			900		1,9	22,9	44,3	20,3
11	Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького	5000	4857	- 143	110246	122137	+ 11891	31639	29541	- 2098	0,37	83	31	25
12	НПУ ім. М. П. Драгоманова	19495	19427	- 68	504785	607336	+ 102551	80210	591839	+ 511629	0,66	63	41,7	31,1
13	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського		7147			103060			5578					
14	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди”	7205	6033		366839	368674	+ 1835	26424	24375	- 2049	1,7	60,39	103,17	61,11
15	Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка	10112	10486	+ 374	233096	229787	- 3309	20350	16446	- 3904	1,2	57	68	22

16	Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка	10629	9347	- 1282	479852	460058	- 19794	183438	96786	- 86652	1	104,9	108,3	49,2
17	Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка	8907	8222	- 685	184696	178592	- 6104	197897	144205	- 53692	0,935	78,19	73,24	21,72
18	Української ІПА	11046	10025	- 1021	282396	324722	+ 42326	34535	151912	+ 117377	0,77	88,6	68,7	32,4
19	Уманського ДПУ ім. П. Тичини	8480	8886	+ 406	218037	218049	+ 12	8505	10610	+ 2105	1	44,2	43,2	24,5
20	Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди	11990	11694	- 296	298341	253820	- 44521				0,8	65	52	22
21	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	3020	3050	+ 30	43320	43459	+ 139	1279	1279	0	1,05	56,1	59,1	14,2
22	Хмельницької ГПА	2867	2591	- 276	87868	81602	- 6266				2,38	44,36	105,83	31,49
23	Чернігівського НПУ ім. Т. Шевченка	5628	5906	+ 278	254211	210308	- 43903	59634	81584	+ 21950	0,33	111,9	36,7	35,61
24	Житомирського ДУ ім. І. Франка	10101	10022	- 79	200380	377678	+ 177298		126000		1,29	46,75	60,63	18,09
25	Кам’янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	10407	9764	- 643	370246	376183	+ 5937	16374	47855	+ 31481	0,7	98,7	73,6	38,5
26	Київського університету ім. Бориса Грінченка	7859	9299	+ 1440	164004	152409	- 11595	12694	8799	- 3895	1,3	37,5	48,7	16,4
27	Луганського НУ ім. Т. Шевченка	16362	14129	- 2233	344177	295819	- 48358	48016	47211	- 805	1,103	54,2	59,79	20,93
28	Маріупольського ДУ	5313	5465	+ 152	139004	129409	- 9595		1645		2,04	28,21	57,65	23,68
29	Миколаївського НУ ім. В. О. Сухомлинського	10607	10609	+ 2	220000	224988	- 4988	3006	3056	+ 50	0,9	45	41	21
30	Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя	5326	4926	- 400	228798	171615	- 57183		1396		0,3	199	60	35
31	Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника	14941	14293	- 648	332572	357330	+ 24758	59877	14400	- 45477	1	54	47	25
32	Херсонського ДУ	9506	9655	+ 149	396676	337850	- 58826		9351		1,43	52	71,9	34,9
33	Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького		7772			525715			47815		1,4	83,1	116,5	67,6
34	Республіканського ВНЗ „Кримський гуманітарний ун-т”	4568	4103	- 465	198299	146643	- 51656	2000	1500	- 500	3,25	40,7	132	35,7
35	Рівненського ДГУ	12520	12548	+ 28	425492	427050	+ 1558	3874	19912	+ 16038	1,6	42,1	67	34
36	Севастопольського МГУ	1104	1323	+ 219	14637	16057	+ 1420	1937			1,4	27,9	39	12,1
	Загалом:	268385	258736	- 9649	8118863	8034531	- 84332	788918	1691794	+ 617923	1,1	66,6	63,8	30

Таблиця III. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2013 р.)

№	Назва бібліотеки ВНЗ	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність ЕБ	Надання користувачам доступу до віддалених джерел інф-ї в Інтернеті	Використання ЕДІ
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних електр. БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1	Бердянського ДПУ	14	7	7	11	Політек-Софт	123370	123370	19383	Сторінка		так	
2	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	52	14	38	50	ІРБІС	213302	192528	23438	Сайт		так	так
3	Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка	18	10	5	18	УФД	20400	11800	11600	Сторінка		так	
4	Горлівського ІМ ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	4			2					Сторінка		так	
5	ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	13	5	8	13	UNILIB	55465	55465	10209	Сторінка		так	
6	Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка	28	17	10	25	УФД	89618	89329	19926	Сторінка		так	
7	Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка	36	10	21	33	ІРБІС	67145	62953	15125			ні	
8	Криворізького ІІ ДВНЗ „Криворізький національний університет”	26	15	11	26	УФД	243159	61236	29470	Сайт		так	
9	Республіканського ВНЗ „Кримський інженерно-педагогічний університет”	28	14	14	3	ІРБІС	71441	64426	16786	Сторінка	так	ні	
10	Кременецького обласного ГПІ ім. Т. Шевченка	50	10	3	50	УФД	60991	60208	7709	Сторінка		ні	
11	Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького	15	6	9	15	ІРБІС	16 475	4320		Сайт		так	
12	НПУ ім. М.П.Драгоманова	73	36	22	58	ІРБІС	601844	581227	54314	Сайт	так	так	так
13	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	20	6	14	15	UNILIB	93324	21356	20362	Сайт		ні	
14	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди”	71	24	47	71	УФД	299276	175139	18259	Сайт		так	
15	Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленко	16	11	5	16	УФД		270384	36272	Сайт		так	
16	Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка	18	8	10	18	УФД	143221	142811	13122	Сторінка		так	

17	Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка	84	38	43	81	УФД	474300	469100	40800	Сайт	так	так	
18	Української ІПА	44	31	12	42	ІРБІС	96600	93366	13247	Сайт		так	
19	Уманського ДПУ ім. П. Тичини	57	14	32	57	УФД		33132	6433	Сайт		так	
20	Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди	16	13	2	16	УФД	128699	128699	13873	Сторінка		ні	
21	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	6	4	2	6	УФД	9814	9383	3405	Сторінка		так	
22	Хмельницької ГПА	12	7	5	12	УФД	30805	30805	7452	Сторінка		ні	
23	Чернігівського НПУ ім. Т. Шевченка	40	33	6	40	УФД	452232	452232	53955	Сайт		так	так
24	Житомирського ДУ ім. І. Франка	49	19	30	41	ІРБІС	40117	34697	10690	Сайт		так	
25	Кам’янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	47	27	19	45	УФД	310199	292374	63809	Сайт		так	
26	Київського університету ім. Бориса Грінченка	77	21	56	77	КОНА	45 960	27 959	3 618	Сторінка		так	
27	Луганського НУ ім. Т. Шевченка	63	35	28	58	УФД	242804	242804	2212	Сайт	так	так	так
28	Маріупольського ДУ	31	18	11	31	ІРБІС	113700	81900	10777	Сайт	так	так	так
29	Миколаївського НУ ім. В. О. Сухомлинського	9	8	1	9	УФД	132140	132140	11819	Сторінка		так	
30	Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя	43	38	5	38	ІРБІС	177063	166245	34939	Сторінка	так	так	
31	Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника	59	34	25	33	УФД	347415	339167	45035	Сайт	так	так	так
32	Херсонського ДУ	16	10	6	16	Власна	89016	89016	15171	Сторінка		так	
33	Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького	45	33	12	38	ІРБІС	231300	225900	22491	Сайт		так	так
34	Республіканського ВНЗ „Кримський гуманітарний ун-т”	29	16	13	26	ІРБІС	49822	16459	3578	Сторінка		так	
35	Рівненського ДГУ	14	9	4	3	УФД	178266	150907	27359	Сайт		так	
36	Севастопольського МГУ	9	4	5	9	ІРБІС	28228		4319	Сторінка		так	
	Загалом:	1232	605	541	1102	ІРБІС-12 УФД-18 КОНА-1 UNILIB-2 Політек- Софт-1 Власна-1	5277511	4932837	690957	Сайт – 18 Сторінка – 17	7	так – 30 ні – 6	7

Таблиця IV. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№	Назва бібліотеки ВНЗ	Кількість бібліотечних працівників		За освітою (станом на 01.01.2013 р.)				За стажем роботи (станом на 01.01.2013 р.)				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3-х років	З 3-х до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2011	2012									2011	2012
1	Бердянського ДПУ	21	27	23	13	1		3	3	6	15	17	19
2	Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського	52	52	41	14	1		2	17	9	24	47	48
3	Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка	18	18	15	2	2			3	4	11	14	14
4	Горлівського ІІМ ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	19	20	17	3	1	1		4	7	9	16	14
5	ДВНЗ „Донбаський ДПУ”	29	29	24	7	5	3		3	11	15	28	29
6	Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка	52	43	42	4	1	1	5	8	14	16	41	38
7	Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка	34	37	30	3	2	1	4	19	2	12	34	36
8	Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький національний університет”	36	37	34	10			4	9	10	14		37
9	Республіканського ВНЗ „Кримський інженерно-педагогічний університет”	24	23	20	10			3	6	6	8	36	23
10	Кременецького обласного ГПП ім. Т. Шевченка		9	8	4	1	1		4	1	4	24	9
11	Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького	15	15	13	5	2	1	2	1	3	9	13	12
12	НПУ ім. М. П. Драгоманова	88	89	51	12	12	6	28	28	8	25	63	68
13	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського		33	28	1			2	6	14	11		33
14	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди”	26	26	26	7	18	3	2	3	15	6	8	8
15	Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка	46	46	37	17	7	4	3	11	9	23	46	46
16	Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка	38	37	36	5			1	14	10	12	38	37
17	Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка	53	53	49	11	4	4	6	16	10	21	44	45

18	Української ША	46	44	42	29	2	2	4	5	4	33	45	42
19	Уманського ДПУ ім. П. Тичини	24	26	15	4	3	3	8	3	3	12	24	25
20	Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди	40	40	36	15	4	4	1	4	12	23	40	39
21	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	11	11	9	7				2	3	6	11	11
22	Хмельницької ГПА	13	13	12	3		1	6	4		3	7	7
23	Чернігівського НПУ ім. Т. Шевченка	47	46	39	8	6	4	3	18	7	18	47	46
24	Житомирського ДУ ім. І. Франка	27	27	23	8			7	5	2	13	25	24
25	Кам’янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	62	55	46	13	9	9	3	19	7	26	58	52
26	Київського університету ім. Бориса Грінченка	21	25	23	12			5	7	6	7	18	23
27	Луганського НУ ім. Т. Шевченка	53	53	47	14	15	8	3	12	14	24	40	40
28	Маріупольського ДУ	27	27	27	5			3	11	8	5	27	27
29	Миколаївського НУ ім. В. О. Сухомлинського	36	36	32	16			3	9	6	18	35	36
30	Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя	43	39	29	13			1	6	13	18	41	39
31	Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника	63	63	58	7	3	2	4	32	10	17	62	59
32	Херсонського ДУ	42	42	27	5			3	6	16	15	36	37
33	Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького		53	43	23	10	10		12	14	27		51
34	Республіканського ВНЗ „Кримський гуманітарний ун-т”	27	24	22	4	2	1	2	13	2	7	21	22
35	Рівненського ДГУ	60	60	56	46	3	2	9	10	14	27	58	58
36	Севастопольського МГУ	5	5	4	1				1		4	4	4
	Загалом:	1198	1283	1084	361	114	71	130	334	280	538	1080	1158

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ У 2012 РОЦІ

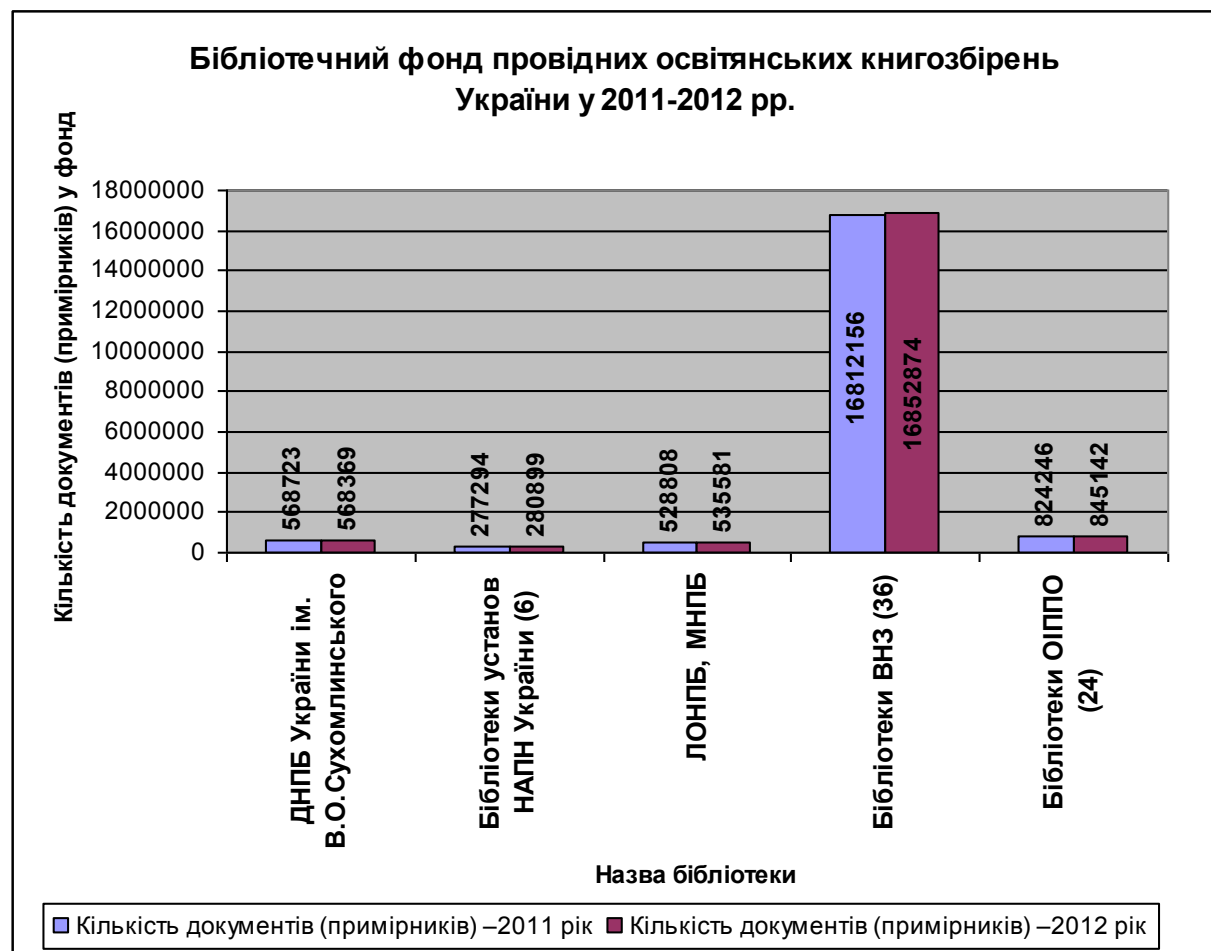
2.1 Аналітична інформація

Другий розділ збірника містить аналітичну інформацію про сукупну діяльність провідних бібліотек мережі за 2012 р. порівняно з 2011 р., а саме: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ та МНПБ, 6 спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України, 24 бібліотеки обласних ІППО, 36 бібліотек ВНЗ III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Здійснений аналіз висвітлює основні напрями роботи книгозбірень, зосереджених на формуванні та використанні інформаційних ресурсів, удосконаленні обслуговування користувачів різних категорій, бібліографічній діяльності бібліотек, впровадженні новітніх інформаційних технологій, кадровому забезпеченні тощо.

Одним із актуальних завдань для мережі освітнянських бібліотек України на сучасному етапі, зокрема щодо розбудови інформаційного простору, є інтеграція інформаційних ресурсів із психолого-педагогічних питань. Для цього й у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, й у бібліотеках мережі відбувається формування як традиційних, так і електронних ресурсів, їх збереження та використання. Станом на 01.01.2013 р. бібліотечний фонд провідних освітнянських книгозбірень налічує понад 19,1 млн. примірників документів, що на 72 тис. прим. більше порівняно з минулим роком. Найбільші обсяги

бібліотечних фондів сконцентровано в бібліотеках ВНЗ III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – близько 88 % від загальної кількості документів, друге місце посідають бібліотеки обласних ІППО – понад 4 % документів, по 3 % документів зосереджено в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, в книгозбірнях установ НАПН України та в ЛОНПБ і МНПБ (діаграма 1).

Діаграма 1

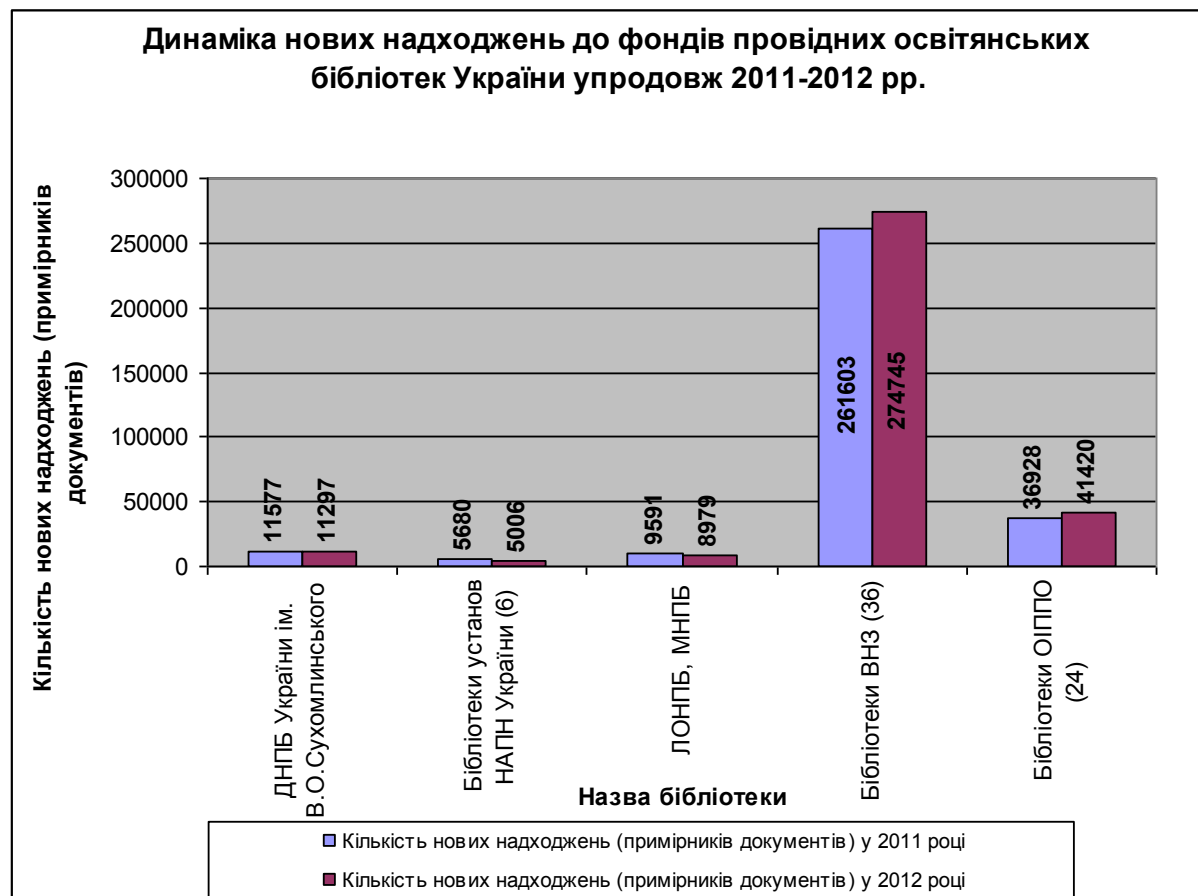
Аналізуючи фонди провідних освітянських бібліотек за видами документів, необхідно зазначити, що переважну більшість становлять книги – близько 17 млн. примірників (83 %), періодичні видання – понад 2,2 млн. примірників (11 %) та електронні видання – 37,1 тис. примірників (0,18 %).

Упродовж 2012 р. до провідних освітянських бібліотек надійшло 341,4 тис. примірників документів. Цей показник порівняно з минулим роком збільшився на 16 тис. примірників за рахунок бібліотек обласних ІППО та бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Кількість документів, що

надійшли у звітному році до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, навпаки, менша, ніж у 2011 р., на 280 примірників, спеціальних наукових бібліотек установ

НАПН України – на 674 примірники, а в ЛОНПБ і МНПБ – на 1 153 примірники (діаграма 2).

Діаграма 2

Аналіз надходжень документів за джерелами показав, що у 2012 р. освітянські книгозбірні поповнили свої фонди виданнями, придбаними за кошти, виділені

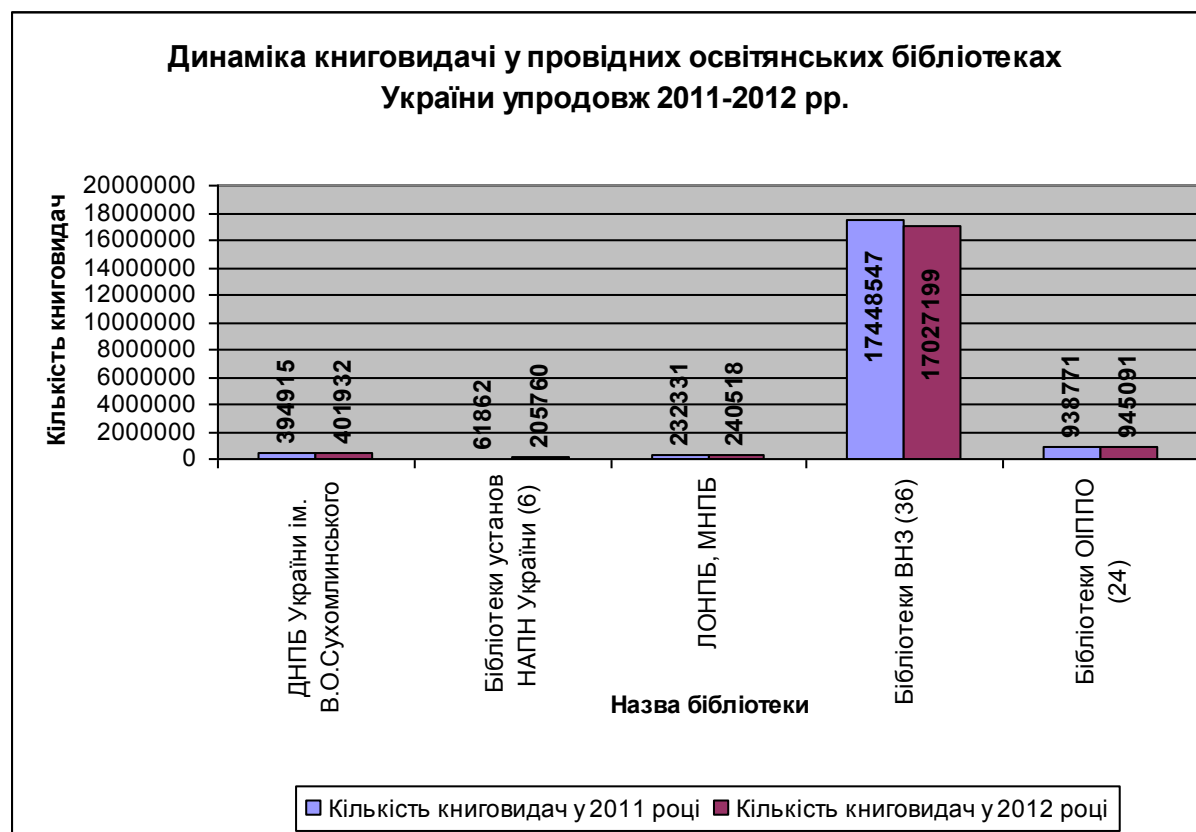
установами на комплектування фондів своїх бібліотек на 32,7 % (111,5 тис. прим.); подарунками від авторів, видавництв, установ, читачів – на 20,8 % (71,1

тис. прим.); виданнями з ОРФ – 1,7 % (5,9 тис. прим.); документами, які придбали користувачі бібліотеки замість загублених, на 6,1 % (20,7 тис. прим.); через інші джерела – 36,6 % (125 тис. прим.).

Аналіз руху документів у ОРФ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як джерела додаткового комплектування фондів освітянських бібліотек виявив наступне: кількість видань, отриманих в ОРФ від різних національних і державних бібліотек, від організацій та приватних осіб порівняно з 2011 р. зросла на 446 примірників і становить 2 947 примірників. Вибуття літератури з ОРФ ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського до мережі освітянських бібліотек України також збільшилося на 363 примірники. Так, наприклад, до бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів у звітному році було передано 622 примірники, що на 330 примірників більше. У свою чергу, кількість документів, переданих до бібліотек ОППО, порівняно з 2011 р., зменшилася на 11 примірників. Отже, на сучасному етапі за відсутності стабільного й достатнього фінансування бібліотек для розширення й урізноманітнення репертуару видань в їхніх фондах, ОРФ є одним із важливих джерел документного постачання на всіх рівнях циркуляції інформаційних ресурсів.

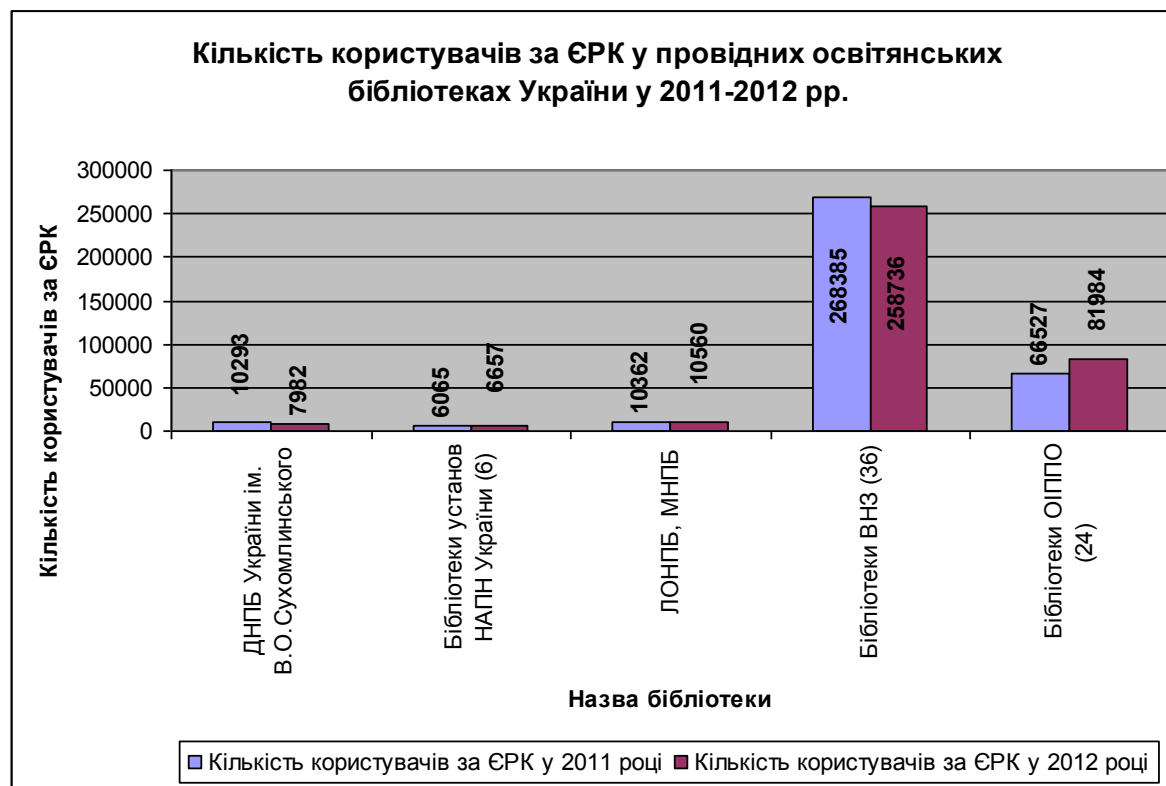
Досліджуючи показники використання фондів провідних освітянських бібліотек, варто зазначити, що впродовж 2012 р. користувачам цих книгозбірень було видано 18,8 млн. примірників документів, що майже на 256 тис. примірників менше порівняно з минулим роком.

Проте показник використання фонду зменшився лише в бібліотеках ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів (знизився на 4,3 % і становить понад 17 млн. прим.). Незначне збільшення кількості книговидачі спостерігається в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – на 2,2 % (401,9 тис. прим.), у ЛОНПБ і МНПБ – на 3,5 % (240,5 тис. прим.) та в бібліотеках обласних ІППО – на 0,7 % (945,1 тис. прим.). Аналіз використання інформаційного ресурсу книгозбірень установ НАПН України впродовж 2012 р. показав, що за цей період з їхніх фондів було видано 205,8 тис. документів, що практично на 70 % більше, ніж у 2011 р. (61,9 тис. прим. документів). Необхідно зазначити, що показники книговидачі збільшились у всіх вищезазначених бібліотеках, однак найбільше – в книгозбірні ДВНЗ „УМО” (так, якщо у 2011 р. з її фондів було видано близько 40 тис. прим. документів, то в 2012 р. цей показник зріс до 182 тис. прим.), що пояснюється збільшенням кількості користувачів і кількості відвідувань у цій бібліотеці (діаграма 3).

Аналіз звітної документації провідних освітянських бібліотек України показав, що у 2012 р. зросла кількість користувачів за ЄРК і на сьогодні досягла 365 919, що на 4 287 більше, ніж у 2011 р. Однак, у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліотеках ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів спостерігається зменшення

кількості користувачів відповідно на 22,5 % (2 311 осіб) та 3,6 % (9 649 осіб). У свою чергу, найкращий показник кількості користувачів за ЄРК відзначено в книгозбірнях обласних ІППО, оскільки порівняно з 2011 р. він зріс на 23,2 % і становить 81 984 особи (діаграма 4).

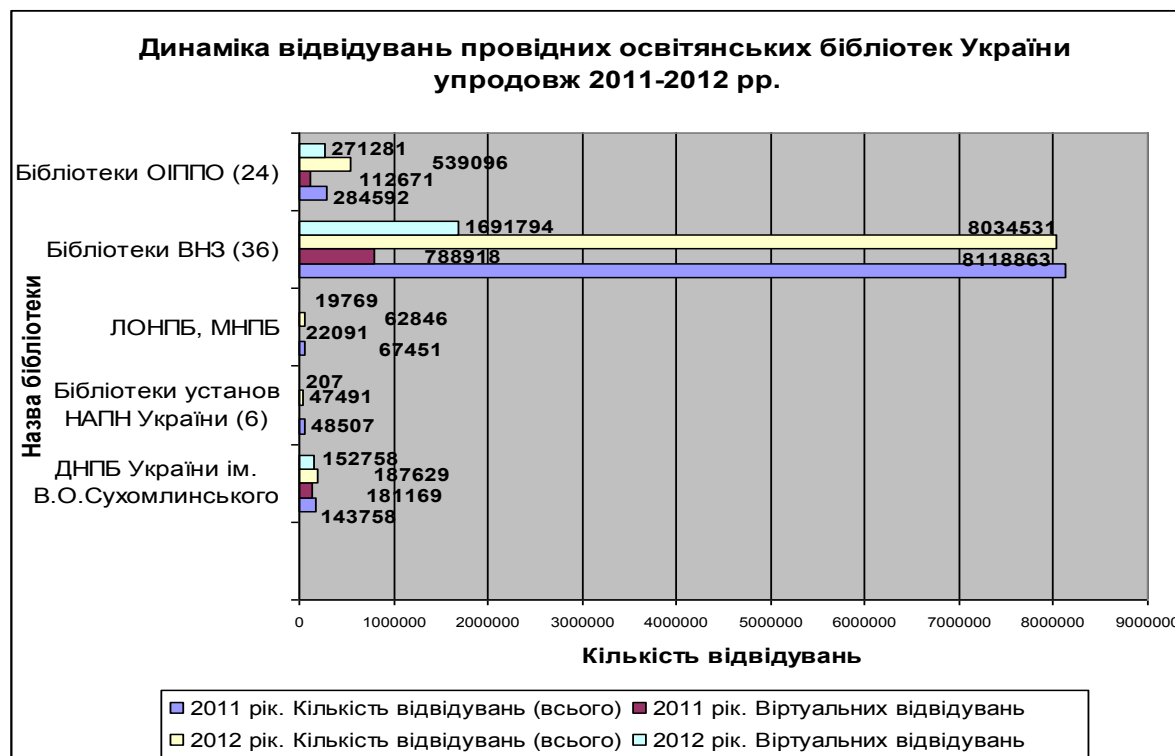

Аналіз кількості відвідувань провідних освітянських бібліотек України показав, що у 2012 р. цей показник збільшився на 2 % і становить майже 8,9 млн. Також за останній рік на 73 % зростає кількість віртуальних відвідувань і досягла 2,1 млн. Як і в попередні роки, найбільшу кількість відвідувань зареєстровано в бібліотеках ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – понад 8 млн., і хоча цей показник менший на 84 тис. за торішній, від загальної кількості відвідувань провідних освітянських бібліотек

України він становить майже 91 %. У свою чергу, кількість віртуальних відвідувань у цих книгозбірнях становить близько 1,7 млн., а це – майже 79 % від загальної кількості віртуальних відвідувань. Значне збільшення показників відвідування за останній рік спостерігається й у бібліотеках обласних ІІПО: так, у 2012 р. в них зареєстровано понад 539 тис. відвідувань, що на 89 % більше від показників попереднього року, а кількість віртуальних відвідувань взагалі збільшилася на 141 % і становить 271 тис. (13 % від загальної кількості

віртуальних відвідувань). У ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського також простежується тенденція до збільшення кількості відвідувань. Вони відповідно становлять 187,6 тис. (2,1 % від загальної кількості відвідувань) та 152,8 тис. (7 % від загальної кількості віртуальних відвідувань). У ЛОНПБ та МНПБ ці показники у 2012 р. значно зменшились: так, загальна кількість відвідувань вищезазначених бібліотек становить 62,8 тис., що майже на 7 % менше, ніж у 2011 р., а кількість віртуальних відвідувань менша від попередніх показників на 11 % і становить 22,1 тис. Найменшими залишаються показники в спеціальних наукових книгозбірнях установ НАПН України – 47,5 тис., що на 2 % менше порівняно з 2011 р., проте варто зазначити, що на відміну від 2011 р. у звітах вищезазначених бібліотек з'явився показник віртуальних відвідувань (207 віртуальних відвідувань бібліотеки Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих). Цей факт свідчить про те, що спеціальні наукові книгозбірні установ НАПН України почали створювати власні сторінки на сайтах установ, на базі яких вони функціонують, задля презентації своїх бібліотек у мережі Інтернет та для поліпшення якості інформаційного забезпечення користувачів (діаграма 5) власних веб-сайтів чи веб-сторінок (діаграма 5).

Діаграма 5

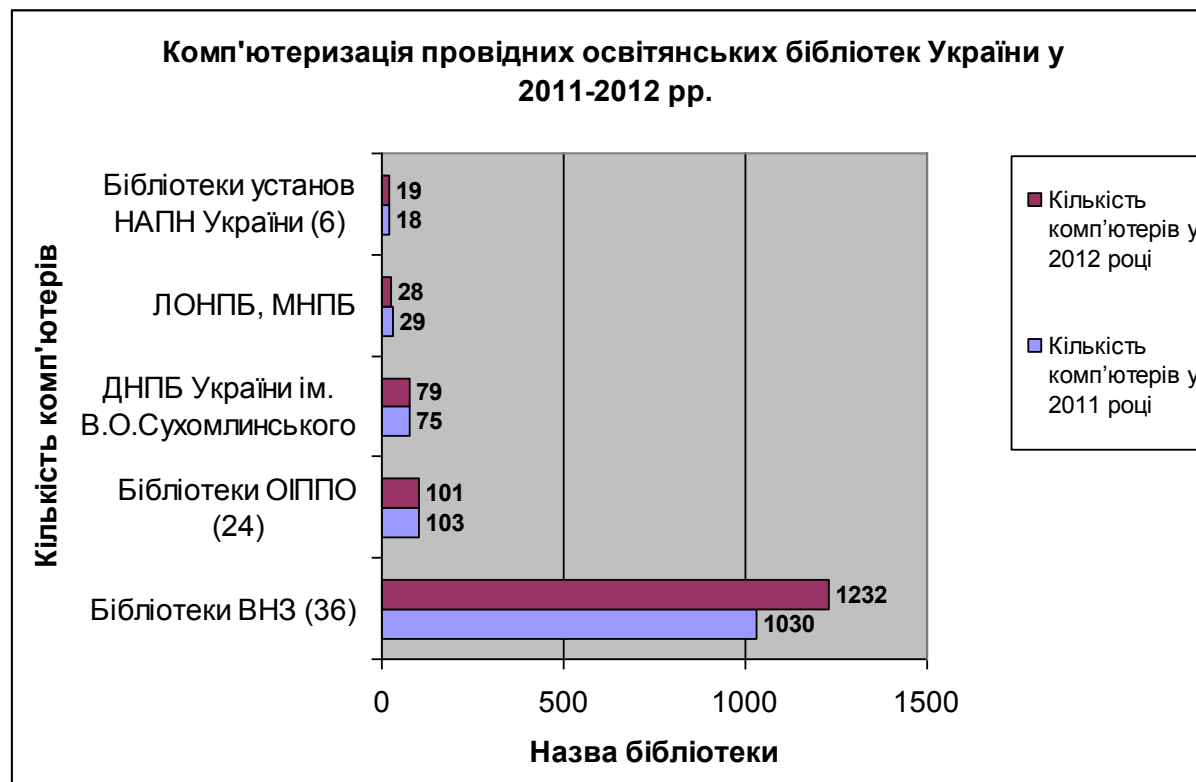
Поліпшенню обслуговування користувачів сприяє впровадження комп'ютерних технологій та автоматизація інформаційних та бібліотечно-бібліографічних процесів. Аналіз стану комп'ютеризації у провідних освітянських бібліотеках України дав підстави для висновку, що у 2012 р. в цих книгозбірнях поліпшилася матеріально-технічна база: збільшилася загальна кількість комп'ютерів, автоматизованих робочих місць. На 01.01.13 р. комп'ютерний парк провідних книгозбірень мережі налічував 1 459 машин,

збільшившись на 204 одиниці порівняно з 2011 р. Найбільшу кількість комп'ютерної техніки зосереджено в бібліотеках ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 84 % від загальної кількості комп'ютерів (1 232 комп'ютери), у бібліотеках обласних ІППО – 7 % (101 комп'ютер), у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – 6 % (79 комп'ютерів), у ЛОНПБ і МНПБ – 2 % (28 комп'ютерів), у книгозбірнях установ НАПН України – 1 % (19 комп'ютерів) (діаграма 6). Слід підкреслити, що, хоча стан комп'ютеризації

провідних освітянських книгозбірень України у останні роки і поліпшується, найбільшою проблемою для багатьох бібліотек залишається модернізація комп'ютерного парку. Значна кількість техніки застаріла,

має 50–80 % зношеності, машин нового покоління недостатньо.

Діаграма 6

Аналіз програмного забезпечення показав, що 42 % або 29 провідних освітянських бібліотек України використовують АБІС „ІРБІС” (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, 12 книгозбірень ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та

інженерно-педагогічного профілів, 8 бібліотек ОІППО, 6 бібліотек установ НАПН України); АБІС „УФД/Бібліотека” – 27 % (18 книгозбірень ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів, 1 бібліотека установи НАПН України); 9 % працюють

на власному програмному забезпеченні (бібліотека Херсонського ДУ та 5 бібліотек обласних ІППО); 11 % (12 бібліотек) мають інші АБІС. У свою чергу, 11 % книгозбірень, а саме бібліотека Горлівського інституту іноземних мов Донбаського ДПУ та 7 бібліотек обласних ІППО, не мають жодного програмного забезпечення.

Провідними освітянськими бібліотеками України постійно проводиться робота над створенням і вдосконаленням власних web-сайтів/сторінок. Станом на 01.01.2013 р. налічується 24 сайти та 39 сторінок зазначених книгозбірень. На них представлено інформацію про бібліотеку, виставляються списки нових надходжень, віртуальні виставки до ювілеїв та пам'ятних дат, власні електронні ресурси бібліотек та інша цікава й корисна для користувачів інформація. Так, ЕК розміщено на сайтах/сторінках 23 книгозбірень, можливість скористатись ЕБ надають 7 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів і 2 бібліотеки обласних ІППО. Розпочали роботу над створенням ЕБ ще три книгозбірні обласних ІППО. Поширення комунікаційних технологій стимулює розвиток дистанційного інформаційно-бібліотечного обслуговування, зокрема, створення на сайтах/сторінках послуг „Віртуальна довідка” (16 бібліотек), „Електронна доставка документів” (20 бібліотек).

Додаткові джерела в бібліотечно-інформаційному забезпеченні користувачів – це вагома складова інформаційних ресурсів й обов'язкова умова сучасного інформаційного забезпечення фахових потреб освітян. Проте в 2012 р. доступ до баз даних EBSCO, SCOPUS,

URAN, Bio One, Polpred та інших передплатили лише 6 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Також на сайтах 18 провідних освітянських книгозбірень України проводилися тестові випробування популярних у світі баз даних і видавничих пакетів.

З кожним роком дедалі більшої актуальності в роботі освітянських бібліотек набувають корпоратизація й кооперація як найефективніші форми інноваційної діяльності, зокрема щодо створення інтегрованих ресурсів. Так, з метою створення ІГР ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського започаткувала спільно з освітянськими бібліотеками України створення на базі порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського двох зведених БД: зведена база даних дисертацій із питань освіти, педагогіки та психології й зведена база фахових періодичних видань, які передплачують ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського й провідні освітянські бібліотеки. У результаті проведеної роботи станом на 01.01.13 р. вищезазначені БД вже розміщено на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в розділі „Ресурси”, підрозділ „Електронні ресурси” (<http://dnpb.gov.ua/>).

Ще одним із актуальних напрямів роботи освітянських бібліотек України є кооперативне аналітико-синтетичне опрацювання фахових періодичних видань шляхом обміну бібліографічними записами для їх подальшого введення до ЕК бібліотек. Загалом у цьому проекті у 2012 р. брали участь 10 книгозбірень (у 2011 р. – 8 книгозбірень) мережі, а

саме: ЛОНБ, МНБ, Наукова бібліотека НПУ ім. М. Драгоманова, бібліотека Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського, Ніжинського ДУ ім. Миколи Гоголя, РВНЗ „Кримський гуманітарний університет”, УПА (м. Харків), РВНЗ „Кримський інженерно-педагогічний університет”, КВНЗ „Херсонська академія неперервної освіти”, Дніпропетровського ОІППО. Протягом звітнього періоду означеним вище книгозбірням мережі ДНБ України ім. В. О. Сухомлинського експортувала 10 934 записи, нею імпортовано 2 822 записи. Також ДНБ України ім. В. О. Сухомлинського доопрацьовано 4 236 записів з 45 назв (352 примірники) періодичних видань, отриманих шляхом обміну з вищезазначеними бібліотеками. Крім цього, у 2012 р. розпочато обмін бібліографічними записами з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства й інформаційної діяльності, в якому беруть участь бібліотеки Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського та Ніжинського ДУ ім. Миколи Гоголя.

Як бачимо, використання різного програмного забезпечення не дає змоги більшості провідних освітянських бібліотек брати участь у корпоративному співробітництві. Тому на сьогодні придбання конверторів, які дозволили б перетворювати структуру й формат записів, створених в одній системі, на записи для іншої системи, стає конче необхідним.

Упродовж 2012 р. тривала робота з поповнення системи науково-інформаційного забезпечення освітянської галузі реферативною інформацією. З цією

метою здійснювалося реферування періодичних і продовжуваних видань із наданням рефератів у загальнодержавну електронну реферативну БД „Україніка наукова”, її паперовий варіант УРЖ „Джерело” та галузеву реферативну БД ДНБ України ім. В. О. Сухомлинського, розміщену на веб-порталі книгозбірні. За звітний період разом із провідними освітянськими бібліотеками України опрацьовано 137 періодичних і продовжуваних видань. На 4 158 статей із проблем педагогіки, психології й освіти укладено 9 470 рефератів українською, російською й англійською мовами (290,1 д. а.). Галузева реферативна база даних ДНБ України ім. В. О. Сухомлинського на 01.01.2013 р. становила 35 876 рефератів на 15 634 статті. Впродовж 2012 р. реферативну інформацію із 19 періодичних та продовжуваних видань надавали 16 бібліотек мережі (у звітному році до спільної роботи з реферування продовжуваних видань установ МОН та НАПН України долучилися бібліотеки Херсонського ДУ та Хмельницької ГПА). Загалом по кооперації у 2012 р. опрацьовано 41 продовжуване видання, складено 3 923 реферати на 2 084 статті (загалом 60,4 д. а.). З метою оперативного забезпечення фахових потреб освітян на основі зібраної в реферативній базі даних інформації підготовлено й розміщено на веб-порталі ДНБ України ім. В. О. Сухомлинського 4 реферативні огляди з актуальних психолого-педагогічних питань загальним обсягом 9,1 д. а.

Для координації інформаційно-видавничої й методичної діяльності в бібліотеках мережі фахівцями

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського велася надалі робота зі збору від освітянських бібліотек України інформації для „Зведеного плану науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України й основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України” (далі Зведений план). У 2012 р. Зведений план збільшився за обсягом і включає 791 позицію, що на 194 позиції більше, ніж у 2011 р. Збільшилася також на 2 бібліотеки й кількість учасників зведеного плану, нині це 38 бібліотек.

Вторинна продукція бібліотек є складовою ІГР, яка створюється для популяризації й надання доступу до фондів книгозбірень й інформаційного забезпечення потреб користувачів. Повні тексти даної продукції ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розміщує на своєму веб-порталі в розділі „Інформаційна діяльність” та в ЕБ. У цьому ж розділі вищезазначеною науковою установою сформовано підрозділ „Бібліографічна продукція мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України”, де акумулюється інформація про бібліографічні видання, підготовлені провідними бібліотеками мережі. Однак детальний аналіз надходжень вторинної продукції до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського дав підстави для того висновку, що бібліографічні покажчики надходять не від усіх провідних освітянських книгозбірень України. Так, згідно зі Зведеним планом у 2012 р. бібліотеками мережі було заплановано підготувати 171 бібліографічний посібник з актуальних психолого-педагогічних питань, із

них 63 планувалось видати друкарським способом, 108 – в електронній і принтерній формі. Натомість до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського станом на 01.01.2013 р. надійшло лише 18 покажчиків у традиційній формі (44 видання в 2011 р.), електронних і принтерних – жодного примірника. Свою друковану продукцію надіслали такі бібліотеки: ЛОНПБ (4 назви), МНПБ (1 назва), бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів (13 назв).

Здійснений ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського аналіз сайтів мережі освітянських книгозбірень засвідчив, що власна бібліографічна продукція в повному тексті представлена лише на сайтах/сторінках 18 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Тобто віддалений користувач не має доступу до даного виду вторинної продукції, на створення якої бібліотеки витрачають багато зусиль.

Отже, для повноцінного створення ІГР й широкої популяризації своїх фондів провідним бібліотекам мережі необхідно представляти свою бібліографічну продукцію в повнотекстовому вигляді на власних сайтах та надсилати її до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як у традиційній, так і в електронній формі.

З метою виявлення актуальних науково-методичних матеріалів, підготовлених провідними освітянськими книгозбірнями України, їхньої координації й поширення серед бібліотек галузі, а також

передачі до фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з подальшим узагальненням і представленням на її веб-порталі, науковцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського було проведено аналіз інформації про підготовку науково-методичних матеріалів за період від 2007 до 2012 року, представленої в Зведеному плані. Дослідження показало, що на сьогодні провідні освітянські бібліотеки за підготовки методичних документів віддають перевагу створенню методичних рекомендацій, практичних, методичних та інформаційно-методичних посібників, головною метою яких є надання допомоги працівникам освітянських бібліотек у вдосконаленні їхньої діяльності. Найпоширенішими темами підготовлених матеріалів є: модернізація діяльності шкільних бібліотек, підвищення якості інформаційного обслуговування користувачів бібліотек, використання новітніх інформаційних технологій у роботі книгозбірень тощо. Варто зазначити, що до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського книгозбірнями мережі не передано жодного з представлених у Зведених планах документів, а це, в свою чергу, унеможливує здійснення остаточних висновків щодо якості підготовлених матеріалів.

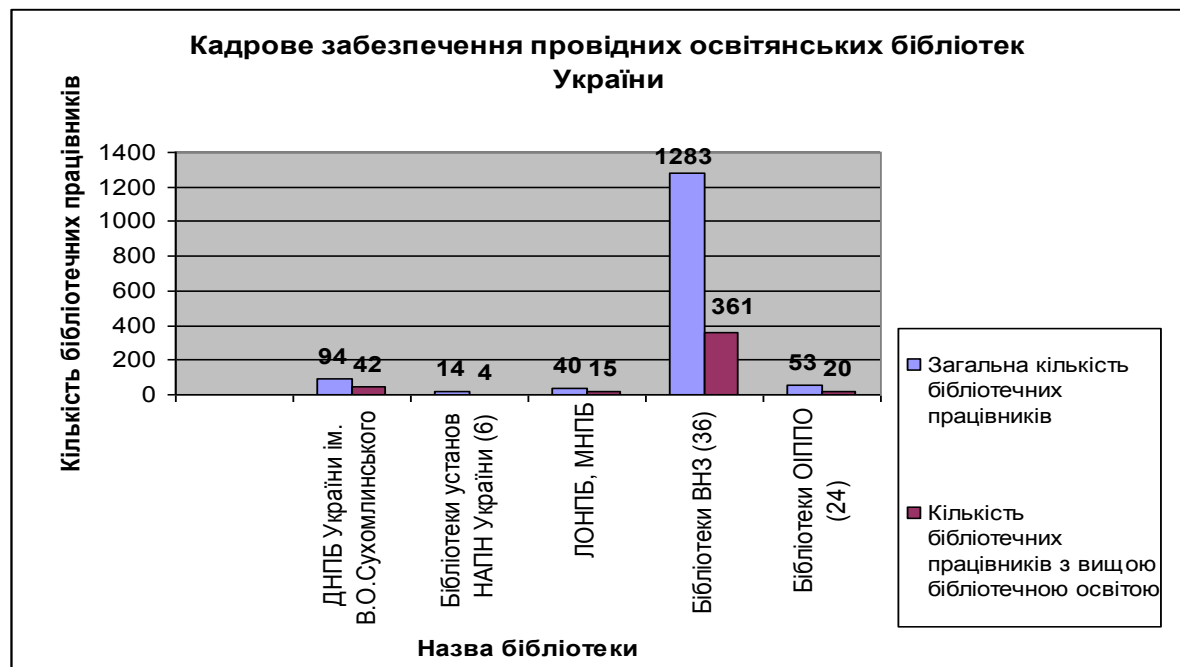
Отже, одним із головних завдань на шляху координування методичної продукції мережі освітянських бібліотек є обов'язкове надсилання книгозбірнями галузі до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського виданих матеріалів, що дасть можливість проаналізувати їх, визначити актуальність, рівень підготовки та оприлюднювати кращі роботи на

веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на сторінці „Методичні видання мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України”.

В умовах сьогодення особливо гострою залишається проблема кадрового забезпечення, оскільки для організації ефективної роботи бібліотеки необхідні висококваліфіковані та досвідчені спеціалісти. Станом на 01.01.2013 р. у провідних освітянських бібліотеках України налічувалось 1 484 фахівці, що на 71 особу більше, ніж у 2011 р. Збільшення показників пояснюється збільшенням кількості бібліотек, які подали звітні матеріали. Аналіз статистичних даних кадрового складу за рівнем освіти показав, що повну вищу фахову освіту мають лише 30 % працюючих (442 особи), базову вищу бібліотечну – 5 % (75 осіб). Наведені цифри свідчать про те, що 65 % працівників (967 осіб), які займають бібліотечні посади, не мають відповідної фахової освіти (діаграма 7). Характеристика кадрового складу за досвідом роботи така: кількість молодих бібліотечних працівників становить 11 % (160 осіб), кількість працівників з досвідом роботи від 4 до 10 років – 26 % (395 осіб), зі стажем роботи до 20 років – 22 % (324 особи). У всіх провідних освітянських бібліотеках України, за виключенням ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, найбільшою є категорія працівників зі стажем роботи понад 20 років – 40 % (599 осіб). Отже, низький соціальний статус бібліотечної професії призводить до відтоку кваліфікованих спеціалістів, плинності та дефіциту молодих кадрів із фаховою освітою. Складається ситуація, коли в деяких

бібліотеках працює понад 30 % працівників пенсійного віку.

Діаграма 7

У 2012 р. фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на підставі статистичних матеріалів та анкетування було здійснено дослідження стану підвищення кваліфікації бібліотечних працівників мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. Визначено, що у 2012 р. підвищило кваліфікацію 120 бібліотекарів (8 % від загальної

кількості працівників), що на 22 особи менше порівняно з попереднім роком. Як свідчить аналіз анкет, за браком коштів фахівці освітянських книгозбірень не можуть навчатися на платних курсах підвищення кваліфікації, створених для працівників публічних бібліотек при Державній академії керівних кадрів культури та мистецтв. Також деякі керівники освітянських установ

відмовляються направляти бібліотечних працівників на курси іншого відомчого підпорядкування. Результати опитування підтвердили те, що бібліотечним працівникам освітянської галузі вкрай бракує потужних відомчих курсів підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

Аналіз діяльності досліджуваних книгозбірень щодо організації заходів з підвищення кваліфікації показав, що директори вищезазначених бібліотек приділяють цьому питанню належну увагу. Проте більшість бібліотек віддає перевагу традиційним формам підвищення кваліфікації, таким як лекції, семінари, практикуми, круглі столи, огляди-консультації, бесіди тощо. З метою поліпшення й удосконалення цієї роботи бібліотекам необхідно впроваджувати сучасні активні методи навчання, а саме: тренінги, фокус-семінари, ділові ігри, майстер-класи тощо.

Ми окреслили лише основні проблеми діяльності провідних освітянських бібліотек України, розв'язання яких дасть змогу цим книгозбірням не тільки увійти в сучасне світове інформаційне середовище, а й стати його повноправним членом.

ВИСНОВКИ

Незважаючи на те, що із впровадженням інноваційних технологій діяльність провідних освітянських бібліотек України істотно змінилася, сьогодення вимагає активного пошуку пріоритетних напрямів подальшого розвитку книгозбірень. Тому ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як

координаційний і методичний центр мережі освітянських бібліотек України рекомендує:

- ✓ продовжити діяльність щодо формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в традиційній та електронній формі та надання доступу до нього;

- ✓ продовжити роботу щодо впровадження й використання на власних веб-сайтах/сторінках нових послуг, зокрема, організація електронної бібліотеки; електронних архівів – репозитаріїв, електронної доставки документів тощо;

- ✓ поширювати й поглиблювати спільну корпоративну та кооперативну роботу між ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідними освітянськими бібліотеками щодо створення інтегрованих електронних ресурсів різних видів, зокрема, реферативних баз, зведених баз даних тощо;

- ✓ спільними зусиллями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та книгозбірень мережі створювати єдине вікно доступу до інтегрованих галузевих інформаційних ресурсів на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;

- ✓ з метою реалізації принципу рівного й вільного доступу до інформації та розбудови інформаційного простору держави бібліотекам мережі надавати доступ до своїх електронних ресурсів, електронних каталогів, вторинної продукції через Інтернет;

- ✓ активізувати участь у підготовці „Зведеного плану науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек та основних заходів бібліотек,

спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України”;

- ✓ активізувати взаємодію книгозбірень мережі щодо обміну бібліографічною та методичною продукцією в електронній і традиційній формі;

- ✓ активно рекламувати бібліотеки як сучасні інформаційні центри, популяризувати бібліотечно-інформаційні ресурси й послуги в мережевому середовищі;

- ✓ передплачувати вітчизняні й зарубіжні додаткові джерела для повноцінного бібліотечно-інформаційного забезпечення науково-педагогічної діяльності й освіти;

- ✓ керівництву бібліотек та керівництву установ, на базі яких вони функціонують, детальніше знайомитись із „Зведеним планом науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України” ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а також планом заходів УБА та забезпечувати участь фахівців ввірених їм бібліотек у науково-практичних конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах, майстер класах, ділових іграх тощо;

- ✓ для підвищення кваліфікації шляхом самоосвіти працівникам освітянських бібліотек використовувати ресурси, розміщені на сторінці КБ веб-порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, зокрема, електронні версії періодичних видань України та Росії з питань

бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства й інформаційної діяльності;

- ✓ активізувати діяльність бібліотек щодо розробки інноваційних проектів та участі в грантових програмах;

- ✓ активізувати вступ освітянських бібліотек до УБА й участь у її проектах.

2.2 Зведені статистичні дані

Таблиця І. **НАЯВНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ** (станом на 01.01.2013 р.)

№	Назва бібліотеки	Наявність фонду (прим.)												Використання фонду (прим.)		
		Всього			Книги, брошури			Періодичні видання			Електронні видання			2011 рік	2012 рік	Ріст
		2011 рік	2012 рік	Ріст	2011 рік	2012 рік	Ріст	2011 рік	2012 рік	Ріст	2011 рік	2012 рік	Ріст			
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	568723	568369	- 354	406173	407517	+ 1344	143326	141295	- 2031	144	165	+ 21	393159	401932	+ 8773
2.	ЛОНПБ, МНПБ	528808	535581	+ 6773	419559	420171	+ 612	108478	114618	+ 6140	771	792	+ 21	232331	240518	+ 8187
3.	Бібліотеки установ НАПН	277294	280899	+3605	128023	129911	+1888	2719	3665	+946	74	75	+1	61862	205760	+143890
4.	Бібліотеки ОШПО	824246	845142	+20896	581282	626762	+45480	78390	97674	+19284	2053	2713	+660	938771	945091	+6320
5.	Бібліотеки ВНЗ	16812156	16852874	+40718	14261100	14224125	-36975	1746628	1877186	+16642	29049	33272	+1690	17799417	17027199	- 772218
	Загалом	19011227	19082865	+71638	15786137	15808486	+12349	2079541	2234438	+40981	32091	37017	+2393	19076426	18820500	-605048

Таблиця II. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ

№	Назва бібліотеки	Користувачі			Відвідування						Обертаність	Книго- забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		За ЄРК			Кількість відвідувань			Зокрема віртуальних відвідувань						
		2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст	2011	2012	Ріст				
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	10293	7982	- 2311	181169	187629	+ 6460	143758	152758	+9000	0,7	71,2	50,4	4,4
2.	ЛОНПБ, МНПБ	10362	10560	+ 198	67451	62846	- 4605	22091	19769	- 2322	0,7	49,3	22,7	4,05
3.	Бібліотеки установ НАПН	6065	6657	+592	48507	47491	-1016	-	207	+207	0,7	61,2	17,5	6,4
4.	Бібліотеки ОППО	66527	81984	+15457	284592	539096	+254504	112671	271281	+158610	1,3	24,4	14,5	7,3
5.	Бібліотеки ВНЗ	268385	258736	- 9649	8118863	8034531	- 84332	788918	1691794	+ 617923	1,1	66,6	63,8	30
	Загалом	361632	365919	+4287	8700582	8871593	+171011	1067438	2135836	+783418	0,9	54,5	33,8	9,5

Таблиця III. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2013 р.)

№	Назва бібліотеки	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність ЕБ	Надання користувачам доступу до віддалених джерел інф-ї в Інтернеті	Використання ЕДД
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних електр. БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	79	55	9	64	ІРБІС	185689	139621	29867	сайт	-	так	так
2.	ЛОНПБ, МНПБ	28	22	4	28	ІРБІС-2	238413	238413	50765	2– сайт	-	2	2
3.	Бібліотеки установ НАПН	19	7	12	14	ІРБІС-3 УФД -1 ІРБІС (демоверсія) -3	1704	1704	1639	4 – сторінка	-	5	1
4.	Бібліотеки ОШПО	101	33	63	75	ІРБІС-8 MARK- SQL-2 інша -2 власна -5	119716	115228	24538	3 – сайт 18 – сторінка	2	18	9
5.	Бібліотеки ВНЗ	1232	605	541	1102	ІРБІС-12 УФД-18 КОНА-1 UNILIB-2 Політек- Софт-1 Власна-1	5277511	4932837	690957	Сайт – 18 Сторінка – 17	7	30	7
	Загалом	1459	722	629	1283	ІРБІС-29 УФД-19 Інша -8 Власна - 6	5823033	5427803	797766	Сайт – 24, сторінка - 39	9	56	20

Таблиця IV. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№	Назва бібліотеки	Кількість бібліотечних працівників		За освітою (станом на 01.01.2013 р.)				За стажем роботи (станом на 01.01.2013 р.)				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	Зокрема бібліотечна	Базова вища	Зокрема бібліотечна	До 3-х років	З 3-х до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2011	2012									2011	2012
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	108	94	92	42	2		17	36	28	11	101	90
2.	ЛОНПБ, МНПБ	40	40	35	15	3	2	5	5	8	22	38	36
3.	Бібліотеки установ НАПН	17	14	12	4	-	-	3	3	2	6	15	13
4.	Бібліотеки ОІППО	50	53	47	20	1	2	5	17	6	22	45	49
5.	Бібліотеки ВНЗ	1198	1283	1084	361	114	71	130	334	280	538	1080	1158
	Загалом	1413	1484	1270	442	120	75	160	395	324	599	1279	1346

Додаток 1. ВІДОМОСТІ ПРО БІБЛІОТЕКИ

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського

Директор бібліотеки	№ телефону	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт
Рогова Павла Іванівна	440-35-48	dnpb@i.ua	04060 м Київ, вул. Берлинського, 9	http://www.dnpb.gov.ua

2. Львівська обласна науково-педагогічна та Миколаївська науково-педагогічна бібліотеки

Назва бібліотеки	Директор бібліотеки	№ телефону	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт
Комунальний заклад „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека”	Сокольська Ярослав Богданівна	(032) 275-41-21	lonpb@mail.lviv.ua	79005, м. Львів, вул. Зелена, 24	http://www.lonpb.com.ua
Миколаївська науково-педагогічна бібліотека	Роскіна Тетяна Іванівна	(0512) 76-69-54	roskina@library.mk.ua	54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 31	http://www.library.mk.ua

3. Спеціальні наукові бібліотеки установ НАПН України

Назва бібліотеки	Завідувач бібліотеки	№ телефону	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт
Бібліотека ДВНЗ „Університет менеджменту освіти” НАПН України	Галаджій Оксана Леонідівна	481-38-25	library_umo@ukr.net	м. Київ-53, вул. Артема, 52-А, вул. 3, 04053	
Бібліотека Інституту вищої освіти НАПН	Шарафутдінов Андрій Батийович	286-65-85 286-60-88	iheapsu.lib@gmail.com	м. Київ-14, вул. Бастіонна, 9, 01014	

України					
Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України	Штома Людмила Наумівна	440-62-86	ippod2008@ukr.net (e-mail інституту)	м. Київ, вул. Берлинського, 9, 04060	
Бібліотека ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України	Шинкаренко Алла Володимирівна	288-26-09	bibl.ip@ukr.net	м. Київ, вул. Паньківська, 2, 01033	
Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології НАПН України	Юрченко Олена Анатоліївна	425-24-08	olenka_yurchenko@ukr.net	м. Київ, вул. Андріївська, 15, 04070	
Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти НАПН України	Маркова Вікторія Омелянівна	252-71-75	pto.biblioteka@gmail.com	м. Київ, вул. Чапаєвське шосе, 98, 03045	
Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти” НАПН України	I корпус – Дерій Анастасія Валеріївна II корпус – Сушко Валентина Василівна	259-47-05	2594705@ukr.net	м. Київ, вул. Чапаєвське шосе, 98, 03045	

4. Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти

Бібліотека	Завідувач бібліотеки	Адреса	Телефон, факс	e-mail	WEB-сайт/сторінка
Бібліотека Вінницького обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників	Козак Оксана Терентіївна	21100 м. Вінниця, вул. Грушевського, 13	тел.: (0432) 67-08-89 факс: (0432) 67-08-85	bil@mail.vinnica.ua	http://www.voipopp.vn.ua/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=20&Itemid=95
Бібліотека Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти	Сміховська Валентина Євгеніївна (valika.lutsk@mail.ru)	43025 м. Луцьк, вул. Винниченка, 31	тел.: (0332) 72-16-41 факс: (0332) 72-16-41	info@vippo.lutsk.ua	http://www.vippo.lutsk.ua/index.php?page_name=biblioteka
Бібліотека Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Гонік Єва Григорівна	49006 м. Дніпропетровськ, вул. Свердлова, 70	тел.: (0567) 32-09-21 32-09-21 факс: (0567) 70-81-10 (приймальня ін-ту)	onbic@i.ua	http://sites.google.com/site/libdoippo/ http://www.doippo.dp.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=86&Itemid=120&lang=ru
Бібліотека Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Радичев Володимир Петрович	83001 м. Донецьк, вул. Артема, 129-А	тел.: (062) 348-99-34 факс: (062) 305-18-86	ibibl@i.ua	http://torn.dyndns.info/jirbis/ http://ippo.dn.ua/informacijno-bibliotechnij-centr/
Бібліотека Житомирського	Білецька Леся Володимирівна	10029 м. Житомир, вул.	тел.: (0412) 47-36-58	zippo@ukrpost.ua	

обласного інституту післядипломної педагогічної освіти		Щорса, 20-Б			
Бібліотека Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти	Кот Анюта Павлівна (anuta_kot@ukr.net)	88000 м. Ужгород, вул. Волошина, 35	тел.: (031-22) 3-43-22 факс: 3-42-74	zakippo@ukr.net (e-mail інституту)	http://zakinppo.org.ua/2010-06-03-17-43-10
Бібліотека Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Самсонова Олена Олександрівна	69035 м. Запоріжжя, вул. 40 років Радянської України, 57-А	тел.: (061) 717-18-39 факс: (061) 234-67-11	zoippo@mail.ru	
Бібліотека Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Полторацька Лариса Миколаївна	76018 м. Івано-Франківськ, площа А. Міцкевича, 3; А. с. № 21	тел.: (03422) 2-24-93 факс: (03422) 2-24-93	admin@ippo.if.ua	www.ippo.if.ua/biblioteka
Бібліотека Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області	Онуфрас Олександра Анатолівна	58000 м. Чернівці, вул. І.Франка, 20	тел.: (0372) 52-73-26 факс: (0372) 52-73-36	cv_ipo@ukr.net	http://library-cv.jimdo.com/ http://cvoippo.edu.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=394&Itemid=146
Бібліотека Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів	Суткова Валентина Олександрівна (valentina.sutkova@gmail.com)	09107 Київська область, м. Біла Церква, вул. Ярослава Мудрого, 37	тел.: (04563) 5-12-41 5-04-22 факс: (04563) 5-04-24	cnpi@kristti.kiev.ua	www.kristti.kiev.ua
Бібліотека комунального ВНЗ „Харківська академія неперервної освіти”	Жеребкіна Зоя Геннадіївна (zoya.zherebkina@mail.ru)	61057 м. Харків, вул. Пушкінська, 24	тел.: (0577) 56-00-47 31-27-76 факс: (0577) 31-21-31 31-27-76	onmibo@ukrpost.ua	http://edu-post-diploma.kharkov.ua/index.php?option=com_booklibrary&Itemid=106
Бібліотека комунального ВНЗ „Херсонська академія	Алексеева Наталія Василівна	73034 м. Херсон, вул.	тел.: (0552) 37-05-58 факс: (0552) 37-05-92	bibliotekaripo@meta.ua	http://academy.ks.ua/library.php

неперервної освіти”		Покришева, 41			
Бібліотека Кіровоградського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського	Воловоденко Вікторія Павлівна	25006 м. Кіровоград, вул. Велика Перспективна, 39/63	тел.: (0522) 32-24-78 факс: (0552) 32-24-78	v-vip70@mail.ru koippo@ukr.net	http://koippo.kr.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=252&Itemid=0
Бібліотека Кримського республіканського інституту післядипломної педагогічної освіти	Шікова Ольга Сергіївна	95000 м. Сімферополь, вул. Леніна, 15	тел.: (0652) 27-45-15 факс: (0652) 25-47-31	info@krippa.crimea.edu	http://krippa.crimea.edu/biblioteka
Бібліотека Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Чепурченко Олена Вікторівна	91031 м. Луганськ, вул. Слов'янська, 1-Б	тел.: (0642) 50-52-18 факс: (0642) 50-52-23	chepurchenko_olena@ukr.net	www.loippo.lg.ua
Бібліотека Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Замрикіт Наталія Романівна (кабінет інформ.- ресурсного забезпеч.)	79007 м. Львів, вул. Огієнка, 18-А	тел.: (032) 240-38-78	korgh@ukr.ua kirz@loippo.lviv.ua	http://loippo.lviv.ua/fusion/lib.php
Бібліотека Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Коваленко Людмила Михайлівна (lkovalenko55.27@ mail.ru)	54001 м. Миколаїв, вул. Адміральська, 4-А	тел.: (0512) 37-85-89	moippo@rambler.ru	
Бібліотека Одеського обласного інституту удосконалення вчителів	Пулатова Ельвіра Хасанівна (т. (098) 109-56- 40)	65014 м. Одеса, пр. Нахімова, 8	тел.: (0487) 29-45-12	odessa-inst@ukr.net pulatova.e39@mail.ru ushebniki@i.ua	
Бібліотека Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського	Курєнкова Тетяна Євгенівна	36029 м. Полтава, вул. Жовтнева, 64-Ж	тел.: (0532) 56-53-98 факс: (0532) 50-80-85	library@pei.poltava.ua	http://www.ipe.poltava.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=25

Бібліотека Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Богомазюк Вікторія Іванівна	33028 м. Рівне, вул. Чорновола, 74	тел.: (0362) 64-96-63 факс: (0362) 22-22-02	roippo@mail.ru	http://www.roippo.rivne.com/index.php?option=com_content&view=article&id=758&Itemid=232
Бібліотека Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Волобуєва Ірина Іванівна	40007 м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 5	тел.: (0542) 33-03-29	biblioteka_soippo@ukr.net	
Бібліотека Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти	Сінковська Інна Михайлівна (innas66@i.ua)	46018 м. Тернопіль, вул. Кривоноса, 7а	тел.: (0352) 43-57-83 факс: (0352) 43-57-83	admin@ippo.edu.te.ua	
Бібліотека Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Введенська Світлана Йосипівна	29015 м. Хмельницький, вул. Озерна, 14	тел.: (0382) 65-03-86 факс: (0382) 65-03-86	hmoippo@i.ua	http://www.hoippo.km.ua/biblschool.html
Бібліотека Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників	Маяцька Леся Федорівна	18003 м. Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1	тел.: (0472) 64-41-07 факс: (0472) 64-21-78	oipoppp@ukr.net	http://oipoppp.ed-sp.net
Бібліотека Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського	Кашпур Людмила Борисівна	14021 м. Чернігів, вул. Слобідська, 83	тел.: (046) 69-20-23 факс: (046) 72-70-28 (корпус по вул. Гоголя, 16)	bibl-chippo@ukr.net chippo@ukrpost.ua	http://choippo.edu.ua/?page_id=95

5. Бібліотеки вищих навчальних закладів III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю

Назва ВНЗ	Директор бібліотеки	Поштова адреса бібліотеки	№ телефону	e-mail	Веб-сайт
Бібліотека Бердянського державного педагогічного університету	Білокін Світлана Володимирівна	71112, Запорізька обл., м. Бердянськ вул. Шмідта, 4	тел.: (06153) 3-47-87 факс: 4-74-68	s.v.bilokin@gmail.com	http://www.bdpu.org/Library
Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського	Білоус Валентина Степанівна	21100, Вінницька обл., м. Вінниця, вул. Острозького 32	тел.: (0432) 26-51-98, 27-59-46 факс: 26 33 03	vspu.lib@gmail.com	http://library.vspu.edu.ua/
Бібліотека Горлівського інституту іноземних мов Донбаського державного педагогічного університету	Рачинська Людмила Михайлівна	84626, м. Горлівка, 26, Донецька обл., вул. Рудакова, 25.	тел.: (06242) 4-81-57 факс: 4 84 94	libr.gdpiim@ukr.net	http://forlan.org.ua
Наукова бібліотека Глухівського національного педагогічного університету ім. О. П. Довженка	Печена Анжела Володимирівна	41400, м. Глухів, Сумська обл., Києво-Московська, 24	тел.: (05444) 2-42-19	library.inc@mail.ru	http://lib.gdpu.sumy.ua/
Бібліотека Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка	Дмитрів Марія Михайлівна	82100, м. Дрогобич, Львівська обл., вул. Л.Українки 2 (бібліотека)	тел.: (03244) 2-37-75	library_ddpu@ukr.net	http://www.drohobych.net/ddpu/biblioteka/index.shtm
Бібліотека Кіровоградського державного	Шульга Ольга Антонівна	25006, Кіровоградська обл. м. Кіровоград	тел.: (0522) 24-59-84 22-59-96	shulga-dir@ukr.net	http://lib.kspu.kr.ua/

педагогічного університету ім. Володимира Винниченка		вул. Шевченка 1			
Бібліотека Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ „Криворізький національний університет”	Віняр Ганна Миколаївна	50086, Дніпропетровська обл. м. Кривий Ріг просп. Гагаріна, 54	тел.: (0564) 71-58-21	biblioteka_@kdpu.ukr.net	http://kdpu-library.ucoz.ru/
Наукова бібліотека республіканського ВНЗ „Кримський інженерно-педагогічний університет”	Сеїт-Халил Хамер’є Аппазівна	95015, АР Крим, м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 21, пров. Учебний, 8	тел.: (0652) 24-15-08 факс: 24 15 06	lib.cepu@i.ua	http://kipu.crimea.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=112&Itemid=78
Бібліотека Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка	Стрельчук Ю. І.	вул.Ліцейна, 1, м. Кременець Тернопільська обл., 47003	тел.: (3546) 2-25-58	kgpi@ukrpost.ua (інститут)	http://www.kogpi.edu.te.ua/ (університет)
Бібліотека Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького	Радіонова Ірина Анатоліївна	72312, Запорізька обл., м. Мелітополь, вул. Леніна, 10	тел.: (0619) 44-04-20	rectorat@mdpu.org.ua (університет)	http://lib.mdpu.org.ua/
Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова	Савенкова Людмила Василівна	01030, Київ, вул. Пирогова, 9	тел.: (044) 239-30-39; 486-38-60	lib-npu@ukr.net ; lvsav@mail.ru	http://hklib.npu.edu.ua/
Бібліотека ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький державний	Шкира Ольга Іванівна	04801, Київська обл., м. Переяслав-Хмельницький, вул. Сухомлинського,	тел.: (04567) 5-63-96	libr_uniped@mail.ru	http://library.phdpu.edu.ua/

педагогічний університет імені Григорія Сковороди”		30			
Бібліотека Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського	Кухта Євгенія Софронівна	65020, Одеська обл., м. Одеса, вул. Старопорто- франківська, 36	тел.: (048) 733 55 60	library@pdpu.edu.ua	http://library.pdpu.edu.ua/
Наукова бібліотека Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка	Спірякова Світлана Володимирівна	36000, Полтавська обл. м. Полтава, вул. Остроградського, 2	тел.: (05322) 2-56-50 факс: 2-58-67	kniga_pdpu@ukr.net	http://lib.pnpdpu.edu.ua
Бібліотека ДВНЗ „Донбаський державний педагогічний університет”	В.о. директора Качина Валерія Сергіївна	84116, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Генерала Батюка, 19	тел.: (06262) 65 06 86	biblsgpi@meta.ua	http://slavdpdpu.dn.ua/index.php/biblioteka
Наукова бібліотека Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка	Горова Зоя Михайлівна	40002, Сумська обл., м. Суми, вул. Роменська, 87	тел.: (0542) 68 59 57 факс: 22 15 17	library@sspu.sumy.ua	http://www.sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=443&Itemid=188
Наукова бібліотека Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка	Чайка Ірина Анатоліївна	46027, Тернопільська об, м. Тернопіль, вул. М.Кривоноса 2	тел.: (0352) 43-58-92	library@tnpu.edu.ua chayka6027@mail.ru	http://www.library.tnpu.edu.ua/
Наукова бібліотека Уманського державного педагогічного	Григоренко Тетяна Володимирівна	20300, Черкаська обл., м. Умань, вул. Садова, 2	тел.: (04744) 5-25-29 факс: 3 45 82	udpulibrary@meta.ua	http://www.udpu.org.ua/viewpage.php?page_id=77

університету ім. Павла Тичини					
Наукова бібліотека Української інженерно-педагогічної академії (м. Харків)	Ніколаєнко Наталія Миколаївна	61003, Харків-3 вул. Університетська 16	тел.: (057) 733-78-97 733 78 68 факс: 731-32-36	direktor@bibl.uipa.kharkov.ua ; biblioteka@uipa.kharkov.ua	http://library.uipa.kharkov.ua/
Бібліотека Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди	Турко Іван Федорович	61300, м. Харків, вул. Артема, 29	тел.: (057) 717-10-34 факс: 700 69 09	turko@pu.ac.kharkov.ua clio@kspu.kharkov.com	http://hnpu.edu.ua/library
Бібліотека Харківської гуманітарно-педагогічної академії	Самойлова Світлана Борисівна	Харків 61001, пров. Шота Руставелі, 7	тел.: (057) 732-38-30	byblyoteka_hgpi@kharkov.com	http://www.hgpi.kharkov.com/setfirst/122.html
Бібліотека Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії	Дитинник Людмила Вікторівна	29013 м. Хмельницький, вул. Проскурівського підпілля, 139	тел.: (0382) 79-51-68 факс: 79-53-55	kgpa@ukr.net (академія)	http://www.kgpa.km.ua/?q=biblio
Наукова бібліотека Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка	Макарова Ганна Григорівна	14013, Чернігівська обл., м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53	тел.: (04622) 3-70-64	lib@chgpu..cn.ua	http://www.chnpu.edu.ua/lib/
Наукова бібліотека Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки	Собчук Володимир Степанович	43021, Волинська обл. м. Луцьк, вул. Винниченка, 30а	тел.: (0332) 24 40 38	svs@univer.lutsk.ua	http://library.lutsk.ua/
Наукова бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка	Ренькас Броніслава Мирославівна	10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 38	тел.: (0412) 37 51 95	bib@zu.edu.ua	http://library.zu.edu.ua/

Наукова бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка	Прокопчук Віктор Степанович	32300, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, вул. Огієнка, 61	тел.: (03849) 3-37-30, 3-38-75	biblioteka@kpnu.edu.ua	http://www.kpnu.edu.ua/content/category/6/27/59/
Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка	Зотова Вікторія Анатоліївна	м. Київ вул. Маршала Тимошенка, 136	тел.: (044) 461 02 49	biblio@kmpu.edu.ua	http://www.kmpu.edu.ua/struktura/pidrozdi-li-universitetu/biblioteka.html
Наукова бібліотека Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка	Марфіна Жанна Вікторівна	91011, Луганська обл., м. Луганськ, вул. Оборонна, 2	тел.: (642) 53-72-56	lib@luguniv.edu.ua	http://lib.luguniv.edu.ua/ua/index.php
Наукова бібліотека Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського	Сімоненко Наталя Євгенівна.	54030, Миколаївська обл., м. Миколаїв, вул. Нікольська, 24, Корпус № 2	тел.: (0512) 37 88 10 факс канцелярії: 37 88 15	library@mdu.edu.ua	http://www.mdu.edu.ua/cats/view/39
Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя	Морозов Олександр Сергійович	16600, Чернігівська обл. м. Ніжин, вул. Гоголя, 4	тел.: (04631) 2-24-57, 2-50-91	biblioteka-ndu@ukr.net	http://in.ndu.edu.ua/ua/library.php
Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника	Бігусяк Михайло Васильович	76025, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57	тел.: (0342) 59-60-34	pnu-lib@rambler.ru	http://lib.pu.if.ua/
Бібліотека Херсонського державного	Арустамова Нателла Артемівна	73000, Херсонська обл., м. Херсон, вул. 40-річчя Жовтня, 27	тел.: (0552) 32-67-51, факс: 49-21-14	inna@ksu.kherson.ua svet@ksu.ks.ua	http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.asp

університету					<u>x</u>
Наукова бібліотека Хмельницького національного університету	Айвазян Олена Борисівна	29016 м.Хмельницький, вул. Кам'янецька 110/1	тел.: (0382) 2-22-66; 4-92-38	library@mailhub.tup.km.ua ayva@beta.tup.km.ua	http://library.tup.km.ua/
Наукова бібліотека Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького	Голиш Григорій Михайлович	18031, Черкаська обл., м. Черкаси, вул. Університетська, 22	тел.: (0472) 35-52-29 37 30 92 факс: 35 44 63	biblioteka@cdu.edu.ua	http://biblioteka.cdu.edu.ua/
Бібліотека Ізмаїльського державного гуманітарного університету	Гармаш Ольга Володимирівна	68600, Одеська обл., м. Ізмаїл, вул. Рєпіна, 12	тел.: (4842) 2-67-56, 5-85-32	idgu@ukr.net (університет)	http://idgu.edu.ua/library
Бібліотека Республіканського ВНЗ „Кримський гуманітарний університет”	Ковалерист Людмила Андріївна	98635 АР Крим, м. Ялта, вул. Севастопольська, 2	тел.: (0654) 32-23-88 факс: 32-30-13	kovalerist.lib@mail.ru , kgu-lib@cshi.crimea.edu	http://cshi.crimea.edu/index.php/ru/struktura/podrazdeleniya/72-h
Наукова бібліотека Маріупольського державного університету	Шакула Алла Павлівна	87556, Донецька обл., м. Маріуполь, просп. Будівельників, 129а	тел.: (0629) 52-61-60	slibrmdu@yandex.ua	http://mdu.in.ua/index/biblioteka/0-10
Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету	Грипич Світлана Никанорівна	33000, м. Рівне, вул. Остафова, 31	тел./факс: (0362) 22-60-44	library@rshu.edu.ua sinisa55@mail.ru	http://www.library.rdg.gov.ua
Бібліотека Севастопольського міського гуманітарного університету	Корсун Ірина Миколаївна	99028 АР Крим Севастополь, пр. Гагаріна, 13	тел.: (0692) 54-36-33 (ун-т)	library_sgggu@mail.ru	http://www.smuh.edu.ua/index.php?id=84